22 EKİM 1989 YIL:7 SAYI:42 2500 TL.

nokta

KADIN GÖZÜYLE GENELEV

Duygu Asena yazdı,
Sinan Çetin görüntüledi

Bülent Ecevit:

"Devletin bu güvenlik önlemleri, PKK'dan çok daha tehlikeli"

Turan Çevik'le görüştük:

Nokta Yunanistan'daki cezaevine girdi. Gizli görüşmenin tüm öyküsü ve teyp bantları

KİŞİLİK ÇİZGİSİ
ANTALYA
DENİZLİ
İZMİR
KADIKÖY
mithat

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

Turan Çevik'le gizli görüşme 18
Güneydoğu'da hizmet yarışı 22
Siyasi Partiler Yasası değişiyor 24
On yaşında bir çevreci 28
Söyleşi / Deniz Baykal 30
Benzin yerine tüpgaz 32

KAPAK / FOTO-RÖPORTAJ

Kadın gözüyle genelev 34
Dalai Lama 51

DÜNYA

Macaristan / Partiye veda 60
İspanya / Gonzalez'in karısı politikada 62
Söyleşi / Li Peng 64

İNSANLAR

"İyi vatandaş" Sabancı 68
İpek Kuraner / Batı Yakası Rüzgârı 72
Günlerin Getirdiği 76

TOPLUM

Ecevit Güneydoğu'da II 78
Paçavracı Kemal'in antikaları 82
Reha İsvan Metris'i anlatıyor 84

KÜLTÜR—SANAT

TV / Kantodan Tangoya 90
Sergi / Mehmet Gün 92
Batman'in yaratıcısı anlatıyor 94
Kitap / Bekle Dedim Gölgeye 95

HAFTANIN İÇİNDEN

ANAP'ta Cumhurbaşkanlığı tufanı 98
M.Ç.'den Melih Çayaloğlu'na 100
Haftanın İçinden / Türkiye 102
Haftanın İçinden / Dünya 104

SPOR

Söyleşi / Mustafa Denizli 106

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Mektup 110
Bulmaca 111
Test 112
Karikatür 114

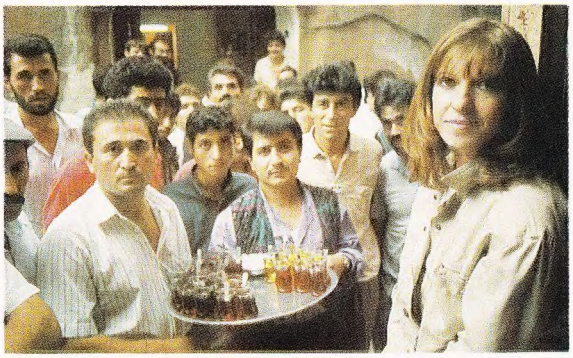

O SOKAĞIN KADINLARI Duygu Asena, Nokta için genelevi gezdi ve kadın gözüyle kaleme aldı. Yönetmen/fotoğrafçı Sinan Çetin, "14 Numara" adlı filmi nedeniyle yabancısı olmadığı bu sokağı görüntüledi.

(Sayfa 34)

BÜLENT ECEVİT Güneydoğu izlenimlerinin ikinci bölümünde, güvenlik önlemlerindeki yanlışlıkların neler olduğunu vurguluyor. Ecevit'e göre aşiretlerin silahlandırılması, PKK'dan daha büyük tehlike.

(Sayfa 78)

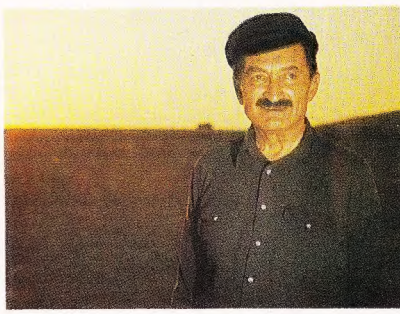

TURAN ÇEVİK'LE GİZLİ GÖRÜŞME Uyuşturucu kaçakçılığı ve hayali ihracat davalarının kaçak sanığı Turan Çevik'le, geçen yıl yakalandığı Atina'da ilk kez Nokta görüştü. Koridallos Cezaevi'ne girişin gerilimli öyküsü ve teyp bantları.

(Sayfa 18)

BARIŞ TANRISI DALAI LAMA Tibetlilerin dini ve siyasi lideri, geçtiğimiz günlerde Nobel Ödülü'nün sahibi oldu. Bu hafta Foto-Röportaj sayfalarını, Dalai Lama'nın otuz yıldır sürgünde yaşadığı Dharamsala'dan görüntülere ayırdık.

(Sayfa 51)

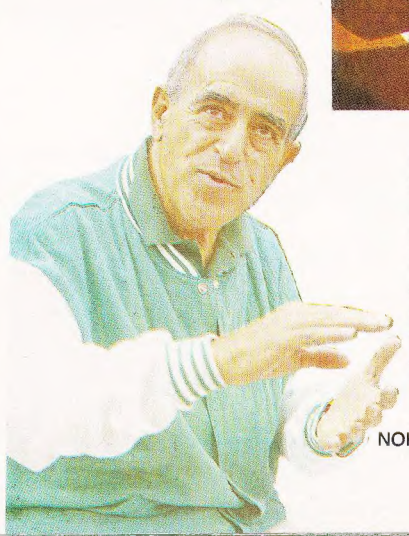

ACAYİP İŞTAHLI SABANCI "Taştan yumuşak her şeyi" yiyor. "Üniversite diploması olmayan da cumhurbaşkanı olmalı" diyen ünlü işadamı, neşeli dünyasını Nokta'ya açtı.

(Sayfa 68)

Rothmans
KING SIZE
BY SPECIAL APPOINTMENT
FILTER TIPPED
ROTHMANS OF PALL MALL LONDON EST. 1890
Rothmans
KING SIZE
Famous all over the World
1978 YILI ICRA PL. 467 TEDBIR UYARINCA SIGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları AŞ ve Süreli Yayınlar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı
ASİL NADİR

Yönetim Kurulu Başkan Vekili *Fahri Görgülü*
Yönetim Kurulu Başkan Vekili *Ercan Arıklı*

Yayın Kurulu Başkanı: *Dr. Adil Özkol*
Genel Yayın Yönetmeni: *Arda Uskan*
Ankara Temsilcisi: *Aycan Giritlioğlu*
Haber Müdürü: *Emin Tanrıyar*
Sorumlu Müdür: *Korhan Atay*
Ankara Temsilci Yardımcısı: *Aytekin Yıldız*
Dış Haberler: *Aydın Demirer*
Toplum: *Ali Boratav*
Kültür Sanat: *Haşmet Babaoğlu*
Foto Röportaj: *Levent Tayla*
Haftanın İçinden: *Can Kozanoğlu*
İnsanlar: *Ayda Özlü Çevik*

BÜROLAR İstanbul: *Mustafa Akkerman, Haşim Akman, Figen Akşit, Haluk Akter, Ayşe Arman, Mete Çubukçu, Ayşegül Devecioğlu, Yücel Göktürk, Metin Hakyeri, Aytekin Hatipoğlu, Sinan Hıncal, Siren İdemen, Cem İlhan, Viki İzrail, Sefa Kaplan, Mahmut Övür, İnci Özkan, Hatice Seçkin, Yurdanur Toprakoğlu, Hızır Tüzel, Esra Ünlüçerçi, Pınar Yeşilkaya, Erdir Zat.*

Özel Haber Birimi: *Şaziye Karlıklı, Mehmet Yalçın*
Ankara: *Erdal Kılıçoğlu (İstihbarat Şefi), Can Karakaş, İlter Sağırsoy, Müşerref Seçkin, Tansel Semercı*
Yurt Dışı: *İNGİLTERE: Övül Tezişler, FRANSA: Semih Vaner, İSVEÇ: Adbullah Görgün, HOLLANDA: Jale Şimşek, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis*

Görsel Yönetmen: *Mustafa Eren*
Görsel Yönetmen Yardımcısı: *Deniz Karanis*
Görsel Bölüm: *Tahsin Armağan (Teknik Sekreter), Nejat Ceyhan, Gamze Kutluk, Feyyaz Tandoruk*

Fotoğraf: *Adem Altan, Sedat Aral, Vahit Aras, Ertuğrul Balıkçıoğlu, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Çağrı Kılıççı, Zambak Tukan, Ümit Uzmay*

Grafik: *Erdal Alay, Çetin Ceylan, Tanju Güngör, Yaman Tetik, Emre Ulaş*
Katkıda Bulunanlar: *Şahin Erkoçak, Hakkı Deveci, Ufuk Doğrusözsöyleyen, Sotiri Konomi, Gülçin Tahiroğlu, UBA*

Reklam ve Halkla İlişkiler: *Ayşe Şaşmaz (Genel Müdür Yardımcısı)*
Reklam Sorumluları: *Kadriye Ünlü, Naci Baltacı*

İdare: *Ümit Umar (Genel Müdür Yrd. Finansman), Turgay Huysal (Müessese Müdürü), Yıldırım Ünverdi (Satış Müdürü), Ayşe Karabece (Dış İlişkiler Müdürü), Cüneyt Altunç (Belge Bilgi Merkezi), Mehmet Karabat (İdare Müdürü-Ankara)*

Teknik: *Güman Birincioğlu (Müdür), Fazıl Mecit (Şef-Pikaj-Montaj), Figen Turna (Şef-Düzelti), Serpil Köse Tetik (Şef-Dizgi), Yalçın Salur-Ruhi Dilgimen (Şef-Kamera), Yurdakul Işıtman (Şef-Renk Ayrımı), Savaş Kayar (Şef-Fotoğraf Laboratuvarı)*

Adres: *Gelişim Yayınları, Levent-ISTANBUL*
Tel: *169 66 80 (20 hat), Fax 169 66 99*
Ankara Bürosu: *Konur Sokak, No 7/4 Kızılay, Tel: 117 44 50 (8 Hat), Fax Tel: 118 35 27 Telex 42008*
İzmir Bürosu: *Şehit Nevres Bulvarı Sedir Apt. No: 5/5 Alsancak-İzmir Tel: (51) 22 36 34 Fax: 22 36 33*

Basıldığı Yer: *Ge-Pa Basım Sanayii ve Ticaret AŞ-İstanbul*
Dağıtım: *Gameda Ltd. Şti. -İstanbul*

Yayın Kurulu: *Suay Aksoy, Ahmet Turhan Altıner, Duygu Asena, Korhan Atay, Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayda Özlü Çevik, Aydın Demirer, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Atillâ İlhan, Can Kozanoğlu, Mustafa Özyürek, Mustafa Sönmez, Emin Tanrıyar, Levent Tayla, Hıncal Uluç, Arda Uskan*

Yaklaşık dört-beş ay önce başlamıştı bu sancılar. Aslında her şey rayına oturmuş, bir makine titizliği ile sürüp gidiyordu. Ama yine de içimizde kıpır kıpır eden bir şeyler vardı. Hedefimiz Türkiye'nin en iyisi olmak değil, dünyadaki rakiplerimizin düzeyine ulaşabilmek olmalıydı. **Nokta**'ya yeni bir soluk getirmek fikri işte o zaman çıktı ortaya.

Evet, **Nokta**'ya yeni bir soluk gerekiyordu, bizlere yeni bir heyecan...

Böylece kolları sıvadık ve ilk olarak şuna karar verdik: **Nokta**'nın bugüne kadar sürdürdüğü ilerici, demokrat ve hoşgörülü çizgisi aynen sürecekti. Yani yepyeni bir **Nokta** yaratmaya gerek yoktu, üstelik bu, amaçlarımıza da ters düşecekti. Ama daha çağdaş baskılı, okurların içinde fazladan pek çok şey bulabilecekleri, sayfaları artırılmış bir dergi daha çok yakışacaktı artık **Nokta** tutkunlarına. Bunun için eski **Nokta**'yı "makyajını" biraz değiştirerek aynen korumayı ve bunu yeni bölümlerle zenginleştirmeyi planladık.

Nokta, en büyük atılımını, yıllar önce Türkiye'deki klasik dergicilik anlayışını yıkmasıyla yapmıştı. Haftanın yazılıp çizilen olaylarını bir yana bırakıp, kendi özgün haberleriyle kanatlandı ve kendi alanının zirvesindeki yerine oturdu. Ama artık başlıbaşına bir ekol olan bu dergide, o haftanın bir panoraması da olmalıydı. Böylece "Haftanın İçinden" adlı bölümü yeni sayfalarımızın içine almayı kararlaştırdık. Bu bölümde, bir hafta boyunca Türkiye'de ve dünyada gelişen olayların oldukça kapsamlı bir özetinin yanı sıra, bu olaylarla ilgili **Nokta**'nın özel haberlerini de arkadaşımız Can Kozanoğlu'nun "hınzır" üslubuyla okuyabileceksiniz.

.....

"İnsanlar", **Nokta**'daki yeni kuşaklarımızdan bir diğeri. İş dünyasından sanat dünyasına, hatta kimi kez sokaktaki insana kadar herkese yer var bu sayfalarda. Ayda Özlü Çevik, sorumluluğunu üstlendiği bu bölüm için "Bir tek şartım var" diyor. "Kim olursa olsun, bir yanıyla sıradanlığı aşıp, kamuoyunun dikkatlerini üstünde toplamayı başarmış biri olmalı. Özel hayatının bilinmeyen yanları ve ilginç fotoğraflarıyla sımsıcak bir portre sunmak bizim görevimiz."

.....

Bu haftaki kapak sayfalarımıza ve hemen ardından gelen Dalai Lama fotoğraflarına baktığınızda, Foto-Röportaj bölümünü tanımlamak için çok fazla söze gerek olmadığını siz de göreceksiniz. Dünyanın sayılı fotoğraf ajanslarından SIPA ile yaptığımız işbirliğinin yanı sıra, zaman zaman Türkiye'nin de ünlü fotoğrafçılarının çalışmalarının yansıtılacağı bu sayfaların editörlüğünü de Levent Tayla üstlendi.

.....

"Ne nerede?", özellikle büyük şehirlerde yaşayanlar açısından ne kadar önemli olduğunu bildiğimiz bu soru, artık çok daha geniş bir yanıt buluyor **Nokta**'da. Yaşamın aklımıza ilk anda geldiğinden çok daha renkli olduğunu söylüyor Ne Nerede sayfalarının editörü Haşmet Babaoğlu. Sinemalardan sergilere, konferanslara, barlardan restoranlara, alışveriş merkezlerine kadar gerçek anlamıyla haftalık bir şehir rehberi sunuyoruz sizlere.

Evet, her hafta daha doyurucu, daha keyifle okunan bir **Nokta** hazırlamanın coşkusunu yaşıyoruz içimizde. Çünkü biliyoruz ki siz buna layıksınız....

Arda Uskan

EN ÇOK SATAN KİTAPLAR

1. **Özel Hikayesi,** Hasan Cemal, Bilgi Yayınevi (1)
2. **Muzır Etkiler,** Woody Allen, Altın Kitaplar (4)
3. **Aslında Aşk da Yok,** Duygu Asena Afa Yayınları (2)
4. **Evet Ama Bir Lokomotif...,** Woody Allen, Ayrıntı Yayınları (6)
5. **Kışkırtılmış Erkeklik Bastırılmış Kadınlık,** Erdal Atabek, Altın Kitaplar (3)
6. **Bir Kadın,** Anne Delbee, Afa Yayınları (9)
7. **Kenan Evren'in Yazılmamış Anıları,** B. Oran-F. Kocagöz, Bilgi Yayınevi (5)
8. **Kadın Suretleri,** Engin Ardıç, Cep Kitapları (13)
9. **Fanatikler,** Dean DR. Koontz, İnkılâp Yayınları (-)
10. **Tüysüz,** Woody Allen, Ara Yayıncılık (12)
11. **Japon Gülü,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayıncılık (8)
12. **Arabulucu,** Frederick Forsyth, Altın Kitaplar (14)
13. **Dünyayı Değiştiren On yıl,** Server Tanilli, Say Yayınları (7)
14. **Tanrı,** Woody Allen, Hil Yayıncılık (10)
15. **Nasıl Sosyalizm, Hangi Yeşil, Ne için Sanayi,** Rudolf Bahro, Ayrıntı Yayınları (15)

Bu listenin düzenlenmesinde başvurulan kitabevleri: İstanbul'da Ablalar (Yeşilköy), Akademi (Nişantaşı), Net (Galleria), Nezih (Kadıköy/Şaşkınbakkal), Gençlik (Kadıköy), Tuncer (Bakırköy), Beyaz Adam (Bakırköy/Kadıköy), Yeni Karamürsel (Şişli), İnkılâp (Cağaloğlu), Remzi (Cağaloğlu), İstanbul Reklam (Cağaloğlu), Uğur (Levent), Ece (Göztepe), Alp (Göztepe/Moda), Haşet (Tünel), Şendemir (Yeşilyurt), Babaoğlu (Levent), Altınköprü (Sahaflar), Hitit (Beşiktaş); Ankara'da Bilgi, Dost, Dönüşüm, Galeri Arkadaş, İlhan İlhan ve İmge; İzmir'de Dost ve İleri. (Parantez içindeki sayılar, kitabın listede bir hafta önceki yerini belirtmektedir. İstanbul kitabevlerinin listeleri A&B Dağıtım'dan alınmaktadır.)

KİTAP

• **REJİM BUNALIMINA VE KÖTÜ SONUÇLARINA DOĞRU PUPA YELKEN GİDİŞ** Prof. Dr. Muammer Aksoy, Tekin Yayınevi, Ekim 1989, İstanbul, 136 sayfa, 4000 TL.

"...Kapıda bekleyen, hatta bir ayağı ile kapıdan içeriye adım atmış bir sorunumuz vardır ki; bunu, önümüzdeki bir-iki hafta içinde çözme doğrultusunda olumlu adımlar atamazsak, toplumumuzun ciddi bir rejim bunalımına sürükleneceği ve hatta demokratik rejimin bir süre askıya alınma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağı kuşkusuzdur. Evet, önümüzdeki cumhurbaşkanlığı seçiminden söz etmekteyiz."

Başbakan Turgut Özal'ın bütün geniş çaplı karşı çıkışlara rağmen cumhurbaşkanlığına adaylığını koymaya kararlı göründüğü şu günlerde çok ciddi ve biraz "karanlık" bir uyarı. Prof. Dr. Muammer Aksoy, kendi deyişiyle "1980'de 'cumhurbaşkanı seçimi bunalımını çözemezsek, rejim elden gidecek' diye feryat edenler"den. 1961 Anayasası'nı hazırlayan çeşitli komisyonların hepsine katılmış, Kurucu Meclis'te Anayasa Komisyonu sözcülüğü yapmış bir isim. Zürih'te yaptığı hukuk doktorasının ardından SBF'de (Mekteb-i Mülkiye) önce "medeni hukuk", sonra "Anayasa hukuku", "insan hakları ve özgürlükleri" derslerini okutmuş yıllarca. "Askeri dönem"de Ankara Barosu Başkanlığı ve 30 yıldan fazla süredir Türk Hukuk Kurumu Başkanlığı, bu etkileyici ve "sembolik" biyografinin diğer unsurları.

Türkiye, gerçekten çeşitli vahim sonuçlarıyla birlikte bir rejim bunalımına doğru mu yol alıyor, yoksa bizim sinirlerimiz mi bozuk? Bu sorunun cevabını "pek yakında" alacağız. Profesör Aksoy'un bir rejim bunalımının neden ve sonuçlarına işaret edip, bir aydın olarak "ulusuna olan borcunu ödediği" bu broşürü herhalde değerli ve ilginç bir kitap kalacaktır.

Henry Miller

• **MERDİVENİN DİBİNDEKİ GÜLÜMSEYİŞ** Henry Miller, Türkçesi: Tomris Uyar, Nisan Yayınları, Eylül 1989, İstanbul, 46 sayfa.

"Oğlak Dönencesi" adlı kitabı yakıldığından beri Henry Miller'dan bir şeyler yayınlamak Türkiye'de adeta bir korku nesnesi haline geldi. Sanki özel bir cesaret gerektiriyor. Daha önce "de" Yayınları tarafından özenli bir baskısı yapılan "Merdivenin Dibindeki Gülümseyiş" de böylece bir kez daha yayınlanma fırsatına kavuştu.

Fernand Leger'in soytarılar ve sirkler üzerine kırk desenlik bir dizisi için yazarın "telaşla" yazdığı bu öykü, bir soytarının lirik ve zaman zaman hüzünlü öyküsünü anlatıyor. 1980 yılında ölen çağdaş Amerikan edebiyatının büyük ismi Henry Miller'dan, ana yapıtının dışında kalan küçük ama, değerli bir "parça".

• **ÇARLİ'NİN ÇİKOLATA FABRİKASI** Roald Dahl, Türkçesi: Makber Biber, Can Yayınları, 1989, İstanbul, 168 sayfa.

Bir şehirde çok fakir bir ailenin tek çocuğu vardır: Çarli. Çarli'ler o kadar fakirdir ki, Çarli en çok sevdiği şey olan çikolatayı sadece senede bir gün, doğum gününde -o da küçük bir tablet- yiyebilmektedir. Bu şehirde bir de dünyanın en büyük çikolata fabrikası vardır. Bu fabrikayı ve fabrikada çalışanları şimdiye kadar hiç kimse görmemiştir. Bir gün beş çocuğa bu fabrikayı gezme izni çıkar...

Roald Dahl, Norveçli usta bir öykücü. Bu eseri ise çağdaş dünya çocuk edebiyatının en sevilen örneklerinden biri. "Çarli'nin Çikolata Fabrikası"nı çocuğunuza vermeden önce içine bir göz atın, belki takılır kalır, bir fantezi dünyasında geçen bu öykünün sonunu merak edersiniz.

• **İKONALAR** Şinasi Başeğmez, Yapı Kredi Yayınları, 1989, İstanbul, 62 sayfa, 45 kuşe baskı renkli resim.

Yaklaşık bin beş yüz yıldan beri Ortodoks Doğu Hıristiyanlığı'nda ibadet edilen ve halkın gözünde büyük kutsallık taşıyan tahta üzerine boyayla yapılmış dini resimler, yani ikonalar hakkında bilgi vermek amacıyla hazırlanmış bu kitapta, Ayasofya Müzesi koleksiyonunda muhafaza edilen ikonalardan örnekler yer almakta. Kitapta "Hıristiyan Ortodoks toplumunda din ve sanat açısından ikona"lara değinildikten ve "İkona nasıl yapılır" soruları cevaplandırıldıktan sonra fotoğraflarını Sami Güner'in çektiği 45 ikonanın ayrıntılı açıklaması yeralıyor. Türkiye'de çok az basılı eserin bulunduğu bir alanda baskı kalitesi çok yüksek, özellikle sanat tarihi ve resim sanatı meraklılarının kaçırmaması gereken bir kitap.

TİYATRO

• **İSTANBUL'U SATIYORUM** Yazan-yöneten: Ferhan Şensoy, Ortaoyuncular.
İstanbul İstanbul olalı böyle İstanbul görülmedi. Münir Özkul ve Erol Günaydın takviyeli Ortaoyuncular'dan "son model" İstanbul! Dokunaklı bir gırgır. Oyun metninin İstanbul'u yakın takibe aldığını, dolayısıyla kentle ilgili son gelişmelerin anında aktarıldığını belirtelim.
20, 21 Ekim, Küçük Sahne, Beyoğlu, 143 64 17

• **FERHANGİ ŞEYLER** Her bir şey: Ferhan Şensoy. Ortaoyuncular. Ferhan el atar da... Tadına doyamayacağınız bir güldürü. Hâlâ izlemediniz mi!
17-21 Ekim, Küçük Sahne, Beyoğlu, 143 64 17

• **AĞRIDAĞI EFSANESİ** Yaşar Kemal, Yöneten: Ali Taygun. İstanbul Şehir Tiyatroları. Yaşar Kemal'in ünlü efsanesi. İddialı bir prodüksiyon.
18-21 Ekim, Muhsin Ertuğrul Sahnesi, Harbiye, 140 77 20

• **BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN** Cevat Fehmi Başkut. Yönetmen: Engin Uludağ. İstanbul Şehir Tiyatroları. Cumhuriyet döneminin önde gelen oyun yazarlarından Başkut'un 1964'te yazdığı ve sayısız kez sahnelenen ünlü oyunu. Bu hafta başlıyor.
18-21 Ekim, Musahipzade Celal Sahnesi, Üsküdar, 526 53 80

• **İÇERDEKİLER** Melih Cevdet Anday. Yönetmen: Nedret Denizhan. İstanbul Şehir Tiyatroları. Anday'ın 1965'te yazdığı ilginç oyunu. Genç bir yorum.
18-21 Ekim, Reşat Nuri Sahnesi, Fatih, 526 43 80

• **SARAH BERNHARD ANILAR** John Murrel. Türkçesi: Esin Talu Çelikkan. Yönetmen: Çiğdem Selışık. İstanbul Şehir Tiyatroları. Sezonun sükselerinden. Amerika'dan özel olarak gelen yönetmen Çiğdem Selışık'ın yanı sıra ikinci bir not: Konuk sanatçı Şirin Devrim, Sarah'yı oynuyor.
17-21 Ekim, Haldun Taner Sahnesi, Kadıköy, 347 14 60

OPERA

•**SEVİL BERBERİ** Gioacchino Rossini. Sahneye koyan: Yekta Kara. Şef: Renato Palumbo.
Rossini'nin ünlü komik operasına hafif feminist bir yorum. Kadın kahramanın öne çıktığı bir "Sevil Berberi". Önemli bir prodüksiyon. Görkemli bir sahne düzenlemesi. Artık opera da var...
19 Ekim Perşembe, İstanbul AKM, 151 56 00

SERGİ

• **MIRO** Ünlü İspanyol ressam Juan Miro'nun son baskıları. Bienalin incilerinden, demiştik. Tekrarlıyoruz. Kaçırılmamalı.
Galeri MD, Elmadağ, 132 59 59

• **YAPI KREDİ** Yapı Kredi Bankası yirmi beşinci kuruluş yıldönümünde ilginç bir sergi. Yapı Kredi Resim Koleksiyonu. Türk ressamlar. Osman Hamdi Bey'den İbrahim Çallı'ya, Nazlı Ecevit'ten Mahmut Cuda'ya. Ayrıca "Geleceğin Ressamları" adlı çocuk resimleri yarışmasının sergisi.
Kazım Taşkent Sanat Galerisi, Beyoğlu, 145 80 80

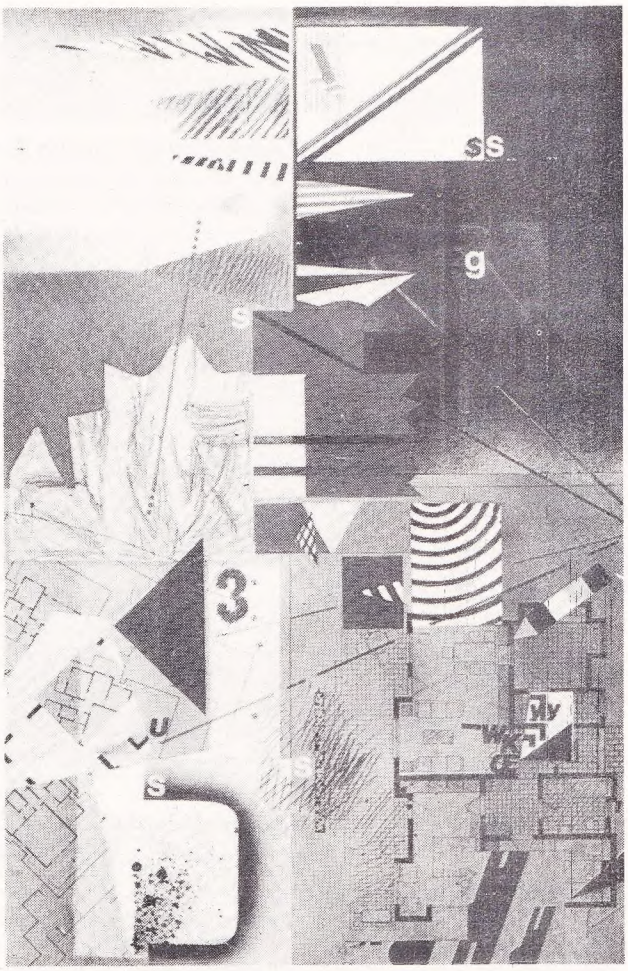

Altan'ın retrospektif sergisi. Otuz sekiz yıllık emeği izleyebilme imkânı

• **FRIEDLAENDER** Bilge Friedlaender'in bienal sergisi. Lekelerle düşünmek.
Galeri Nev, Maçka, 131 67 63

• **FESHANE** "Seretonin-1" sergisinin sonu. O muhteşem yapıyı son kez görmek için de olsa gidilmeli. Üstelik birçok sanatçının uçuk "happening"ler yapacağına ilişkin söylentiler geziniyor. 15 Ekim Pazar son gün; hatırlatalım.
Feshane, Eyüp

• **AYA IRINI** Geleneksel yapılarda çağdaş sanat. Mehmet Aksoy, Erol Akyavaş, Neşe Erdok, Serhat Kiraz, Anne-Patrick Poirier ve Ömer Uluç'un resimleri.
Aya İrini, Sultanahmet.

• **ALTAN** Bir retrospektif sergi. Özdemir Altan'ın otuz sekiz yıllık resim serüvenini izleme imkânı.
Derimod Kültür Merkezi, Kazlıçeşme, 582 84 00

Aramis Kalay bu kez "Sahne Sanatları" adlı fotoğraf sergisiyle karşımızda

• **SÜLEYMANİYE** Bienalde görülmesi gereken ilk sergilerden. Dört sanatçı. Daniel Buren, Jannis Kounellis, Richard Long, Sol Lewitt.
Süleymaniye Kültür Merkezi, 519 48 77

• **ÖNCÜLER** Avusturyalı "avantgarde" sanatçılar. Atterse, Kogler, Schmali, Walde. Altı çizilmeli.
MSDB Hareket Köşkü, Beşiktaş, 161 42 98

• **KALAY** Fotoğraf sanatçısı Aramis Kalay'ın yedinci kişisel sergisi. "Sahne Sanatları" adını taşıyor.
Fransız Kültür Merkezi, Taksim, 144 44 98

• **GENÇLER** Fuat Acaroğlu, Arzu Başaran, Murat Morova. Gonca Sezer. Bienalin genç Türk ressamları.
Urart Sanat Galerisi, Nişantaşı, 148 03 26

• **YÜCEL** Genç ressam Su Yücel'in son yapıtları. "Terk edilmiş" iç mekânlar. Yücel, Birgi evlerinde geziniyor.
Artisan Sanat Galerisi, Ortaköy, 159 51 55

KONFERANS

• **İNGİLTERE'DE EĞİTİM OLANAKLARI** İngiliz üniversite ve politeknik lerinin 8 temsilcisi The British Council'in konuğu olarak Türkiye'de. İngiliz yüksek öğrenimini tanıtma heyeti, Türk öğrenci ve öğretim üyeleri için İngiltere'deki eğitim olanakları konusunda konferanslar verecek. Bu heyet aracılığıyla İngiltere'deki üniversitelere doğrudan kabul edilme olanağı var.
18-20 Ekim, The British Council, Emine Akkurt, 152 74 74-78

• **TÜRKİYE VE AT** Uzun bir başlık: "Türkiye'nin AT ile bütünleşme sürecinde Avrupa'da yaşayan Türklerin bugünü ve yarını". İki günün sabah ve öğleden sonrasına yayılmış bir konferanslar zinciri. Sosyal demokratların bu bağlamdaki görüşleri. Deniz Baykal'dan Korel Göymen'e, Ercan Karakaş'tan Onur Kumbaracıbaşı'na oturum başkanları: Rona Aybay, Yurdakul Fincancıoğlu, Şahin Alpay, Faruk Şen.
24-25 Ekim, İstanbul Mülkiyeliler Birliği, Kuruçeşme. Bilgi için: TÜSES, 174 95 75

PANEL

• **GÜNLERİN GÖTÜRDÜĞÜ** BİLSAK sezona giriyor. İddialı bir başlangıç. Günlerin Götürdüğü kuşağında, önemli bir tartışma. Başlık: "Perestroika'nın Yeni Aşamaları: Macaristan ve Doğu Almanya." Her oturumda iki panelist. Pazartesi: Murat Belge, Cengiz Çandar. Salı: Zihni Anadol, Ertuğrul Kürkçü. Cuma: Tanju Akad, Umur Coşkun. Paneller 19.00'da.
16-17-20 Ekim, BİLSAK, Cihangir, 143 28 99

BAR

• **NAİMA** 40'ların bebopçuları Naima'yı görselerdi herhalde Paris'e değil İstanbul'a gelirlerdi. İkinci sınıf tarihi eser kapsamında bir evin birinci katı. Öncelikle ılık kelimenin tam anlamıyla. Biraz Casablanca, biraz Paris ve tabii fazlasıyla İstanbul. Haftanın her günü canlı müzik: Caz. Belli bir topluluk yok. Çünkü müzisyenlerin uğrak yeri. Canı isteyen çalıyor. Anlayacağınız her akşam "jam session." Naima 20.00-02.00 arası açık.
Arnavutköy, 163 05 78

• **GARİBALDİ** Beyoğlu'nda dar bir sokak. Tarihi bir kilisenin duvarı karşılıyor sizi. O ünlü İtalyan, Garibaldi bitişiğindeki binada yaşamış. Adı da oradan geliyor. Hafif bir setle birbirinden ayrılmış iki sıcak mekân. Biri bar, diğeri lokanta olarak kullanılıyor. Mutfağın ve lokantanın başında bir İsviçreli var; gerçek bir usta. Fondue, mermer steak, tuzda levrek, soğan ve gulaş çorbası marifetlerinden bazıları. Barda canlı müzik; tür konusunda çok serbestler. Yerli içkiler 5 bin, yabancılar 8 bin. En kabadayı yemek de 35 bine falan geliyor.
Beyoğlu, 149 68 95-151 95 91

• **CAZBAR** Sezona hızlı başlayan barlardan. Tina Turner'in piyanisti Kenny Moore ve Amerikalı şarkıcı Deborah Davis en büyük sükseleri. Votek orkestrası her akşam çalıyor. Cazbar, lokanta bölümüne bu yıl biraz daha ağırlık vermiş. Hoşluklara gelince... Geceyarısından sonra Kayseri mantısı ve paça çorbası. Açılış 19.00, Kapanış 04.00
Alkent, 166 44 93

DANS

• **DISCORIUM** Hali vakti yerinde gençler ve genç kalanlar için. Doğrusunu isterseniz mekânın görkemliliği karşısında dans ikinci planda kalıyor.
Gayrettepe, 174 84 10

• **AIRPORT** Sis ve lazer yağmuru altında dans etmekten hoşlananlara. Pist iniş ve kalkışlar için her an açık.
Zincirlikuyu, 166 74 19

• **STUDIO 54** Her yaştan, her baştan dansseverler için sıcak bir mekân. Farkı; ara sıra ciddi rock da çalınıyor.
Levent, 168 66 60

MARKET

ARABANIZA İLKYARDIM

Aklınıza gelemeyecek durumlar için aklınıza gelebilecek bütün yardımcılar. Kara kara düşünmenize gerek kalmadı artık. "Hepsi" bir arada. Oldukça pratik bir çantanın içinde. Pudenz takımları Drugstore'da. (120.000 TL)

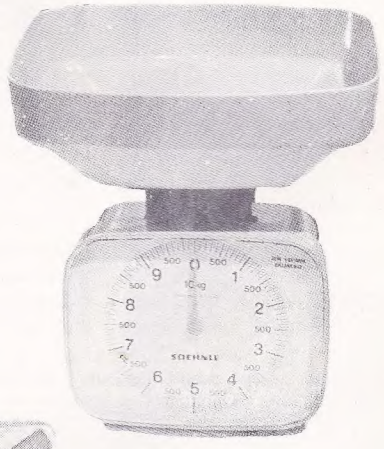

TAT HASSASİYET İSTER

21 gr. kişniş otu, 11 gr. tugota, 25 gr. defne yaprağı... Gel de işin içinden çık. Üstelik tat hassasiyet ister. Tat simyadır. Soehnle mutfak tartıları bütün bu ölçümleri beklemediğiniz kadar hassas yapabiliyor. Pabetland'tan temin edilebilir. (74.000 TL)

MÜZİK

KONSER

• **GENÇLİK KONSERİ** İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın gençlik konserlerinden biri. İki genç solist. Önce Bülent Evcil, Mozart'ın "Re Major Flüt Konçertosu". Sonra Nazan Tekinsoy'dan Henrie Wieniawsky'nin 2 numaralı "Re minor Keman Konçertosu". Konserin ikinci bölümünde yine bir Mozart var: "34. Senfoni." Orkestrayı İnci Özdil yönetecek.
20-24 Ekim, İstanbul AKM, 151 56 00

TELEVİZYON

• **D'ARBY** Terence Trent D'Arby konserinden. "Yeni soul"un ilk isimlerinden D'Arby'nin, geçen yıl kıyametler koparan altı "single"lı albümü, "Introducing the Hardline According to Terence Trent D'Arby"den parçalar.
TV3, 17 Ekim Salı, 23.00

• **DÖNENCE** Metal program. Motley Crue'dan "Dr. Feelgood", Testament'ten "Practice What You Preach", White Lion'dan "Radar Love", Posion'dan "Fallen Angel" ve Scorpions'dan "Still Loving You". Konuk: Karikatürist Abdülkadir Elçioğlu; nam-ı diğer "Aptullica". Metaliniz bol olsun, ağır olsun.
TV2, 21 Ekim Cumartesi, 00.00

RADYO

• **OPERA SAATİ** Levent Mayda'nın programı. Çaykovski'nin en değerli partisyonlarından biri. "Eugen Onegin" operası, seçme bölümler.
R3, 16 Ekim Pazartesi, 23.00

• **CAZ DÜNYASI** Erol Tulay'ın jesti. Eylül sonunda, 101 yaşında ölen ünlü Amerikalı şarkı yazarı Irving Berlin'e ayrılmış bir program. Ella Fitzgerald, Louis Armstrong, Billie Hollyday, Sarah Voughan, Fred Abtaire, Irving Berlin, bestelerini seslendiriyor.
R3, 19 Ekim Perşembe, 16.30

• **MÜZİK MAGAZİN** Bobby Brown'ın "Don't Be Cruel", ünlü Acid House topluluğu Milli Vanilli'nin "Girl You Know It's True", rap müzisyeni Neneh Cherry'nin "Raw Like Sushi" ve Madonna'nın "Like A Prayer" albümlerinden seçmeler.
R3, 20 Ekim Cuma, 14.00

Hırçın ve şuh. Madonna "iz bırakıyor"

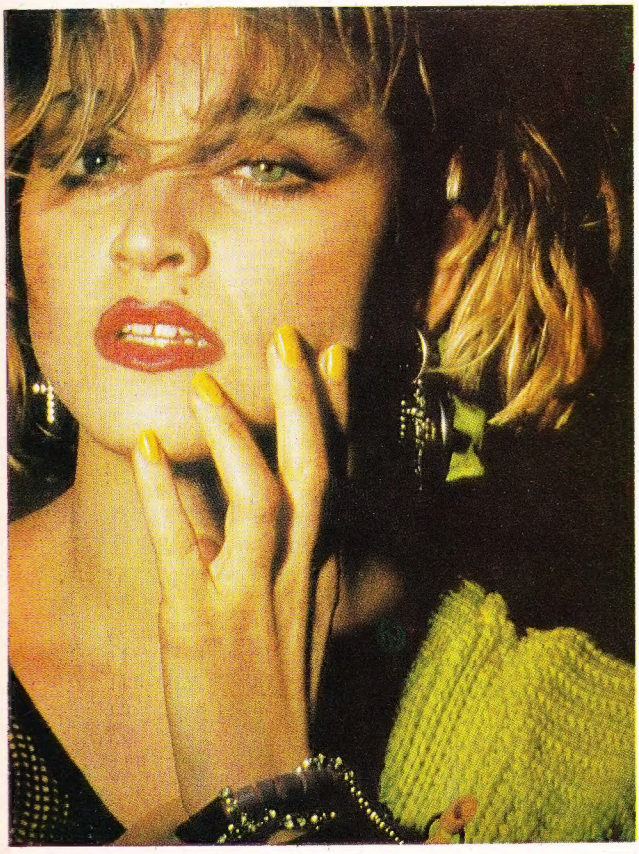

adieu edith

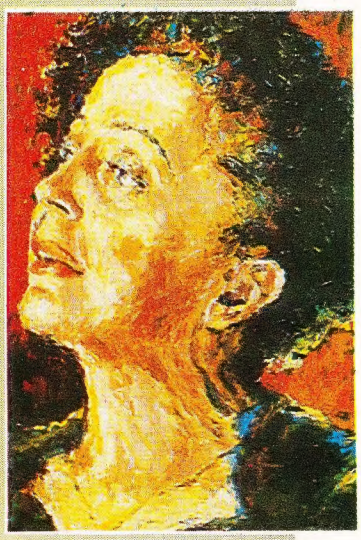

Edith Giovanna Gassion. Genelev işleten bir büyükanneyle büyümüş. Yetim. Yedi yaşında sokak şarkıcılığına başlamış. Geçinmek için. Ve sokaklar hayatından bir daha hiç çıkmamış. İlk gençliği "Môme Piaf" olarak geçmiş, "Minik Serçe" olarak. Derken Edith Piaf olmuş. En önemlisi hayatının sonuna kadar Edith Piaf kalmış.
Belki çok şarkısı var. Ama hepsi kısa, tıpkı hayatı gibi. Alınyazısı, yoksulluk, umut, ayrılık, puslu limanlar, orospular, zenciler, denizciler, yalnız ve mutsuz insanlar, terk edilmişlik ve tabii ki aşk. Küçücük bedeni, kocaman kafasına rağmen binlerce, binlerce âşığı olmuş. Rezil bir ter kokusundan resistance'a kadar bütün parçalarını militanca savunmuş.
Edith Piaf'ın ölümünün yirmi beşinci yılında derlenen koleksiyon elimizde. "Kaldırım Serçesi"ni "belgeleyen" kasetler.
(EMI/Kent)

KASET

• **FULL MOON FEVER** Tom Petty. MCA/MMY.
Blues'la folk arasında gidip gelen tipik Amerikan rock'ı. Üçü dışında bütün parçalar Tom Petty- Jeff Lynne ortak çalışması. "I Won't Back Down", "Running Down A Dream", "Yer So Bad" öne çıkan parçalar.
Temiz bir gitar, sıkı sololar, kimi zaman soft bir ses. Petty, Heartbreakers'tan ayrıldıktan sonra kendine gelmiş. "Muhafazakâr" rock'çılar için keyifli olacak.

• **SUPERSTARS -1** Derleme, A&M / Topkapı.
Son zamanların popüler şarkılarından seçmeler. Sting "Fragile", Chris De Burg "Sailing Away", Black "I Can Laugh Abaut It Now", Sam Brown "Stop"la katılmış. Ayrıca Toni Childs, Brenda Russel, Jeffrey Osborne, Janet Jackson, Al Green, Neville Brothers birer parça. Derleme albümlerden hoşlananlar için ideal. Kestirmeden soft müzik.

• **BATMAN** Prince. WB/MMY.
Prince'nin Michael Jackson'a karşı mücadelesinde kazandığı önemli bir mevzi. Yılın en sükseli paketlerinden biri. Başarıyı başından garantilemiş bir proje.
Albümdeki parçaların Prince müziğiyle çok fazla ilgisi yok. Özel bir çalışma. Filmi sımsıkı kuşatmakla kalmayıp, "ayrıca dinleme" tadı da veriyor. Bu yanıyla sıradan bir "film müziği albümü" değil. Kaseti edinmeden önce iyice bir düşünün, yoksa komşularınızla mahkemelik olabilirsiniz.

SİNEMA

•**BATMAN** Yönetmen: Tim Burton. Oyuncular: Jack Nicholson, Michael Keaton, Kim Basinger, Jack Palance, Jerry Hall. 1989 ABD yapımı.
Batı'daki yeni sosyal histerinin kaynağı. Biraz "Amerikan gözlüğü"yle bakarsanız sayılar konudan ve rol dağılımından önce geliyor: ABD'de ilk 3 ayda 54 milyon kişi izlemiş. İlk 3 günde toplam hasılat 100 milyar. 38 günde 470 milyar TL. Kötülerin düşmanı, adaleti kendi elleriyle gerçekleştirmeyi seven, gündüzleri munis bir rantiye, geceleri şövalye bir çizgi kahramanın sinemaya uyarlanmış hali. Filmin yıldızı kötü adamı oynayan Jack Nicholson. Gösterişli, hareketli bir seyirlik.
Beyoğlu Emek 144 84 39, Kadıköy Reks 336 01 12, Aksaray Yıldız 589 61 39, Bakırköy 74 571 04 44

•**MADAM SOUSATZKA** Yönetmen: John Schlesinger. Oyuncular: Shirley Mac Laine, Navin Chowdry, Peggy Ashcroft, Shabana Azmi. 1988 İngiliz yapımı, 122 dakika.
Avrupa'da olumlu eleştiriler almış bir Mac Laine "şovu". Londra'nın en iyi müzik öğretmenlerinden biri bir Hintli öğrenciyi kanatları altına alır. Ama küçük Manek öğretmeninin tüm yaşamını programlama isteğine başkaldırır. Filmin görünmeyen yıldızı ise hiç kuşkusuz klasik müzik: Mozart, Bethoven, Shubert ve Liszt hayranları kaçırmamalı. Mac Laine bu rolüyle Venedik'te En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandı.
Kadıköy Kültür ve Sanat Merkezi 346 01 42

Mac Laine "Madame Sovzatska"

"Ölü Bir Deniz"de Rutkay Aziz, Türkan Şoray.

•**ÖLÜ BİR DENİZ** Yönetmen: Atıf Yılmaz. Oyuncular: Türkan Şoray, Rutkay Aziz. 1989 yapımı.
Bu sezon gösterime giren ilk yerli film. Darısı ötekilerin başına... 40 yaşlarında bir kadın ve erkek bir sahil kasabasında karşılaşırlar. Aralarında tutkulu bir aşk başlar. Daha önce hiç böyle bir duygu tatmamışlardır. Ama bir yandan da işleri, güçleri, geçmişleri, kolay terk edemeyecekleri alışkanlıkları vardır... Erhan Bener'in romanından yapılmış bir uyarlama. 26. Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Görüntü Yönetmeni ve En İyi Özgün Müzik ödüllerini aldı.
Dünya Sineması 149 93 61

•**PORŞE HIRSIZLARI** (No Man's Land) Yönetmen: Peter Werner. Oyuncular: Charlie Sheen, D.B. Sweeney, Lara Harris, Randy Quaid, Bill Duke. 1987 ABD yapımı, 106 dakika.
Tehlike ve heyecanın baştan çıkartıcı gücü üzerine şık, cilalı bir fantezi. Genç ve tecrübesiz bir polis "yalnız Porsche çalarım" diyen bir oto hırsızıyla dost olur ve onun kız kardeşini severse... "Wall Street"in Charlie Sheen'i garip ama hırsız rolünde.
Kadıköy Kadıköy 337 70 00

•**ÇALIŞAN KIZ** (Working Girl) Yönetmen: Mike Nichols. Oyuncular: Melanie Griffith, Harrison Ford, Sigourney Weaver. 1988 ABD yapımı, 113 dakika.
Bir post-yuppie peri masalı. İyi eğitim görmüş; computerle çalışmayı öğrenmiş; işinde yükselmek için gece gündüz çalışıp ayaklarında Reeboklarıyla koşuşturan genç kadın hedefine ulaşabilecek mi? Sınıfsal çelişkiler, iş yaşamında dönen dolaplar ve "The Graduate"ten bu yana iyi anlatan, iyi yorumlayan ama "Amerikan Rüyası"ndan hiç vazgeçmeyen yönetmen Nichols. 80'lerin çalışan kızları açısından ayrıntılarda gerçekçi, öyküde ise inanılmayacak ölçüde naif bir film. Romantik ve komik. Çırpı bacaklı, tombul bebek Melanie'ye dikkat.
Şişli Site 147 69 47, Kadıköy Süreyya 336 06 82

•**SANIK** (The Accused) Yönetmen: Jonathan Kaplan. Oyuncular: Jodie Foster, Kelly McGillis, Bernie Coulson, Ann Hearn, Steve Antin. 1988 ABD yapımı, 90 dakika.
Jodie Foster'dan sinema tarihine geçecek bir oyunculuk gösterisi. Bir barda bilardo masası üzerinde ve tezahürat eşliğinde ırzına geçilen genç bir kadının, hemcinsi savcının da yardımıyla adalet arayışı. Sağlam bir senaryo ve sağlam bir tartışma... Kadın sarhoş ve seksi olabilir ama tecavüz tecavüzdür.
Osmaney Gazi 147 96 65, Kadıköy AS 336 00 50

•**KÜÇÜK VERA** Yönetmen: Vasili Pikul. Oyuncular: Natalya Negoda, Andrey Sokolov, Yuri Nazarov, Ludmilla Zayitseva. Sovyetler Birliği yapımı.
Sovyetler'de de alkolik babalar, mutsuz anneler, bunalımlı, gençliklerini tüketerek yaşayan genç kızlar var... "Glasnostun yarattığı film" diye bilinen "Küçük Vera", Sovyet gençliği ve ABD seyircisinden geçen yıl büyük ilgi görmüştü. Başrol oyuncusu Natalya Negoda da kendine ünlü Playboy dergisinin sayfalarında bir yer bulmuştu. Kocası ve sevgilisi arasında kalan mutsuz bir genç kadın, aile kavgaları, cinayet, intihar. Çözüm nerede? Sevdiklerinden uzaklaşmak mı, yoksa yuvanın sıcaklığı her şeye karşın bütün yaraları sarıyor mu?
Beyoğlu Lale 144 35 95

•MAFYA İLE RANDEVU (Long Good Friday) Yönetmen: John Mackenzie. Oyuncular: Bob Hoskins, Helen Mirren, Eddie Constantine, Dave King. 1980 İngiliz yapımı, 114 dakika.

Yeraltı dünyasında başarıya giden yolu IRA keserse, mafya tekerine çomak sokan illegal bir siyasal örgütle karşı karşıya gelirse... Son yıllarda yıldızı parlayan usta oyuncu Bob Hoskins'in sürüklediği ve bazı eleştirmenlere göre "yeryüzündeki en iyi gangster filmi platosu" olan Londra'da geçen bir gerilim filmi. İşini bilir, vefalı ve seksi Helen Mirren'in katkısını da yabana atmamalı. "Cehennemde İki Adam"ın yönetmeni John Boorman bu film için şöyle demiş: "İngiliz gangster filmlerinin en parlak örneği." Pek de haksız sayılmaz.

(Patvi)

Helen Mirren, Bob Hoskins "Mafya ile Randevu"da

•BAŞARININ SIRRI (The Secret of My Success) Yönetmen: Herbert Ross. Oyuncular: Michael J. Fox, Helen Slater, Richard Jordan, Margaret Whitton. 1987 ABD yapımı, 110 dakika.

Michael J. Fox

Baştan savma, çocukça ama güler yüzlü bir film. Gencecik biri taşradan New York'a gelip iş dünyasını fethedebilir ve en üst görevlere kadar yükselebir mi? Üstelik elinden tutan amcasının hem karısının hem de metresinin gönlünü de çalarak... Amcanın karısını oynayan Whitton filme yan kapıdan giriyor ve birden filmin tümü olup çıkıveriyor. Whitton'ı gözden kaçırmaz ve senaryodaki aksaklıklara aldırmazsanız 2 saatiniz bayağı eğlenceli geçecek demektir.

(Özen Film)

•ÇÖL ÇİÇEĞİ (Desert Bloom) Yönetmen: Eugene Corr. Oyuncular: Jon Voigt, Jobeth Williams, Ellen Barkin. 1986 ABD yapımı, 106 dakika.

Nükleer dehşeti çıt çıkarmadan, pabuç gibi laflar paralamadan bütün titreşimleriyle anlatabilmek. "Çöl Çiçeği" bu zor işin altından kalkıyor. Nükleer fizik, Sovyet tehdidi ve 2. Dünya Savaşı'nda başından geçenlere kafayı takmış bir baba ve 13 yaşındaki üvey kızı arasındaki çatışma. İnce ayrıntılarla bezenmiş bir aile dramı.

(RCA/Columbia)

aşk, cinayet ve Pentagon...

•ÇIKIŞ YOK (No Way Out) Yönetmen: Roger Donaldson. Oyuncular: Kevin Costner, Gene Hackman, Sean Young, Will Patton, Howard Duff, Jason Bernard, Iman, George Dzundza. 1987 ABD yapımı, 116 dakika.

Yakışıklı deniz binbaşı "Evet, benden etkilendin!" diyor. Sonra yürüyüp gidiyor, tatlı bir nevrozla yerinde sallanıp duran genç kadın arkasından bakarken. Evet, Susan gerçekten etkilendi ve çıkışı olmayan yola girildi bile... Genç binbaşı; hoş, "fındıkçı", biraz çılgın, biraz depresif bir kadın ve... Savunma Bakanı. Aşk, cinayet casusluk labirentinde üç kişi...

"Çıkış Yok" videoda ne için izlenir? Söz gelimi (çocuklar erkenden yatmışsa) Limuzin'de sevişme bölümü için! Hani Sean Young'ın gülerek kendini Costner'in ellerine bıraktığı, kimilerine göre "post-modern tutkunun örneği" olan bölüm... Kevin Costner için izlenebilir: Costner, Amerikan sinemasının yeni yakışıklı "sert" erkeği. Ama yüzünde hafiften budala bir ifade de yok mu? Büyük oyuncu Gene Hackman'ın Savunma Bakanı rolünde "Bu filmde olmak istemezdim; belki burada yokmuşum gibi yapabilirim" diyen düş kırıklığı yaratan oyununu izlemek için de olabilir mi? Amerikan bürokrasisinin, Pentagon'un; ara sıra skandallar üreten o muazzam mekanizmanın içine ekranda da olsa gerebilmek için

"Çıkış Yok"ta aşk, seks, cinayet, casusluk; her şey var.

de... Ve "hızlı, canlı anlatılmış ama beylik bir öykü" (1947'nin Charles Laughton'lu "The Big Clock"unun yeni versiyonu bir anlamda) dediğiniz bir filmin finalde birdenbire çarpıcı bir nitelik kazanmasını; bir Borges metnini andırışını (hafiften izleyiciyle dalga da geçi or) görmek için... Ha bir de, polaroid fotoğrafınızı çektirdiğinizde önemsemediğiniz negatifini oraya buraya atmayın. O kömür rengi yapraktan şıp diye eşkalinizi çıkartan bilgisayarlar var artık!

(RCA/Columbia)

TELEVİZYON

• **AH GÜZEL İSTANBUL** Yönetmen: Atıf Yılmaz, Oyuncular: Sadri Alışık, Ayla Algan, Senaryo: Ayşe Şasa, 1966 yapımı. İçkiye düşkünlüğü yüzünden her şeyini yitirmiş, şimdi sokak fotoğrafçılığıyla hayatını kazanmaya çalışan; eski İstanbul efendisi, güngörmüş Haşmet, artist olmak hayaliyle İstanbul'a gelip kötü yola düşen Ayşe'nin elinden tutar. Ayşe zamanla ünlü bir assolist olur... Nostaljik göndermelerle bezenmiş, buruk tatlar bırakan bir üslupla anlatılmış sıcak bir güldürü. 1967 Bordighera (İtalya) Güldürü Filmleri Şenliği'nde "Gümüş Ağaç Plakası Ödülü" almıştı.
TV2, 15 Ekim Pazar, 14.00

• **TEK YILDIZ** (Lone Star) Yönetmen: Vincent Sherman, Oyuncular: Clark Gable, Ava Gardner, Lionel Barrymoore, Beaulah Bondi, Broderick Crawford, Ed Begley, Senaryo: Borden Chase, Howard Estabrook. 1952 ABD yapımı, siyah-beyaz, 90 dakika. Teksas'a bağlı özel bir bölge kurmak için mücadele eden Apaçi kabilesinin liderleri, Teksaslı kovboylarla birleşmek çabasındadırlar. Eski Teksaslı serüvenci, Sam Houston'un Meksika konusundaki fikirlerini değiştirmek için Andrew Jackson'a yardım teklif eder... Teksas'ın bağımsızlık savaşı dönemindeki gerçek olaylara dayanan; Amerikalı olmayan ya da ABD tarihini bilmeyenlerin güçlükle takip edebilecekleri bir konu. Ağır aksak bir westren. Filmin kahramını Clark Gable, "kötü adam"sa Broderick Crawford. Aralarında Ava Gardner var. Bazı filmler yalnızca oyuncu kadrosu için seyredelir ya,"Lone Star" da onlardan.
TV2, 15 Ekim Pazar, 23.10

• **ÖZGÜRLÜK UĞRUNA** (Saskatchewan) Yönetmen: Raoul Walsh, Oyuncular: Alan Ladd, Shelley Winters, J. Carrol Naish. Hung O'Brian, Robert Douglas, Richard Long, Jay Silverheels, Senaryo: Gil Doud. 1954 ABD yapımı, 84 dakika. Kanada, 1877... Siyular beyazlarla savaş halindedir. "Kırmızı ceketliler"den atlı polis O'Rourke, Kızılderili arkadaşı Kajou ile avdan dönmektedir. Yolda beyaz bir kadına rastlarlar. Bir Kızılderili baskınında sağ kalmayı başaran kadının adı Grace'dir. Cinayet işlediği gerekçesiyle aranmaktadır. Grace'e yardım eden O'Rourke ve Kajou, Kızılderili saldırılarını önlemeye çalışacaklardır... Gerçek bir öyküye dayalı, "Kırmızı ceketliler"e dair, bir

Sinemanın en cazibeli yıldızlarından Bette Davis

15 EKİM Pazar

TVI

10.00 Haberler
10.10 İşitme Engelliler Haber Bülteni
10.30 Pazar Sineması "Omega Bağlantısı" *(Amerikan askeri istibarat ajanı iyi bir iş başardıktan sonra tatil yapmak için İngiltere'ye gelir. Arkadaşı Roger'la buluşur. Jeffrey Byron ve Larry Cedar oynuyor. Yönetmen Robert Clouse)*
12.00 Çizgi Film
12.15 7'den 77'ye
13.00 Pazar Konseri
14.00 Haberler
14.10 Tele Tatil
15.10 Antalya Film Festivali
15.40 Türkiye'nin İlkleri ve Rekorları
16.05 Piyangolar Birliği 2. Avrupa Çekilişi Nakleri Yayını
17.10 Özel Dedektif -2
18.00 Bir Numara
18.30 Telespor
19.20 Yerli Belgesel "Türkiye Mağaraları"-6
19.50 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Spor Stüdyosu
22.25 Basında Bulaşalım
23.20 Geçmiş Zaman Olur ki
23.40 Alaca Karanlık Kuşağı-2
00.05 Günün Sonu

TV2

14.00 TV'de Türk Sineması "Ah Güzel İstanbul" •
15.35 Pazar 89
17.15 Son 7 Gün Dünya
17.45 "Matlock" -14

18.35 Besteciler ve Yorumcular
19.00 Akşam Bülteni
19.20 Dünya Listelerinden
19.50 Nasıl Başardım?
20.15 "Harvey Moon'un Hayatı" -2
21.05 Portreler
21.35 Stüdyo İzmir
22.30 Gece Bülteni
23.10 Toplu Gösteriler "Tek Yıldız" •

TV3

21.00 "Babam ve Ben" -2
21.30 TV'de Sinema "Özgürlük Uğruna" •
22.55 "Catherine"-2
23.45 Müzik
23.50 "Eğer Yarın Olursa"-2

16 Pazartesi

TVI

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin "Merhaba Yeni Gün"
09.50 Susam Sokağı
10.20 Arkası Yarın "Sevme Hakkı" -36
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Anadolu'dan Görünüm
18.40 Akşama Doğru
19.20 Altın Kızlar -12
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın

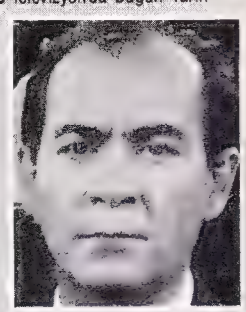

21.00 Kaldırım Serçesi -3
22.00 Stüdyo A "Ayda Bir"
23.10 Anılarla Müzik
23.40 Beyefendiler ve Oyuncular -3
00.35 Günün Sonu

1940'ların starlarından Alan Ladd

Kent'i "Karavan"da izleyeceğiz

Ava Gardner ve Gable, "Lone Star"ın setinde

western...
TV3, 15 Ekim Pazar, 21.30

• **KARAVAN** (Caravan) Yönetmen: Arthur Crabtree, Oyuncular: Stewart Granger, Jean Kent, Anne Crawford, Robert Helpmann, Dennis Price, Gerard Heinz, Enid Stamp-Taylor, David Horne, John Salew, Öykü: Lady Eleanor Smith, Senaryo: Roland Pertwee. 1946, İngiliz yapımı, siyah-beyaz, 117 dakika. Richard, Francis ve Orianna, çocukluk arkadaşıdırlar. İki erkek de Orianna'ya âşıktır. Kendisine teslim edilen bir gerdanlığı İspanya'ya götürme görevini üstlenen Richard, yolda parayla tutulmuş serseriler tarafından vurulur. Yaralı Richard'ı, kısa süre önce tanıştığı bir Çingene kızı tedavi eder. Kız, hafızasını kaybetmiş olan Richard'a âşıktır. Zamanla yavaş yavaş eskiyi anımsamaya başlayan Richard, sevdiği, evlenmek istediği Orianna hakkında ilginç bir haber okur gazetelerde... Romantizm, fakat oldukça abartılı, yapay bir romantizm...
TV3, 16 Ekim Pazartesi, 21.00

• **DAMGALI KADIN** (Marked Woman) Yönetmen: Lloyd Bacon Oyuncular: Bette Davis, Humprey Bogart, Lola Lona, İsabel Jewel, Jane Bryan, Eduardo Ciannelli, Allen Jenkins, Mayo Methot, Henry O'Neill, Senaryo: Robert Rossen, Abem Finkel. 1937 ABD yapımı, siyah-beyaz, 95 dakika. Kirli işlerin adamı Vannig'in gece kulübünde çalışan konsomatris kızlardan birinin adı cinayete karışır. Polisle başı beleya girer. Vannig, gerçek suçluları açıklamasından korktuğu için kızı bıçaklatır... Kızlar, patronları olan yeraltı dünyasının kralına karşı! Sıkı bir "gang" filmi. TRT, geçen hafta ölen Bette Davis'in anısına, Susannah York ve Michelle Pfeiffer'lı "Yeniden Âşık Olmak"ı programdan çıkararak yerine bu filmi koydu. Bette Davis ve Bogart hayranları videolarını kayda hazır tutsunlar...
TV1, 17 Ekim Salı, 22.45

• **REAL MADRID-MİLAN** Real Madrid'le Milan'ın son karşılaşması, İspanyollar için acı bir anı olmuş, geçen sezonun Şampiyon Kulüpler yarı finalinde Milan, Real Madrid'e fark atmıştı. Bu kez ikinci turda karşı karşıya gelecekler. Altı haftalık bir tedaviden sonra geçtiğimiz günlerde Milano'ya dönen Gullit oynayabilirse ,ki bu şimdilik uzak bir ihtimal, Milan kendi sahasında mücadele etmenin avantajını daha rahat kullanabilir.
TV1, 18 Ekim Çarşamba, 21.30

TV2

18.15 "Zenginler de Ağlar" -76
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Tango
20.15 Charming Ailesi -3
20.40 Doğru mu Yanlış mı?
21.15 Belgesel
21.35 Opera Öyküleri "Falstaff" -3
22.30 Gece Bülteni
23.10 Kimin İşi Kolay

TV3

21.00 TV'de Sinema Unutulmayan Filmler-"Karavan" •
23.00 "Sahra'nın Sırrı" -3
23.55 Belgesel "Equinox" -3
00.45 "Şahika" -3

17 Salı

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Arkası Yarın "Sevme Hakkı" -37
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Önce Sağlık
18.40 Akşama Doğru
19.20 Yerli Komedi "Kim Bunlar"-15
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Yarışma "Hedef 12"
21.50 Müzik "Geçmişten Günümüze Esintiler"
22.45 Televizyon'da Sinema "Damgalı Kadın" •
00.25 Günün Sonu

TV2

18.15 "Zenginler de Ağlar"-77
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Sanat Müziği Solo
20.15 Sigara ve Sağlığınız
20.25 Belgesel "Laf-ı Güzaf"-3
20.50 Feyyaz Tokar'la Sohbet
21.00 "Dorothy'nin Esrarı"-8
21.55 CNN Dünya Raporu
22.30 Gece Bülteni
23.10 Festivallerden

TV3

21.00 TV'de Sinema "Naziler"
22.45 "Alfred Hitchoock"
23.00 Müzik "Tek Konser"
00.00 "Casuslar Kralı" -3

18 Çarşamba

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin "Kadının Günlüğü"
09.50 Susam Sokağı
10.20 Arkası Yarın "Sevme Hakkı" -38
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Köyümüzden Mektup Var
18.40 Akşama Doğru
19.20 Cosby Ailesi -23
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Spor Akşamı
21.30 Milan-Real Madrid Şampiyon Kulüpler Kupası 2. Tur Karşılaşması •
23.30 Anılarda Güneri Tecer *(Kutlu Payaslı'nın sunduğu programda Güneri Teceri'in hayatı ve şarkıları yer alıyor)*
23.55 Günün Sonu

TV2

18.15 "Zenginler de Ağlar"-78

• **SHALL WE DANCE** Yönetmen: Mark Sandrich, Oyuncular: Fred Astaire, Ginger Rogers, Eric Blore, Edward Everett Horton, Ann Shoemaker, Jerome Cowan, Harriet Hoctor, Ketti Gallian, Senaryo: Allan Scott, Enest Pagano, Müzik: Ira Gershwin, George Gershwin. 1937 ABD yapımı, siyah-beyaz, 111 dakika. Amerika'ya giden bir gemide tanışan iki dansçı, bir ekip kurup kendilerini karı koca olarak tanıtırlar. Central Park'ta patenlerle yaptıkları dansla büyük ilgi görürler.. Sudan bir öykü ama bol bol dans ve müzik. Dansın ve müziğin de iyisi üstelik. Astaire-Rogers çiftinin en iyi müzikallerinden biri. Ira ve George Gershwin'in üç şarkısını kaçırmayın: "Let's Call the Whole Thing Off", "They All Laughed" ve "They Can't Take That Away From Me". Sonuncusu Oscar'a aday gösterilmişti.
TV3, 18 Ekim Çarşamba, 22.30

• **MİLYARDER** Yönetmen: Kartal Tibet, Oyuncular: Şener Şen, Müge Akyamaç, Münir Özkul, Uğur Yücel, Kemal İnci, Tuluğ Çizgen, Adile Naşit, Senaryo: Ümit Ünal, Ertem Eğilmez. 1986 yapımı. Milli Piyango'nun yılbaşı çekilişinde en büyük ikramiye orta halli bir aileye çıkmıştır. Birdenbire ailenin tüm düzeni bozulur.. Senaryoda Ertem Eğilmez'in parmağı var. Kadro, Ertem Eğilmez'in yakın çevresindeki en sıkı güldürü kadrosu, yönetmen, 80'li yılların derli toplu filmleriyle tanınan yönetmeni Kartal Tibet. Çok sıkı olmasa da derli toplu bir güldürü.
TV3, 19 Ekim Perşembe, 21.00

• **ÖLÜM VADİSİ** (Death Valley) Yönetmen: Dick Richard, Oyuncular: Paul Le Mat, Catherine Hicks, Stephen McHattie, A. Wilford Brimley, Peter Billingsley, Edward Herrmann, Senaryo: Richard Rotshtein, 1982 ABD yapımı, 84 dakika. Kocasından boşanan Sally, çocuğu Billy'yi de alarak Arizona'ya gider. Gençlik aşkı Mike kendisini orada beklemektedir. Evlenmeyi tasarlamaktadırlar. Mike, çocuğa kendisini sevdirebilmek için bir gezi planı hazırlamıştır. Gidecekleri ilk yer "Ölüm Vadisi"dir... Adıyla, gerilim ve korku filmlerinden hoşlananların dikkatini çekebilecek ama biraz yavan bir film.
TV1, 20 Ekim Cuma, 00.20

• **KADIN SATILMAZ** (Quiet Man) Yönetmen: John Ford, Oyuncular: John Wayne, Maureen O'Hara, Barry Fitzgerald, Victor McLaglen, Mildred Natwick, Art-

Unutulmaz dans ikilisi Astair ve Rogers, "Shall We Dance"le ekranda

19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Halk Müziği
20.15 Sigara ve Sağlığınız
20.25 Sanat Dergisi "Edebiyat"
20.55 Stüdyo C "Ayın Konusu"
21.35 Çarşamba Neşesi
22.30 Gece Bülteni ve İngilizce Haberler
23.10 "Büyük Tuzak" -3

TV3

21.00 Müzik "Street Set"
22.00 "Kate And Allie" -3
22.30 TV'de Sinema "Müzikaller" (Shall We Dance) •
00.05 "Ben Claudius" -3

19 Perşembe

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı

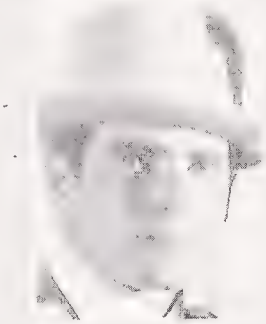

10.20 Arkası Yarın "Sevme Hakkı"39
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Gençlerden Gençliğe
18.35 Akşama Doğru
19.15 Merhaba Çocuklar
19.20 İnanç Dünyası
19.50 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Avrupa Kupa Maçlarından Özetler
21.30 Yerli Drama "Kantodan Tangoya" -Son
22.35 Müzik Konukları
23.35 Açıkoturum
01.10 Günün Sonu

TV2

18.15 "Zenginler de Ağlar" -79
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Korolar
20.25 Gençler Üretiyor
20.55 Market
21.50 Yerli Belgesel "Anadolu'da Bahar" -3
22.30 Gece Bülteni ve Ingilizce Haberler
23.10 Dünya Jimnastik Şampiyonası Erkekler Finali-Özet

TV3

21.00 TV'de Türk Sineması "Milyarder" •
22.45 Belgesel "Ülkeler Coğrafyası"
23.15 "Otomatik Adam" -3
00.05 Müzik
00.10 "Straus Ailesi"-3

20 Cuma

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı
10.20 Arkası Yarın "Sevme Hakkı"40
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Köyümüz Kasabamız
18.40 Akşama Doğru
19.20 Gençlik ve Gençlerin Psikolojik Danışma Konusundaki Düşünceleri
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler

Haftanın casus filmlerinin kadrosu "Elçilik Hatırası"nda

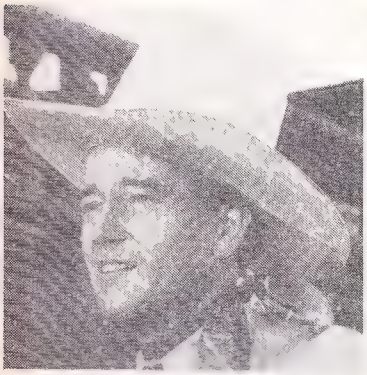

John Wayne bu kez kovboy değil

En ünlü "Pam" Victoria Principal

hur Shields, Ward Bond, Jack MacGowran, Öykü: Maurice Walsh, Senaryo: Frank Nuget, Görüntü yönetmenleri: Winton C. Hoch, Archie Stout, Müzik: Victor Young. 1952 ABD yapımı, 124 dakika. Boksu bırakan Sean, ABD'den, doğduğu yer olan İrlanda'nın İnisfree kasabasına döner. Bir daha ABD'ye gitmemeye kararlıdır. Kısa sürede kasabalıların gönlünü kazanır. Bu arada Marry Kate'le karşılaşır ve ona âşık olur. Artık hayattaki tek amacı onunla evlenmektir. İradesi güçlü bir kadın olan Marry Kate'le evlenebilmesi için kasabanın geleneklerine bağlı halkı yardım elini uzatacaktır... Tipik bir John Ford filmi. Sahneleme güzel, oyunculuk güzel, müzik güzel. İki de Oscar kazanmış: En iyi yönetmen, John Ford ve en iyi sinematografi: Winton C. Hoch, Archie Stout. Zevkle izlenir...

TV3, 20 Ekim Cuma, 22.30

• **HERHANGİ BİR İLİŞKİ DEĞİL** (Not Just Another Affair) Yönetmen: Steven Hilliard Stern, Oyuncular: Victoria Principal, Gil Gerard, Robert Webber, Barbara Barrie, Markie Post, Albert Hague, Ed Begley, 1982 ABD yapımı, 100 dakika. Kıyı Araştırma Merkezi'nde çalışan deniz biyoloğu Diane, bilime ve mesleğine düşkün, erkekler konusunda ise oldukça tutucu bir kadındır. Diane'a âşık olan avukat Bob'sa oldukça çapkın bir erkektir. Hayatında ilk kez âşık olmaktadır. Zıt karakterli bu iki insanın arasında sağlam bir ilişki gelişecektir... Bu vasat TV filminin ilginç yanı, Dallas'ın "Pam"i, Victroia Principal'ı biyolog rolünde izlemek olmalı.

TV2, 21 Ekim Cumartesi, 14.00

• **ELÇİLİK** (Embassy) Yönetmen: Robert Lewis, Oyuncular: Nick Mancuso, Mimi Rogers, Richard Masur, Richard Gilliand, Blanche Baker, Eli Wallach, Sam Vanamaker, George Grizzard, Kim Darby, Lee Curreri. 1985 ABD yapımı, 100 dakika. Harry Bracket, Roma'daki ABD Elçiliği'nde çalışmaktadır. Yeni yapılan bir bombanın planları çalınır. Brackett işin peşine düşer. Bu arada bir Amerikan vatandaşı, esrarengiz bir şekilde öldürülmüştür. Cinayet zanlısının yine bir Amerikan vatandaşı olduğu sanılmaktadır... Vasat bir TV filmi. Bu "Embassy"yi, 1972 İngiliz yapımı, Max von Sydow ve Broderick Crawford'un oynadıkları "Embassy" ile karıştırmamak gerekiyor.

TV3, 21 Ekim Cumartesi, 22.15

20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Kabare "Olacak O Kadar"
22.00 Stüdyo B "Hodri Meydan"
23.00 Türk Sanat Müziği Bir Solist "Nursal Ünsal Birtek"
23.20 Spenser Emrinizde -14
00.05 Günün Sonu
00.20 Gece Sineması "Ölüm Vadisi" •

TV2

18.15 "Zenginler de Ağlar" -80
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Hafif Müziği
20.25 İslam ve Toplum
20.55 Müzik Söyleşileri
21.25 Gün ve Ekonomi
21.55 "Ayrılmaz İkili" -16
22.30 Gece Bülteni
23.10 Dünya Eğleniyor
00.10 Dünya Jimnastik Şampiyonası Bayanlar Ferdi Finalleri-Özet

TV3

21.00 "Christabel" -3
22.00 Snow "Süper Yıldızlar"-3
22.30 TV'de Sinema "Kadın Satılmaz" •
00.40 "Bebekler Vadisi" -3

21 Cumartesi

TV1

10.00 Haberler
10.10 Cumartesiden Cumartesiye
12.00 Yeni Bir Gökyüzü -3
12.25 Gençliğin Dünyası
13.15 Beyaz Gölge -16
14.00 Haberler
14.10 Hafta Sonu
15.00 Dünya Jimnastik Şampiyonası Alet Finalleri "Naklen Yayın"
18.15 Yerli drama "Bizimkiler"
19.00 Silahlı Kuvvetler
19.20 Hayat ve İnsan
19.45 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Eğlence "Biraz Düş Biraz Gülüş"
22.00 TV'de Türk Sineması "Kaçamak" *(Boğaz yolunda bir trafik kazası sonucu bir kadınla bir erkek yaşamını yitirir. Ölen kadınla ölen erkeğin kimliklerini saptamak*

için, bir kadınla bir erkek morga gelir. Başar Sabuncu'nun yönettiği filmde Müjde Ar ile Çetin Tekindor oynuyor.)
23.50 Perdeden "H. Dormen"
00.40 Günün Sonu
00.55 Ziyaretçiler -16

TV2

14.00 TV'de Sinema "Herhangi Bir İlişki Değil" •
15.30 Belgesel "Şu Harika Hayvanlar" -3
16.20 Yaşama Sevinci
16.45 "Bellamy" -3
17.35 Son Yedi Gün Türkiye
18.05 Brett Ailesi -3
19.00 Akşam Bülteni
19.20 Caz Dünyası
19.50 Devlet Koroları
20.15 Şöhret -3
21.05 Devlet Sanatçıları *(Prof. Mükerrem Berk'in kişiliği ve sanatı)*
21.35 Cumartesi Spor
22.00 İşte Evimiz İşte İşimiz
22.30 Gece Bülteni ve İngilizce Haberler
23.10 "Güzel ve Çirkin" -28
00.00 Dönence

TV3

21.00 Çizgi Film "Laserion"
21.25 "Karındeşen Jack" -3
22.15 TV'de Sinema "Elçilik" •
23.50 "Zengin ve Yoksul"-3

DÜNYA KADAR ÖDEMEDEN DÜNYAYI İZLEYİN...

GÜNAYDIN PAZARLAMA şimdi üstün Amerikan ve Japon teknolojisinin ürünü ***STAR SAT*** *uydu TV sistemleri ile dünyayı evinize getiriyor. Üstelik peşin fiyatına uygun taksitlerle, firma garantisiyle ve montaj dahil görüntü teslimiyle.*
Bu fırsattan mutlaka yararlanın!
Ayrıntılı bilgi için Günaydın Pazarlama'dan broşür isteyiniz.

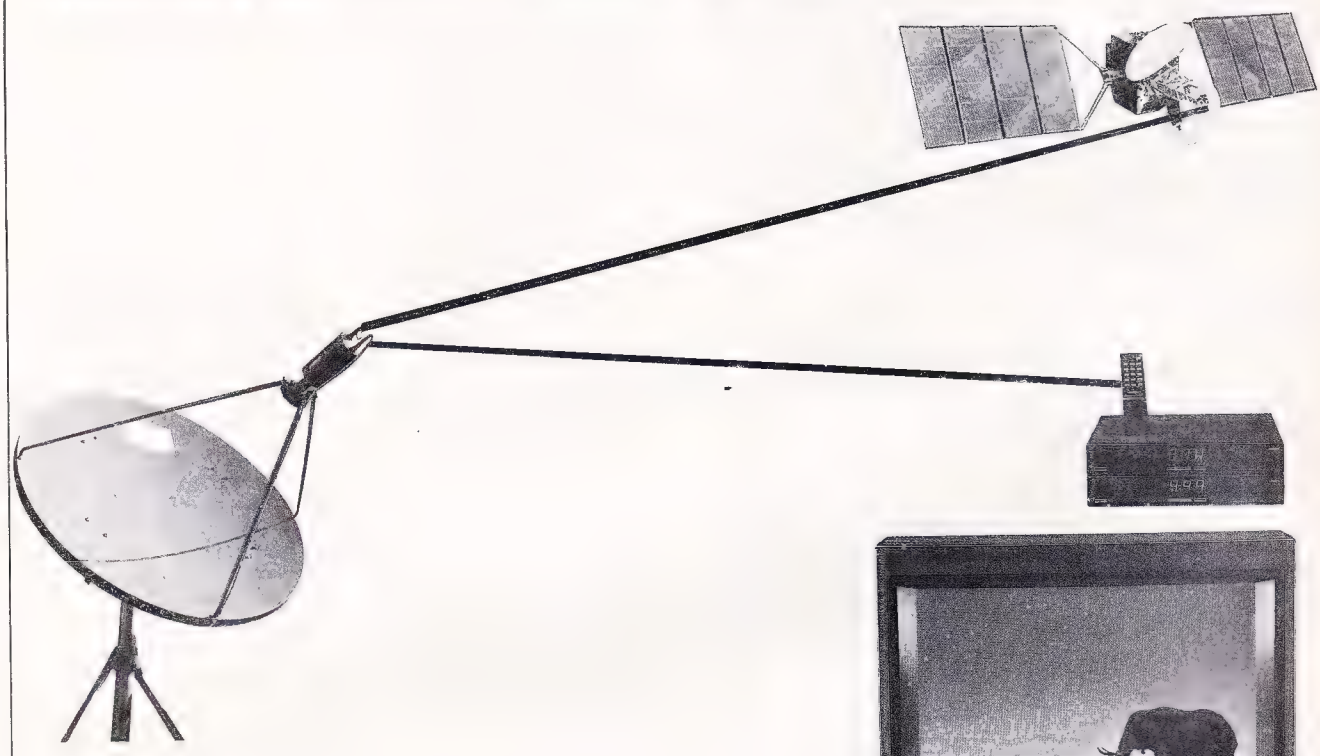

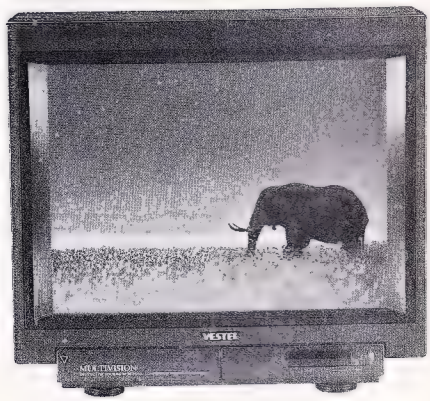

İSTEK KUPONU

	PEŞİNAT	TAKSİT	AY	TOPLAM
Müstakil Sistem	☐ 1.630.000	710.000	7	6.600.000
10 Daire'ye kadar	☐ 2.805.000	1.210.000	7	11.275.000
11-15 Daire'ye kadar	☐ 2.970.000	1.265.000	7	11.825.000
16-20 Daire'ye kadar	☐ 3.035.000	1.295.000	7	12.100.000
21-25 Daire'ye kadar	☐ 3.165.000	1.355.000	7	12.650.000
26-30 Daire'ye kadar	☐ 3.230.000	1.385.000	7	12.925.000

Adı Soyadı: _____
Adres : _____
Tel : _____ İmza _____

Fiyatlara KDV, nakliye ve montaj dahildir. Kampanyamız TC. Merkez Bankası'nın ilgili tebliğine uygun olarak ve ithalatçı firma garantısıyle yürütülmektedir.

NASIL KATILACAKSINIZ?

Peşinatınızı Günaydın Pazarlama A.Ş. Genel Müdürlük veznesine veya Türkiye İş Bankası Türbe Şubesi 1063741 No.lu hesaba yatırınız.
Banka dekontunuzun fotokopisi ile eksiksiz doldurduğunuz istek kuponunu bize gönderiniz.
Bunlar bize ulaştığında, teknik elemanlarımız ilgili evraklarla birlikte adresinize gelip gerekli teknik incelemelerde bulunacaklar ve işlemleri tamamlanan iştirakçilerin başvuru sırasına göre montajlarını yapacaklardır.

SERMS

GÜNAYDIN
PAZARLAMA A.Ş.

İstanbul Genel Müdürlük
Nuruosmaniye Caddesi No: 3 Kat: 1
Kardeşler Han-Cağaloğlu-İSTANBUL
TEL: 522 05 95-520 86 25-512 00 50 (5 Hat)
513 80 48-513 64 15

● 6 adet dubleks köşk,
● 10 adet tripleks köşk sahiplerini buldu.

6 SAPANCA KÖŞKÜ
6 SEÇKİN AİLEYİ BEKLİYOR...

● Sapanca'da, 4 mevsim
yaşama ve rekreasyon
olanağı sunan 22 köşkten
son 6'sı, sizi bekliyor.

Bir Sapanca Köşkü, az bulunur özelliklere sahip:
● İstanbul-Sapanca ulaşımı otoyolla 1 saat..
● Nefis göl ve orman manzaralı ● Ferah bir yerleşim sağlayan 12.000 m²'lik arazi üzerinde yalnızca 1650 m² inşaat alanı ● Sapanca gölünü çevreleyen yeni otoyola 900 m mesafede ● En iyi kalite lüks inşaat.
● Aralık 1989-Mart 1990 tarihleri arasında kesin teslim

Müstakil tripleks köşkler: Salon, teras, üç yatak odası, mutfak, çift tuvalet, banyo, çatı katı, yardımcı odası, bodrum (toplam 250 m²)
Alt, üst ikiz müstakil dubleks köşkler: Salon, teras, üç/dört yatak odası, mutfak, tuvalet, banyo (toplam 125-150 m²)
● Isıtma her villa için müstakil kat kaloriferi ● Doğal çevrenin güzelliklerine ek olarak: uydu anten, yüzme havuzu ve tenis kortu.

MALA İNŞAAT Sanayi ve Ticaret AŞ Merkez İrtibat bürosu: Çamlık Sokak 31 İç Levent-İstanbul Tel: 168 03 40 - 168 54 88 - 164 27 13
Cumartesi-Pazar günleri Şantiye Tel: 9 26 41 1546

TURAN ÇEVİK'LE GİZLİ GÖRÜŞME

Koridallos Cezaevi'ne ilk kez NOKTA girdi...

Turan Çevik, geçen yıl Atina'da yakalanmıştı. O günden bu güne hiçbir gazeteci "ünlü hayalici baba"dan haber alamadı. Arkadaşımız Ayda Özlü Çevik cezaevine girdi. İşte bu gerilimli serüvenin ayrıntılı öyküsü...

Koridallos Cezaevi Müdürü Paparogulos, buz gibi bakışlarını üzerime dikti: "Gerçekten kuzeni misiniz?" Utangaç bir "Evet" çıktı ağzımdan. Yalan söylemek ne zormuş! Ama başka çare yoktu ki...

Turan Çevik ile görüşebilmek için Yunanistan Adalet Bakanlığı'ndan izin gerekiyordu ve yaklaşık 20 gazetecinin görüşme dilekçesi, bakanlık dosyaları arasında tozlanıyordu. Bir gizli güç, basının Çevik ile görüşmesinin önüne duvar örmüştü.

Müdür, yılların verdiği insan sarrafı deneyimi ile beni içeri sokmamakta direniyordu. Pasaportumu elinde evirip çeviriyor, bir yol arıyordu. Ama benim de soyadı hanemde kapı gibi "Çevik" yazıyordu işte. Üç günlük mücadele sonunda görüş kâğıdını imzaladı. Bu küçücük kâğıdı almak aylar süren bir gazetecilik savaşı olmuştu.

Konsoloslukta ilk kuşku. 1988 yılının Aralık ayında, Turan Çevik yakalandığında, Yunanlı avukatlarıyla ilişkiye geçmiştik. Telefonla her seferinde "Turan Çevik hiçbir gazeteci ile görüşmeyi kabul etmiyor" olmuştu. Sonradan öğrendik ki o, görüşmeyi istese de, ikinci engel Adalet Bakanlığı'ydı ve aşılamıyordu. O zaman gazeteci olarak değil, akrabası olarak Koridallos'a girmeye karar verdik. Yeter ki Çevik "Konuşaca- ▶

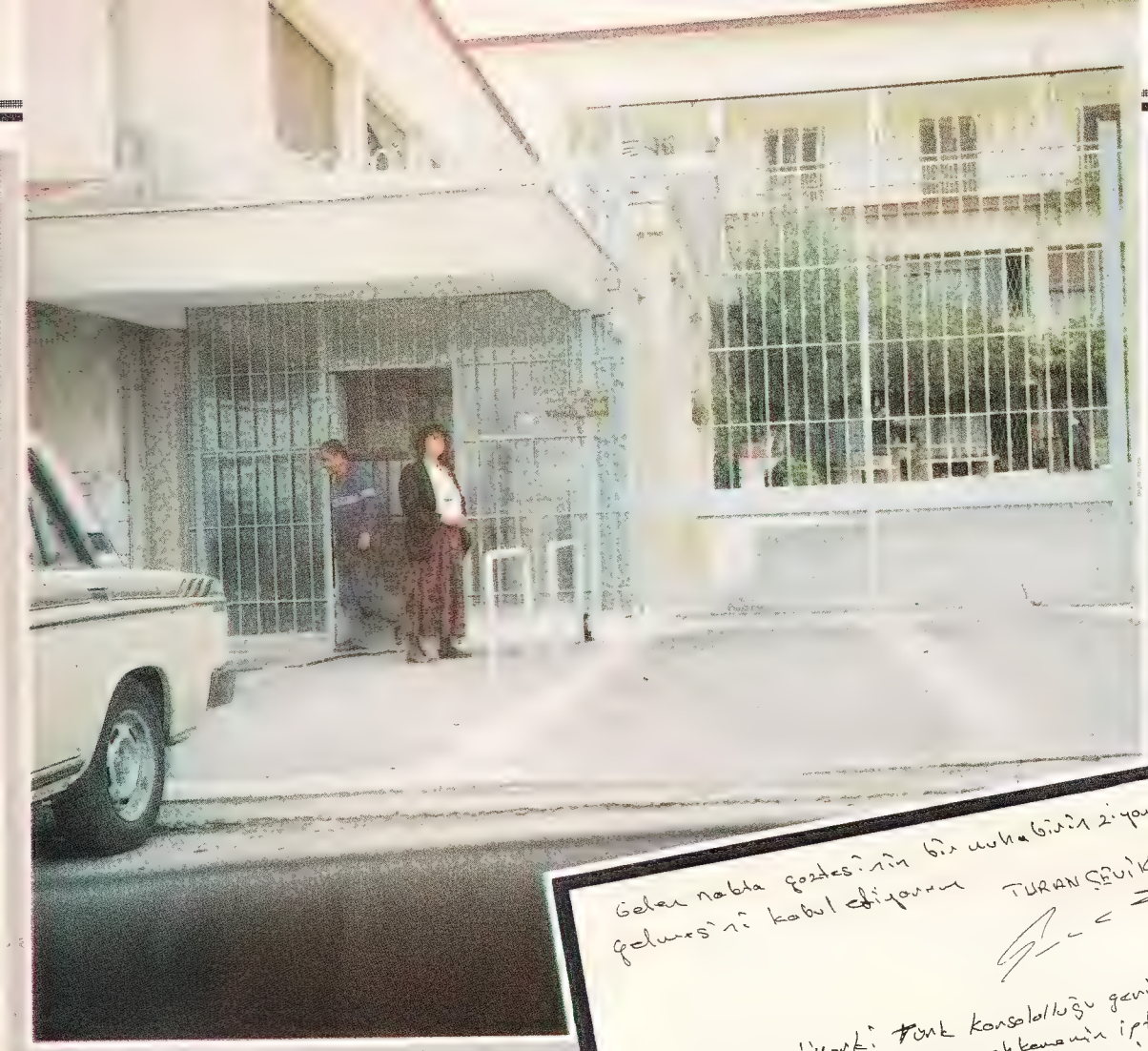

Turan Çevik, Nokta ile görüşmeyi kabul ediyordu. Bu mesajı bize iletirken iade edilmek istediğini de ekliyordu. Mesajı alır almaz, arkadaşımız Ayda Öztü Çevik Koridallos Cezaevi'ndeydi.

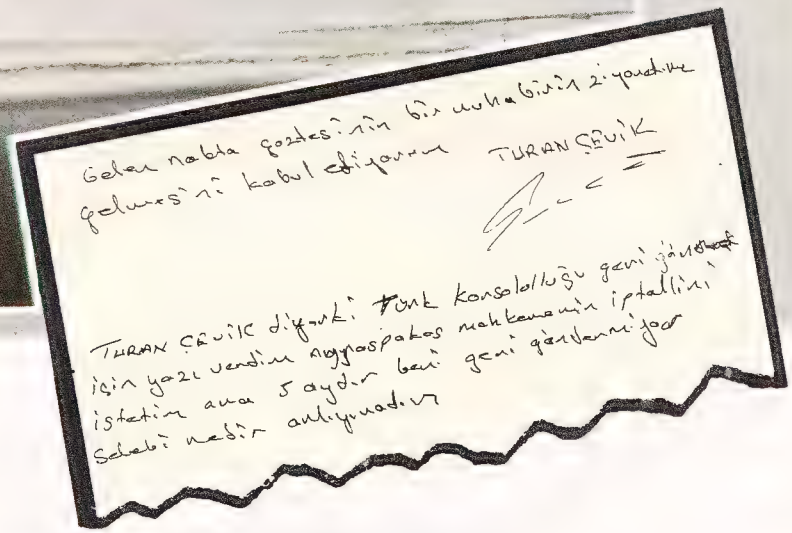

ÇEVİK, AKLANMAYA ÇABALIYOR

"Tanrıların kurbanıyım"

Spor pantolonu, kareli gömleği, yeşil süveteri ve giysisini tamamlayan yeşil taşlı tespihiyle "pırıl pırıl bir delikanlı" oturuyordu karşımızda. Sakin, ama neşeli bir Turan Çevik. Bozuk Türkçesi Fındıkzade'deki oto yıkayıcılığı günlerini anımsatıyordu hâlâ. 10 ay önce tutuklandığı Atina'da "mahkûm olma stresini" atmıştı üzerinden. O ilk duruşmada, "Can güvenliğim yok. Türkiye'ye iade edilirsem öldürülürüm. Can güvenliğim sağlanırsa konuşurum" diye haykıran, telaşlı, ürkek adam değildi bu.

Turan Çevik, yine işlerini yola koymuştu. Şubat ayında Atina Narkotik Şube Müdürlüğü, "Başta büyük miktarda eroin ve kokain kaçakçılığı olmak üzere yasadışı faaliyetlerle uğraşıyor" diye savcılığa yazı göndermişti. Çevik, Koskotas davasının ünlü avukatı Likerezos başta olmak üzere, Atina'nın en ünlü avukatlarını tutmuş ve sonunda üzerinde yakalattığı beş gram kokainden 15 ay yediği cezayla sıyırmıştı. Üstelik günlüğü 400 drahmi (yaklaşık 6 bin lira) olan kefalet ücretini yatırmış, artık Türkiye'ye döneceği günleri bekliyordu.

Türkiye'ye dönüp yargılanmak için yakarırken, gözlerinde ne teh- ▶

ğım'' desindi.

Avukatları ısrarımızdan pes etmişti ki, Çevik de pes etti. Ve bize imzalı bir kâğıt yoladı: ''**Nokta** ile görüşeceğim.'' Bu haberi alır almaz Yunanistan Başkonsolosluğu'nda soluğu aldık. 10 günlük turistik bir vize almak Davos sonrası zor olmasa gerekti. Vize müdürü paraportu eline alınca önündeki ''sakıncalılar'' defterini açtı. ''Yunanistan'da hiç akrabanız var mı?'' ''Hayır'' diyerek Yunanlı dostlarımın adreslerini verdim. Müdür ısrarla soruyordu: ''Hapishanede falan akrabanız var mı?'' Soyadı benzerliğinden Turan Çevik'i kastediyordu işte. Ama öyle inandırıcı bir ''Yooo'' yanıtı aldı ki,sonunda vizeyi verdi.

Görüş odasındayız. Artık elimde izin belgem, hapishane kapısında görüş için adımın okunmasını bekliyorum. Önceden avukatlardan, eğer Turan Çevik'e vereceğim bir şey yoksa, çantamın aranmayacağını öğreniyordum. Çantada iki teyp ve bir fotoğraf makinesi var. Adım okundu. Üç kadınla birlikte görüşe giriyoruz. Minik teybi bu arada ceketimin cebine yerleştiriyorum. Heyecanlıyım. Turan Çevik beni hemen tanısa, gardiyanlara karşı açık vermesek. Ne de olsa kuzeniz!

Mahkûmların kapısına bakarken görünüyor. Hiç şaşırmadan gülümseyerek karşıma oturuyor. Hapishaneden çok memnun. Televizyonlu özel odası var. Cebimdeki teybi ona gösterip, röportaja başlıyorum. Uyarıyor ''Aman gardiyanlar görmesin!''

Tutuklanmanın eşiğinde. Yarım saat söyleşiyoruz. Ah bir de fotoğraf çekebilsem. Görüşün bitiş zilleri çalıyor. Biraz daha uzatıyoruz. Yanımızdakiler de. Çevik'e ''Fotoğraf çekebilir miyim?'' diyorum, ''Tabii''diyor,gülümseyerek poz veriyor. İki kare çekip makineyi çantama atıyorum, sonra vedalaşıyoruz.

Bizi gözleyen iki gardiyan hemen kollarıma yapışıyorlar. Pasaportumu almak istiyorum, vermiyorlar. Başıma bir şeyler geleceğini anlıyorum. Bana tercümanlık yapan arkadaşım, kapının önünde. Ona sesleniyorum. ''Gel, galiba anladılar!'' Sonra çantasını açmasını söylüyorum. Teybi mutlaka kaçırmalıyım. Gardiyanlarla Cezaevi Müdürü'nün odasına doğru yürürken teybi çantasına atıyorum. Ama ikinci bir teyp de var. Onu arkadaşın kolundaki ceketin altına yerleştiriyorum. ''Bul karoyu al parayı'' çabukluğuyla. Odaya girdiğimizde de gardiyanlar fotoğraf çektiğimi söylüyorlar müdüre. Heyecandan bacaklarım titriyor, ya pasaportu geri alamazsam. Müdür çantamı açıyor. Makineyi hırsla alıyor. Ben anlatıyorum, ''Sağlıklı olduğunu çocuklarına ispatlamak için.. Türkiye'de yasak değildir de.'' Ben yalanları kıvırıyorum, arkadaşım tercüme ediyor, müdür bağırıyor. Sonra hırsla bana bakıp, filmi makineden çıkarıyor. İçim cız ediyor. Gardiyanlar şikâyetlerini sürdürüyor. ''Not da tutuyordu.'' Müdür nedense not tutmaya kızmıyor. Çantada başka kötü bir şey bulamayınca pasaportumu uzatıyor. Kovuluyoruz!

Dışarıda tutuklanmadığıma şükredip bir nefes alıyorum, ama hem giden film, hem de Turan Çevik'ten öğrenemediğim ''zengin olma yolları'' içimi yakıyor!

dit vardı, ne de korku. Belli ki yine kendini sağlama almıştı. Eski arkadaşları, kendisinin de yargılanacağı Marmaris hayali ihracat davasının sanıklarını tanımamazlıktan geliyordu. Ertan Sert'in Başbakan'dan yardım istemek için yazdığı mektubu küçümsüyordu. Yeraltı dünyasına da artık tepeden bakıyordu.

Para sorununun olmadığını açıklamaktan çekinmiyordu, servetinin miktarını gizli tutarak. Çekingenlikle değil ama kararlılıkla suskun olduğu konular vardı. Hayali ihracat gibi, uyuşturucu kaçakçılığı gibi, yeraltı dünyası gibi... Köşeyi nasıl, kimlerle birlikte, kimlerin desteğiyle döndüğünü ısrarla açıklayacaktı. Bu konuda sorularımızı söyleşiyi kesme tehdidiyle yanıtlıyordu ancak. Koridallos Cezaevi'ndeki görüşmemizde ''Ben tanrıların kurbanıyım'' derken, söylediklerine kendisi bile inanmıyordu. O şimdi ''masum çocuk''u oynuyordu. Masum, zengin ve yalnız. Söyleşimiz bittiğinde biz de ''Bu çocuk mu, bu kadar yasadışı işi yapmış, iki yıldır basının manşetlerine oturmuş?'' diye düşünüyorduk.

Nokta: Türkiye'ye iade edilmemek için direnirken, şimdi niye fikir değiştirdiniz?

Çevik: Ben dönüp, yargılanıp, masumiyetimi ispat etmek istiyorum.

Altın Mercedes'i ve altın tabancası ile nam salan baba Mehmet Saruhan, bir yolunu bulup bacanağı Turan'ı hapishanede ziyaret edebiliyor

Nokta: Neden iade edilmiyorsunuz peki?

Çevik: Ben de bilmiyorum yahu. Kefalet ücretini yatıralı beş ay oldu. O zaman Türk Konsolosluğu'na müracaat ettim. Gönül Hanım diye bir konsolos kadın geldi. İfademi aldı. Beş aydır tık yok. Bu konsolos kayıp mı oldu? Öldü mü ? Soytarılık mı yapıyorlar? Bekliyorüz işte.

Nokta: Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra iadenizin yapılacağı yazıldı. Hakkınızda siyasi pazarlık mı yapılıyor?

Çevik: Yahu bana siyasi muamelesi mi yapılıyor? Bilmiyorum. Ben bu işi anlamadım.

Nokta: Açıklamalarda bulunursanız hükümeti bile sarsacağınız yazıldı.

Çevik: Yok kardeşim, ben hükümeti falan sarsamam. Öyle işler yok. Hükümet mükümet düşüremem.

Nokta: Sizinle aynı hapishanede yatan Adem Hüseyinoğlu, Türkiye'ye döndüğünde ''bürokratların ismini açıklarsa yer yerinden

sarsılır'' dedi.

Çevik: O Adem kimmiş? Onu burada bir kere gördüm, selamlaştık. Ona bürokrat ismi mi vermişim? Ben deli miyim!

Nokta: Size destek olan bürokratlar yok mu?

Çevik: Yok kardeşim. Her şeyi kendim yaptım.

Nokta: Hakkınızda üç ayrı dava var. İstanbul'da kokain ve silah bulundurmaktan, İzmir'de de hayali ihracattan sanıksınız. Bunlara rağmen neden dönmek istiyorsunuz?

Çevik: O davalardan korkmuyorum. Benim o işlerle ilgim olmadığını açıklayacağım. Antalya ve Marmaris hayali ihracat davalarıyla hiç ilgim yok. Olsaydı dört yıl dolaştım, neden tutuklanmadım? O hayali ihracat davalarında, gümrüklerde bir tek imzamı bulsunlar, alınlarını karışlarım. Alınmış vergi iadesinin üç-dört katını, bulana öderim.

Nokta: Suçsuzdunuz da Yunanistan'a niye kaçtınız?

Çevik: Yeraltı dünyasında bazı hadiseler vardı. Bazı korkular filan. O yüzden kaçtım.

Nokta: Kimlerden, neden korkuyordunuz?

Çevik: Yok, onu şimdi açıklamam. Türkiye'ye dönünce söyleyeceğim.

Nokta: En yakın arkadaşlarınız hapiste. Ertan Sert mesela. Suçsuzluğunu Başbakan'a mektupla bildirmiş. Siz de bu yola başvuracak mısınız?

Çevik: Ertan benim yakınım değil. Çoktan koptu ipler onunla. 85'te kavga ettik. Başak Grubu'nda kısa bir zaman çalıştım. Başbakana yazmış da ne olmuş? Cevap alabilmiş mi? Boş işler bunlar.

Nokta: Sizin Başbakan Özal'la yakınlığınız var mı? Evinde kaldığınız söyleniyor.

Çevik: Yahu komik şeyler bunlar. Nereden tanıyayım Başbakan'ı. Başbakan olarak muhterem bir zattır. Tabii severim kendisini. Ama yakınlığım yok.

Nokta: Milyarlarca lira teşvik primi ve vergi iadesi aldınız. Size yol gösteren bürokratlar kimlerdi?

Çevik: Bürokrat falan yok, hiç yok.

Nokta: Bülent Öztürkmen, Ahmet Karaevli, Metin Emiroğlu ile yakınlığınız iddia ediliyor?

Çevik: Yok böyle şeyler, konuşmayacağım. Benim kimseyle yakınlığım yok. 36 milyar aldı devletten diyorlar. Ben bu kadar para almadım kardeşim. Tanrılar bir kurban arıyordu herhalde, beni seçtiler. Hep benim adım çıktı.

Esma Çevik, Turan Çevik'i cezaevinde yalnız bırakmayan tek kadın. Çünkü o zor günleri bekleyen karısı

Nokta: Siz hayali ihracat kralı değil misiniz?

Çevik: Ben hayali mayali yapmadım. Bana bakacaklarına Enka'nın, Penta'nın, Süzer'in ihracatlarına baksınlar. Bir ihracat modası çıktı. Ben de Çevik Dış Ticaret'i kurdum. Bir yıl çalıştı, kapattım. Sonra inşaatçılığa başladım. Benim asıl ortağım İzzettin Bağbekleyen'dir. Haci Aziz. İşlerin yüzde 56'sı onun üzerinedir. Haa, bir de Fevzi Öz'le inşaatçılık işinde ortaklığımız vardı. Marmara Ereğlisi'nde arsa aldık ortak. Arsa hâlâ onun üzerine görünüyor. Devrini almadım. Sahte imzamı filan kullanmışlar. Mallarımın üstüne konuyorlar.

Nokta: Bürokrasiyle ilişkim yok diyorsunuz, ama bacanağınız Mehmet Saruhan, Ankara'da yüzde 75'i bitmiş Karmen Oteli'ne 15 milyar yatırım teşviki alıyor. Bu nasıl oluyor?

Çevik: Teşvik otelin hakkı. Hem o otel de benim. Emir İnşaat'ın yani. Şimdi orada da imzamı kullanarak, oteli üzerine geçirenler var. Etiler'deki yazıhanemi de geçiriyorlar. Güzelce'de yazlıklar yapıyordum, onlar da aynı durumda.

Nokta: Kim bunlar?

Çevik: Bu konulara dikkat edin. Araştırın, bulacaksınız. Ben şimdi isim söylemeyeceğim.

Uvertürler, şarkıcılar, sosyete dilberleri... Şimdi hepsi mazide kaldı. Nazan Şoray'la yaşanan büyük aşk da...

Nokta: Yine yeraltı dünyası mı?

Çevik: Yahu öyle Türkiye'de hakiki bir yeraltı dünyası da yok yani. Gerçek baba falan da yok.

Nokta: Sizin çatışmalarınız Alaaddin Çakıcı, Nurettin Güven, Fevzi Öz'le mi?

Çevik: Alaaddin iyi çocuktur. Onunla bir şey yok aramda. Basın uyduruyor. Nurettin desen, garibim, Malatyaspor Kulübü Başkanı oldu, parasız pulsuz kaldı. Onun palavradan başka işi yoktur. Fevzi'yle arsa meselemizi anlattım zaten. Ha sahi Fevzi içeri mi girdi?

Nokta: Evet.

Çevik: Ne bulundu?

Nokta: Bürosunda eroin ve silah. (Gülüyor) Sevindiniz galiba?

Çevik: Ne sevineceğim yahu, hapislik zor iş, Allah kimseyi düşürmesin.

Nokta: Pek masum görünüyorsunuz. Hayali ihracat yok, vergi iadesi yok. Peki ya uyuşturucu?

Çevik: Ya, bak şimdi ne yalan söyleyeyim, öyle arkadaşlar filan birlikteyken arada bir kokain çekiyordum yani. Ama öyle burnumda platin filan yok. Ticareti dersen, o hiç yok.

Nokta: Bu arkadaşlarınızdan kimler vefalı çıktı? Mesela Nazan Şoray?

Çevik: Tabii doslarımız da var, düşmanlarımız da. Şükür arayıp soruyorlar. Nazan meselesi bitti artık. İyi kızdır. Hayatını yaşasın. Ziyaretime karımla kız kardeşim geliyor, bir de bacanak Mehmet Saruhan.●

"Hizmette sınır yok"

Güneydoğu bölgesi için PKK yeni stratejisini açıklarken, Özal hükümeti de önlem paketini MGK'ya götürüyor

"Bölge valisi bizden ne istediyse bütçeye koyduk. Yüksek Planlama Kurulu'ndan da aynen geçti. Buna da hakkımız var, bu paralarla havuz yaptırmayacağız ki, silah alacağız..."

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki olayların kökünü kazımak için, sınırsız bir askeri gücün yanı sıra, ekonomik anlamda da yatırımlar konusunda atağa geçen hükümet, Bölge Valisi Kozakçıoğlu bir istemiş, onlar beş vermişti. İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Vecdi Gönül, askeri güç ve silah donanımı konusunda hiçbir isteğin geri çevrilmediğini üstüne basa basa açıklarken, icracı bakanların hemen hepsi de 1990 yılı için bölgeyi hizmet bölgesi olarak seçmişlerdi.

Hükümetin, Doğu'nun makus talihinin nasıl yenileceğine ilişkin bu ani kavrayışının, durup dururken olmadığı ortadaydı. Öncelikli olarak PKK'nın bir alt örgütü olan ERNK'nın iki gün süren kongresindeki Türkiye aleyhine alınan yüzden fazla karar, kavrama hızını artıran birinci faktördü. 28-30 Temmuz tarihleri arasında Almanya'da yapılan ERNK'nın 1. kongresinde bütün kitle örgütleriyle, uluslararası örgütlerle ilişki kurulması ve destek aranması kararı alınmıştı. Ayrıca bölge halkının desteğinin de sağlanması amacıyla, PKK bölgede "insana yönelik" hizmet götürmeye karar vermişti. Bölge halkının maddi ihtiyaçlarının karşılanmasından, sağlık sorunlarının çözümlenmesine kadar, hükümet elinin uzanamadığı sorunların çözümü için PKK eli uzanacaktı. Yani PKK artık bölge halkını öldürmeyecek, yaşatmaya çalışacaktı. PKK'nın yaptığı bu önemli strateji değişikliği, Türk hükümetinde de yankı buluyordu. Adının açıklanmasını istemeyen kabinenin yaşlı bir üyesi, PKK'nın aldığı bu yeni kararlar sonrasındaki faaliyetlerinde, yurt içi ve yurt dışında "etkili" olduğunu belirterek, "Özellikle yurt dışında Türk mallarının boykot edilmesi konusunda başarılı oluyorlar" diyordu.

Evren'e son rapor. Hükümet,

PKK kararları

PKK'nın cephe örgütü olan ERNK 21 Mart 1985 yılında kuruldu. Faaliyetlerinin büyük bölümünü yurt dışında ve özellikle de Almanya'da sürdürüyor. ERNK'ya bağlı olarak çalışan işçi, kadın ve gençlik birlikleri var. Ayrıca PKK'nın ordusunu oluşturan ARGK'ya da önemli ölçüde destek oluyor. Birinci kongresinde yüzün üzerinde karar alan ERNK, bölgedeki sıcak çatışma dışındaki faaliyetlerini de hızlandırmak ve geniştletmek amacında. ERNK kongresinde alınan önemli kararlar şunlar:

1. Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu ARGK'yı insan gücü olarak besleyecek, 2 yıl içinde en az ... komutan ve savaşçı adayını silahlı mücadele alanlarına aktaracaktır.

2. Kürdistan'daki halk savaşının lojistik ihtiyaçlarının karşılanmasında, üzerine düşen görevi yapacak, bu amaçla özel kampanyalar geliştirecektir.

3. ... Kürdistan'ın diğer parçalarındaki bağımsızlıkçı eğilime sahip olan güçlerle de ilişkiler geliştirilmelidir.

4. Hümanist, dinci ve sosyal kuruluşlarla ilişkiler sürdürülmeli ve mücadeleye destekleri sağlanmalıdır.

5. Devlet olmayan örgütler aracılığı ile BM ve Avrupa Konseyi'nin çalışmalarına katılarak, etkinlik kaza-

ERDA_ALAY NOKTA

ekim ayı sonunda yapılacak olan ve Evren'in son kez başkanlık yapacağı Milli Güvenlik Kurulu toplantısında "ciddi ve ayrıntılı" bir rapor sunacaktı. Bu raporda önce PKK'nın aldığı son kararlar anlatılıp, daha sonra hükümetin somut önlemleri sıralanacaktı. Güvenlik güçlerinin ihtiyacı olan "bütün silahlar" alınacak, bunun ötesinde bölge halkına hizmet götürebilmek için, geçmiş senelere oranla 1990 yılında hizmet için devletin kasası seferber edilecekti.

Milli Eğitim Bakanlığı, bölgede 11 il kapsamındaki okulu bulunmayan 193 köye okul yapacak, göçer halkın çocukları için "mıntıka okulları" oluşturacaktı. Okul çağındaki çocuklarını okula göndermeyen aileler, muhtarlar tarafından daha sıkı izlenecek, bölgede görev yapan öğretmenlerin lojman ihtiyaçları, mutlak karşılanacaktı. İçişleri Bakanlığı ise bölge polis hastanesinin ameliyathane ve diğer ünitelerinin tıbbi malzeme gereksinimlerini yedekli olarak karşılayacak ve inşaatı süren bölük ve karakol binalarını bitirecekti.

PKK'nın bölgede seyyar hastane kurma ve bölge halkına sağlık hizmeti götürme kararına karşılık, Sağlık Bakanlığı kendisine bağlı seyyar hastane sayısını ikiye çıkarmayı planlıyordu. Ayrıca genel sağlık taraması ve diş sağlığı taraması yapılarak, bölge halkına ücretsiz diş fırçası, diş macunu ile ilaç dağıtılacaktı.

Ulaştırma Bakanlığı, telefonu ve yolu olmayan 300'e yakın köye bu hizmetleri ivedilikle götürecek, suyu olan köy oranını da yüzde 33'ten yüzde 50'ye çıkaracaktı. Enerji Bakanlığı da halen elektriği olmayan 155 köyü, 1990 yılı içinde elektriğe kavuşturacaktı.

Bu arada İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu'nun **Nokta**'ya yaptığı özel açıklamada, bölge halkının kendilerine bir zarar gelir düşüncesiyle, akrabaları arasındaki ya da köyündeki PKK militanlarını güvenlik kuvvetlerine ihbar edemediklerini belirtip, buna karşı önlemler alacaklarını kaydediyordu. Aksu, Silopi örneğini vererek "Terörist örgüt, aldığı her önemli darbeden sonra kamuoyunu yanıltmak ve kendisine yeni propaganda imkânı yaratmak amacıyla, Silopi'de sergilediği davranışlar içerisine girmek istemektedir" şeklinde konuştu.

PKK, Türk devletinin bütünlüğüne karşı giriştiği saldırıları bir yandan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sürdürürken, uluslararası platformlarda da destek arayacaktı. Bu amaçla, ERNK kongresinde alınan kararlar doğrultusunda, dil bilen, ikna gücü yüksek elemanlar, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi gibi önemli uluslararası örgütlerde yer bulmaya çalışacaklardı. Anlaşılan PKK ile mücadelede diş macunu dağıtmaktan daha önemli ve ciddi önlemler alınmasının zamanı gelmiş hatta geçiyordu ●

---

nılmalı ve parlamenterlerle var olan ilişkiler geliştirilmelidir.

6. İngilizce, Rusça, İtalyanca, Fransızca öğrenmek üzere en az ikişer kişi kurslara gönderilmelidir.

7. Bir muhabirler ağı örgütlendirilmeli ve bu çalışmalar bir haber ajansı düzeyinde geliştirilmelidir. Video kasediyle eğitim yöntemi ve kasetli gazete sistemi geliştirilmelidir. Kendisine bağlı faaliyetleri yönetecek, denetleyecek bir basın merkezi kurulmalıdır.

8. Türk mallarının boykot edilmesi için çalışmalar yürütülmelidir.

9. Halkın sağlık sorunlarına cevap verilmeli, bunlara ilişkin plan ve program geliştirilmesi hedeflenmelidir.

10. Tıbbın çeşitli dallarında sağlık uzman ve elemanları, mücadele saflarındaki ihtiyaçlara cevap verebilecek düzeyde yetiştirilmelidir.

11. Halk ve gerillanın sağlık ihtiyaçlarını karşılamak için zaruri tıbbi malzemeler temin edilmeli, seyyar hastane, ilk yardım kurum ve araçları üzerinde yoğunlaşma sağlanmalı, bunun için çeşitli uluslararası kuruluşlar ile ilişki kurulup yardımları sağlanmalıdır.

12. Cezaevlerinden gönderilen uygun bütün mektup, belge gibi yazılar kitap dizilerinde toplanmalı, halkımıza ve dünya kamuoyuna sunulmalıdır.

13. Kürdistan'da büyük etkisi olacak ve propaganda faaliyetlerini önemli oranda güçlendirecek bir radyo yayınının geliştirilmesi için gerekli teknik ve kadrosal destek sağlanmalıdır.

14. Tarih ve dil değerlerimizi korumak, derlemek ve toparlamak amacıyla kütüphane, arşiv ve bir komisyon kurulmalıdır.

15. Tiyatro, sinema ve video üzerinde çalışmalar geliştirilmelidir.

16. Gece, festival, yıldönümü, düğün gibi etkinlikler daha da güçlendirilmeli ve bu amaçla daha fazla profesyonel nitelikli elemanların ortaya çıkarılması hedeflenmelidir.

ERNK bunun dışında bölgede uygulayacağı yargı esasları ve "savaş şehitlerine sahip çıkış" konusunda da kararlar almış, ancak bunları gizli tutmayı kararlaştırmıştır.

Siyasi Partiler Yasası değişiyor

ANAP, Başbakan Özal'ın talimatıyla yeni bir siyasi partiler yasa tasarısı hazırlıyor

Yeni siyasi partiler yasası, ANAP Genel Başkan Yardımcısı M. Cumhur Ersümer'in dosyasında bekliyor

ANAP, Cumhurbaşkanlığı sonrası yeni bir "bomba" daha patlatmaya hazırlanıyor. "Bomba", şu sıralar ANAP Genel Başkan Yardımcısı Çanakkale Milletvekili Mustafa Cumhur Ersümer'in, Başbakan Özal'ın talimatıyla hazırladığı dosyada. Konu, Siyasi Partiler Yasası'nın değiştirilmesi. Ersümer'in hazırladığı yeni siyasi partiler yasası taslağıyla mevcut yasanın, önemli ölçüde demokratikleştirilmesi öngörülüyor.

Bir 12 Eylül yasası daha rafa. Siyasi Partiler Yasası'ndaki değişiklik çalışması, ilkin sadece kadın ve gençlik kolları kurulabilmesi açısından düşünülürken, Özal'ın ANAP Başkanlık Divanı'ndaki "Bu kanun çok bakımdan sakat. Tümüyle değiştirilmesi gerekir. Çalışmalarınızı genişletin" sözleri üzerine genişletildi ve şu anda Cumhurbaşkanlığı seçiminden sonra TBMM gündemine getirilebilmesi için son şeklini almak üzere. Değişiklik tasarısının belli olan maddeleri arasında gençlik ve kadın kollarının kurulmasının serbest bırakılması hükmünün yanı sıra, şu anda bir partiye bir kişi tarafından en fazla yılda 5 milyon bağış yapılabileceği hükmünün kaldırılarak, sınırsız bağış serbestisi getirilmesi de bulunuyor. Taslakta şu andaki yasada yer alan ve parti genel başkanlarıyla il ve ilçe başkanlarının üst üste 5 dönemden fazla seçilmelerini yasaklayan bölümler, kurultay ve kongrelerin toplanması, başkanların görevleri hükümlerinin de kaldırılması düşünülüyor. ANAP'taki bu konudaki genel eğilim, "bu esasların yasalarla düzenlenmesinin gereksiz olduğu" yolunda.

Mevcut Partiler Yasası'ndaki hapis cezaları da kaldırılıyor yeni tasarıda. "Bir defteri kaybetmenin cezası 3 yıl hapis. Bu işleri yapanlar profesyonel muhasebeci ya da hukukçu değil ki. Yanlış bir iş yapıldığında parti içi disiplin cezası düşünülebilir" diyor Ersümer. Partilerin üye kayıt yöntemleri konusundaki yasada yer alan katı bürokratik prosedürün de kaldırılması öngörülüyor.

Taslağın son rötuşları yapıldıktan sonra siyasi partilerden de görüş alınacak ve Meclis'e sunulacak. Tasarının bu içeriğine göre diğer partilerin de desteğini alacağını söylemek zor değil.

Can KARAKAŞ

DAHA NET, DAHA RAHAT, DAHA ESTETİK ve DAHA KALİTELİ

ZEISS GRADAL HS GÖZLÜK CAMLARI İLE BÜTÜN MESAFELER NET OLARAK GÖRÜLÜR.
Bilinen varifokal camlar ZEISS tarafından geliştirilerek kolay alışılan ve tek gözlükle elinizdeki gazeteden ufuk çizgisine kadar her uzaklığı net göreceğiniz mükemmelliğe ulaşmıştır.

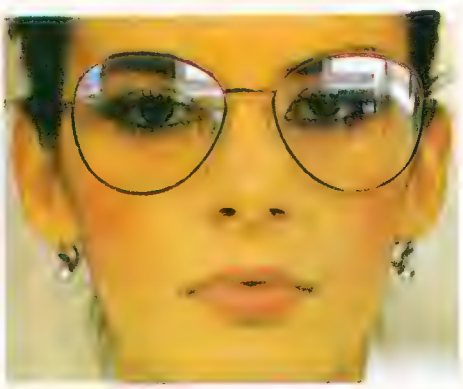

Yansımasız (entspiegelt) gözlük camları ile ışık yansımaları önlenerek netlik artırılır ve gözlüğün daha estetik görünmesi sağlanır. Gece araba kullanırken far ışıklarının gözü kamaştırması önlenir ve daha rahat bir görüşe kavuşulur. Gözleriniz sessiz fakat en etkili iletişimin öncüleridir. Yansımasız camlar gözünüzün görünmesini engellemez. Sanki yokmuş gibi. Her zaman, her ortamda, her uzaklığı net görmek için gözlük camınız ZEISS Entspiegelt olmalıdır.

GÖZLERİNİZ İÇİN EN İYİSİ"

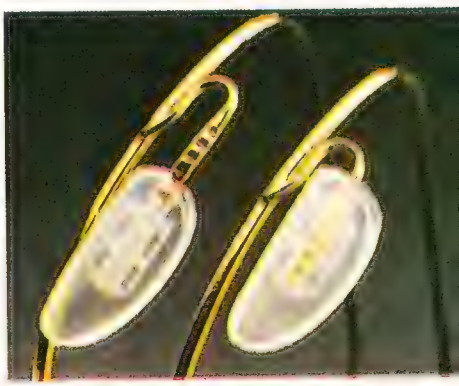

ZEISS insan yüzündeki sinir, damar, kıkırda kemik, deri anotomisinin özelliklerini ince in hesaplayarak her aşamada titiz, her aşama bilimsel ve her aşamada kontrol ederek gö lük çerçeveleri üretir. Metal gözlük çerçeve rinde burnu kızartmayan Silikon kauç plaketler gün boyu rahatlık sağlar.

ALOVA - İSTANBUL

Agfa renk sınırını aştı

Agfa'nın yeni fotoğraf filmi Agfacolor XRG
şimdi Türkiye'de... Üstelik kalem hediyeli!

Agfacolor XRG

gökkuşağı renkleri artık sizinle!

11.11.1989 tarihine kadar, satın aldığınız her Agfacolor XRG filmi için satıcınızdan özel Agfa kaleminizi de istemeyi unutmayınız!

TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ

reproset a.ş.

AGFA

Merkez: Cağaloğlu Molla Fenari Sokak
No: 28 34410 İstanbul Tel: (1) 512 22 92 (8 Hat)
Telex: 23136 repr Tr. Fax: (1) 519 44 56

Ankara İrtibat Bürosu: İkiz Sokak No: 5/6
Daire: 14 Sıhhiye Ankara Tel: 231 41 82 (4 Hat)
Fax: 231 41 86

İzmir İrtibat Bürosu: 856 Sokak Asil Han
No: 7 Kat: 6 D: 608 Konak Tel: 252763

Paranıza değer kazandırın!

İşte Marka, İşte Fiyat.

Bir ürünün **fiyatı**, ona ödenen paradır. **Değeri**, kullananın o üründen sağladığı yararı ifade eder. O ürünün kefili ise; **markası**dır. Kalitesi kanıtlanmış markalar, fiyat-değer ilişkisini, her zaman değer lehine çevirirler. Marka uygun fiyatla sunuluyorsa, önemli bir fırsattır. ÇARŞI mağazalarından alışveriş yapanlar, bu fırsattan yararlanmanın avantajını yaşarlar.

ÇARŞI BİLİNÇLİ TÜKETİCİNİN ALIŞVERİŞ MERKEZİ

Altınyıldız Kamgarn, Yün — **Tk. Elbise 550.000.-**
% 100 Cotton — **Gömlek 54.000.-**
Altınyıldız Saf Yün — **Pantolon 95.000**
Hakiki Deri Kösele — **Merdane 149.000.-**
Altınyıldız Blazer, % 100 Yün — **Ceket 295.000**
Saf Yün — **Triko 69.000.-**

Beymen SERİ SONU

Altınyıldız Saf Yün — **Ceket 225.000.-**
Altınyıldız Saf Yün — **Etek 69.000.-**
Hakiki Deri, Kösele — **Zenne 89.000.-**
Şintz — **Pardesü 228.000.-**

Şardonlu Cotton — **Bluz 45.000.-**
Kanvas — **Pantolon 65.000.-**

BM Club SERİ SONU

Hakiki Deri Kösele — **Merdane 98.000.-**
Altınyıldız Saf Yün — **Etek 89.000.-**

Altınyıldız Saf Yün — **Ceket 187.000.-**
Angora — **Triko 69.000.-**
Akın Tekstil, Şintz — **Mont 136.000.-**
Altınyıldız Yün-Flanel — **Etek 57.000.-**
Kadife — **Pantolon 43.000.-**

Şk benetton SERİ SONU

İtalyan Deri, Kösele — **Zenne 69.000.-**
İtalyan Deri, Kösele — **Merdane 129.000.-**

DIVARESE OFF SEASON

İtalyan Deri, Kösele — **Merdane 159.000.-**
İtalyan Deri, Kösele — **Zenne 139.000.-**
İtalyan Deri, Kösele — **Çizme 194.000.-**

BALLY OFF SEASON

Blue-Jean — **Pantolon 49.500.-**

LEVI'S SERİ SONU

Altınyıldız Yün-Terylen — **Tk. Elbise 345.000.-**
Altınyıldız Straygarn — **Ceket 235.000.-**
Altınyıldız Kamgarn — **Pantolon 128.000.-**
Toskana Poplin — **Pardesü 145.000.-**
% 100 Cotton — **Gömlek 42.500.-**
Pull up Deri, Hazır Taban — **Merdane 69.500.-**

GOLD Altınmod

Yünlü — **Gömlek 25.500.-**
Pamuk — **Sweat shirt 19.000.-**
Kadife — **Pantolon 35.000**

Aksu Yün — **Ceket 160.000.-**
Aksu Yün — **Etek 59.000.-**
Toskana Poplin — **Pardesü 136.000.-**

altınmod gypsy

% 100 Cotton — **Gömlek 39.500**
Pamuk — **Sweat shirt 45.000.-**
Altınyıldız Straygarn — **Ceket 196.000.-**
İpek - iş yun — **Mont 175.000.-**
Şintz — **Kaban 145.000.-**

ALTINMOD

GECE ALIŞVERİŞİ

Rahat bir alışveriş ortamı sağlamayı amaçlayan **GECE ALIŞVERİŞİ**; bundan böyle **Bakırköy** ÇARŞI Mağazasında **Salı-Perşembe** geceleri ve eklenen **Cumartesi** gecesi ile 3 geceye çıktı. **Ankara** ÇARŞI Mağazası da, **Salı ve Perşembe** geceleri **22.00**'ye kadar açık olacak.

DÖRT MEVSİM UCUZLUK REYONU

Ayakkabılar	**59.000.-**	**69.000.-**
Gömlekler	**19.000.-**	**27.500.-**
Pantolonlar	**49.500.-**	**59.500.-**
Tk.Elbise	**199.000.-**	
Ceket	**125.000.-**	

FORUM TASARIM

Çarşı mağazalarında özgün satış-sunuş ilkeleri uygulanır. **Mağazacılıkta ilke çok önemlidir.** Çarşı mağazalarında kalitesi kanıtlanmış markalar satılır. **Mağazacılıkta marka çok önemlidir.**

İSTANBUL
BAKIRKOY Londra Asfaltı üstü
SULTANHAMAM Mısır çarşısı çıkışı
ANKARA
KIZILAY Ataturk Bulvarı

ÇARŞI® MAĞAZALARI

Küçük çevreci: Evrim

İzmir'e bağlı Tire'de 10 yaşında bir çevreci kız, boyundan büyük işler çeviriyor

Evrim'den büyüklere uyarı: "Bize kirli bir dünya bırakırsanız, haksızlık yapmış olursunuz..."

Tire Sağlık Ocağı'nda sağlık ocağı doktoru ve ilçenin en büyük fabrikasının yöneticileri toplanmış, merak ve sessizlik içinde "bilgi ve önerilerinden yararlanma ihtiyacı duyulan" Evrim Coşar'ı bekliyordu. Biraz gecikmişti ama Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı ve kaymakamlık talimatıyla düzenlenen bu toplantıda, kimse bu gecikmeden şikâyetçi olamıyordu. Az sonra açılan kapıdan 10 yaşında, küçük bir kız çocuğunun içeri girdiğini görenler, "çocuğunu da getirmiş" diye düşünüp biraz bozuldular. Ama çocuk kapıyı kapatıp, "Ben Evrim Coşar. Geciktiğim için özür dilerim" deyip masadaki yerini aldığında, bu kez de şaşkınlıktan dona kaldılar.

Evrim'in evrimi. Gazetelerin "Çevre" sayfalarını okumayı çok seviyordu Evrim. Bir de televizyondaki belgesel programları. "Bunları izlerken aklıma yaşadığım yer geldi. Genellikle sokaklar pislik içindeydi. En yakın arkadaşım Özlem Yeşil'le oturduk, konuştuk. Ne yapacağımızı tartıştık. Bir imza kampanyası başlattık. Daha sonra topladığımız imzaları bir gazetede adresini gördüğüm Çevre Genel Müdürü Zeynep Arat'a gönderdik."

On yaşındaki Evrim Coşar, imza kampanyasıyla başlattığı çevreci etkinlikleri, yürüyüşlerle sürdürüyor. Şimdiden birkaç fabrikatörü pes ettirmiş durumda...

Evrim Coşar'ı birden bire Tire'nin sembolü yapan olaylar işte böyle başlıyordu. Evrim'in mektubunu alan Başbakanlık Çevre Genel Müdürü Zeynep Arat o kadar duygulanmıştı ki, yanıtında "Sen, arkadaşların ve bütün çocuklar için daha çok çalışmak geliyor içimden" diyordu. Arat ayrıca "İzmir Valiliği ve Tire Kaymakamlığı'na gerekli bilgileri vermekte tereddüt etmemişti."

"Daha temiz bir çevre" için Küçük Menderes Nehri'ni kirleten fabrikalara arıtma tesisi kurulmasını istiyordu Evrim. "Çünkü bu nehrin suyuyla tarlalar, sebze bahçeleri sulanıyor. Hayvanlar da bu sudan içiyor. Bu hayvanların verdiği sütü bizler içiyoruz. Sebzeleri yiyoruz. Çok insan bu yolla zarar görüyor. Bu nehirden sulama yapan çiftçiler de zarar görüyor" diyordu. Oysa "bir oturumda 5-10 milyon lira para alan yönetim kurulu üyeleri, kârlarından bir kısmını bu iş için ayırsa, arıtma tesisi yapılabilir"di.

Evrim Coşar'ın arıtma tesisinden başka bir isteği daha vardı: "4 Eylül Tire'nin Kurtuluş Günü'nde pankartlı bir yürüyüş yapmak." Böylece büyüklere, "Bu dünyayı sizden önceki nesiller size temiz bıraktı. Siz de bize temiz bırakın" mesajını iletebileceklerdi.

Toplantı sona erdiğinde zafer, Evrim Coşar'ındı. Kısa bir süre sonra Küçük Menderes'i kirleten en ▶

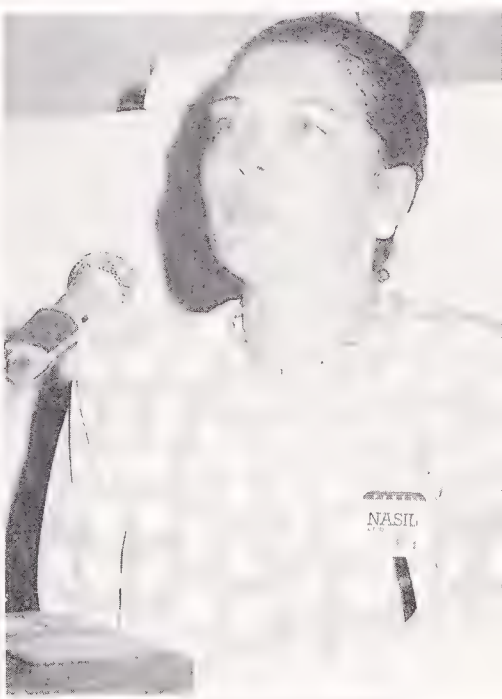

"Çocuklara destek olmak zorundayız"

Çevre bilincinin gelişmesi ve Evrim Coşar'ın girişimleri hakkında Başbakanlık Çevre Genel Müdürü Zeynep Arat, **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Evrim Coşar'ın mektubunu aldığınızda neler hissettiniz?

Arat: Çocuğun fotoğrafı hâlâ odamda duruyor. Mektubun cevabını da kimselere bırakmadım, kendim yazdım. Çok duygulandım. Ayrıca, ben önce anneyim. Çocukları çok seviyorum. Görevimin dışında, onlara özel zaafım var.

Nokta: 10 yaşındaki bir çocuktan böyle bir mektup almak, çevre genel müdürü olarak sizi nasıl etkiledi?

Arat: Bu, bir çocuktan aldığım ilk mektup. Çok etkilendim. Çocukların bilinçli olması çok güzel. Bu bilincin gelişmesine yardımcı olmamız lazım. Ayrıca Türk nüfusunun yarısı genç ve çocuk. Bunları bilinçlendirdiğimiz, doğa sevgisi aşıladığımız, dolayısıyla doğayı korumanın hayatlarının bir parçası olduğunu anlamalarına yardım ettiğimiz anda, bu sorunu çözdük demektir.

Nokta: Çocuklara yönelik bir çalışmanız var mı?

Arat: MEB Talim ve Terbiye Kurulu'yla işbirliği yapıyoruz. Mevcut mesajları daha iyi almaları için yöntem arayışı içindeyiz. Ayrıca 3-6 yaş için eğitim fakültesiyle işbirliği yapacağız. Büyüklerin yaygın eğitimi de çok önemli. Bunu da gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Nokta: Evrim Coşar'ın isteği gerçekleşiyor mu?

Arat: Kanuni yollara başvurduk. Henüz bir cevap alamadık ama olayın peşindeyiz. Bu işlerde halkın meseleyi sahiplenmesi çok önemli. Çünkü bulunduğunuz yerden her yere ilaç veremezsiniz. İlaç, kural ve yönetmeliklerdir. Başarı için vilayetlerin ve yerel yönetimlerin güçlü olması, sanayicinin de işbirliği yapması lazım. Hepsinden önemlisi çocuklara destek olmalıyız.

büyük fabrika, arıtma tesisi için yatırımlara başlamış, kurtuluş gününde Evrim Coşar ve arkadaşlarının yürüyüşü, Tirelilerin büyük sevgisini toplamıştı. Daha sonra Tire Belediye Başkanı Nazım Çulpu'nun "fahri danışmanlık" teklifini kabul eden Coşar, belediyeye de bir öneri paketi sunmuştu: "Nasıl trafik kurallarına aykırı hareket edenlere polis amcalar hemen ceza kesiyorsa, yere çöp atanlara, çevreyi kirletenlere de belediye zabıtalarının ceza kesmesi caydırıcı olur"du. "Ceza yememek için insanlar yerlere çöp atmaz"dı. Çünkü "parayı çok seviyorlar"dı.

"Toplu eylem olur." Evrim Coşar ve arkadaşlarının bu kadar insanı harekete geçirebilmesi aslında hiç de kolay olmamıştı. "4-B sınıfındaki arkadaşları"nın hepsi imza kampanyasına katılırken, en büyük engeli "büyükler" oluşturuyordu: "İmza toplarken Özlem'in annesinin çalıştığı bankaya da gittik. İmza istedik. Orada bize 'Büyüklerden imza toplamayın, sadece küçüklerden toplayın' dediler. Sonra kâğıtlarımızı aldılar. Küçüklerin imzaladığı kâğıtları yırttılar, Sonra 'Aaa, hata yapmışız' deyip büyüklerin imzaladığı kâğıtları da yırttılar. Biz ağladık. Ama tekrar imza topladık. Bu sefer sadece küçüklerden topladık. Böyle bir şey başımıza bir daha gelmesin diye."

Sonunda bütün engelleri aşan küçükler isteklerine kavuşmuştu. Bundan sonraki hedeflerini Evrim Coşar şöyle açıklıyordu: "Arkadaşlarımızla birlikte bir dernek kurmayı düşünüyoruz. Derneğimizin adı, 'Çevreyi Koruyalım' olacak. Herkes üye olacak. Büyükler de. Yöneticiler çocuklar olacak yalnız. Ben de sözcüsü olmak istiyorum. Başkanımız olmayacak. Çünkü başkanlar oturuyor. Herkes çalışacak."

Böyle bir dernek için "Herhalde bize izin vermezler" diyen Evrim Coşar, ne olursa olsun "çalışmalarını sürdüreceğini" belirtirken, "büyükleri" de kendi yanlarında görmek istiyordu: "Bize kirli bir dünya bırakırsanız, haksızlık yapmış olursunuz. Bu dünyayı çocuklarınızdan, yani bizden ödünç aldınız. Tekrar bize vereceksiniz. Biz de çocuklarımıza vereceğiz. Onun için dünyayı temiz bırakın, barış dolu bırakın."

Yılmaz DİLEK - Osman PERİ

SÖYLEŞİ / DENİZ BAYKAL

"Kendimiz için istemiyoruz..."

"Özal cumhurbaşkanı olacak mı?", "olmalı mı?", "kim olacak?" tartışmalarının son haftasına giriliyordu. Özal'ın adaylığının kesin gibi olduğu bugünlerde, **Nokta***'ya konuşan SHP Genel Sekreteri Baykal da, bu görünüm doğrultusunda "Siyasal yaşamda her yönteme yer vardır" diyerek, parlamentodan çekilme konusunda "yeşil ışık" yakıyordu. Baykal, erken seçim için parlamentoyu, rejimin temel unsuru olarak gördüklerini, parlamentoyu devre dışı bırakacak çözüme Türkiye'nin mecbur kalmamasını dilediğini belirtiyordu. "Cumhurbaşkanlığı", "erken seçim", ve "Özal'ın yerine getireceği başbakan" konularındaki görüşlerini,* **Nokta***'dan Müşerref Seçkin'e anlatan SHP Genel Sekreteri, "erken seçime hazır mısınız?", "etkin muhalefet yapabildiniz mi?" şeklindeki soruları ise, ince bir alınganlıkla yanıtlıyordu. Deniz Baykal parlamento kulisinde muhabirimizin kendisine gösterdiği mizah dergisi Hıbır'ın kapağını görünce, gülmekten kendini alamıyordu. SHP lideri Erdal İnönü'nün başına saksı düşerken çizilen karikatürde, İnönü'nün yanında bulunan kendi karikatüründeki "Bekleyelim düşsün efendim, tavrımızı ona göre belirleriz" konuşma balonunu okuyan Deniz Baykal, "Kamuoyunu bu konuda inandırmış olduğumuzun görülmesini umut ediyordum" yorumunu yapıyordu.*

Nokta: Daha önce de sık sık, Özal veya adayı uzlaşmasız Çankaya'ya çıkarsa, onu oradan indireceğinizi söylemiştiniz. Şimdi durum onu gösteriyor. Nasıl ve ne zaman bunu gerçekleştirebileceğinizi açıklar mısınız?

Baykal: Yöntem hiç kuşkusuz var. Önce bir noktayı iyi bilmek gerekiyor. Kamu hukukunda müttesep hak yoktur. Özel hukukun temel ilkesi olan müttesep hak, kazanılmış hak, kamu hukukunda geçerli değildir. Örneğin askere ben

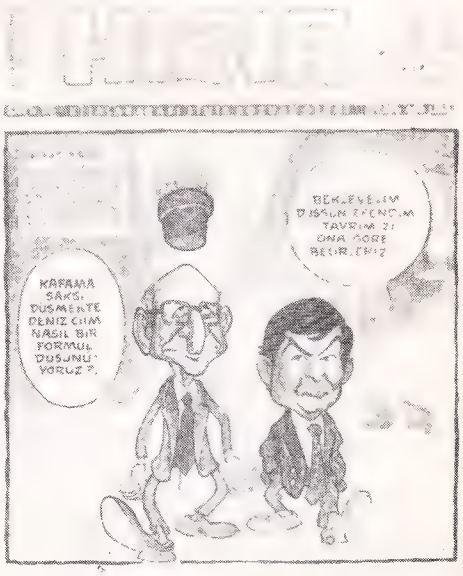

18 ay yapacağım diye gidersiniz, 2 yıla çıkarırlar "ben 18 ay yapacağım" deme hakkınız yoktur. Şimdi, Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı'nı Anayasa düzenlemiş, Anayasa'yı değiştirme hakkına sahip olan parlamentodur. Bugünkü Anayasa'nın düzenlenmesi için belli noktalarda görev yapan insanlar yeni anayasal düzenlemelerin de gereğine uymak zorundadır.

Nokta: Anayasa değişikliğini yapmak için parlamento aritmetiğinin değişmesine gerek var. Yani bir seçim yapılması gerekiyor. Bu süre içerisinde ANAP'ı erken seçime zorlamak için neler yapacaksınız?

ADEM A. TAN / NOKTA

Hıbır'ın kapak esprisine gülen Baykal, kamuoyunu inandırma konusunda iyimser

Baykal: Erken seçim, Türkiye'de bir siyasal gereksinme olarak ortaya çıkıyor. Biz bir siyasal parti, muhalefet partisi olarak halkın bu konudaki temel özlemine sözcülük etmeye çalışıyoruz. Bunu bütün olanakları kullanarak aktarmaya gayret edeceğiz. Erken seçimi kendimiz için istemiyoruz. Türkiye'nin etkin, demokratik kararlı, kabul edilebilir bir yönetime kavuşturulabilmesi için erken seçime gerek var. Bunu anlatmaya çalışıyoruz. Bunu anlamayı kabul etmeyen insanlar inatla, ısrarla sürdürmeye çalışıyorlar. Ama bunun belli bir doyum noktası vardır. Bu bir süreçtir ve bu sürecin belli bir aşamasındayız. Kimse de falanca tarihte erken seçim yapılacak diye bir tarih söyleme durumunda değildir. Çünkü siyasal hayat falcılıktan daha farklı bir biçimde işler.

Nokta: Özal veya adayı cumhurbaşkanı seçildikten sonra, erken seçim için Meclis'ten çekilmeyi düşünecek misiniz?

Baykal: Daha önce de ifade ettik. Biz parlamentoyu rejimin temel unsuru olarak görüyoruz ve işletmek istiyoruz. O nedenle parlamentoyu devre dışı bırakacak, etkisizleştirecek çözüme, Türkiye'nin mecbur kalmamasını dileriz. Böyle bir zorlamanın gerekli olmamasını diliyorum, ama siyasal yaşamda her yönteme yer vardır, ihtiyaç ortaya çıkabilir ve bu durumda hiç kuşku duymuyorum, gereken yapılır...

Nokta: Özal, İnönü'ye bir konuşmasında cevap verirken, "İçtüzüğü değiştirelim, erken seçim için gizli oylama yapalım, ben grubu serbest bırakırım" demişti. Geçen hafta DYP de böyle bir tüzük değişikliği önerdi. Siz SHP olarak bu konuda fazla bir şey söylemediniz. Bu öneriyi nasıl buluyorsunuz?..

Baykal: Başbakan diyor ki içtüzüğü değiştirelim, ben de grubumu bu durumda serbest bırakayım. İşte bununla ne demek istemiştir Sayın Başbakan?.. Biz onu erken seçime çağırıyoruz. Sayın Başbakan bunu erken seçim kararının alınmasına yardımcı olacak bir yöntem diye mi söylüyor, yoksa erken seçim kararının çıkıp çıkmamasıyla meşgul değil de, seçimi reddetmiş olmanın utancından kurtulabilmek, o utancı başkalarına bulaştırabilmek için mi böyle garip usul önerileri yapıyor? Eğer bu planı söylüyorsa biz bununla meşgul değiliz. Başbakan gizli oyla erken seçim kararının daha kolay alınabileceğini mi sanıyor, yoksa gizli oyla bizim bazı milletvekillerimizin oy vermeyebileceğini mi ima etmeye çalışıyor? Bu yanlış plandır. Grubu serbest bırakayım diyor... Lütuf yapacak... Biz bu meydan okumayı ciddiye alsak, Özal eğer gerçekten sözünün eriyse parlamentoda en kısa zamanda tüzüğü değiştirir ve bir erken seçim oylaması yaşayabiliriz. Eğer bu konuda ciddi bir kararlılık varsa, biz SHP grubu olarak, buna katkı yapmaya hazırız. İçtüzüğü de gizli oylamaya mümkün olabilecek şekilde değiştirelim, erken seçim oylamasını da gizli oyla yapalım. Biz buna varız, ama biz bununla erken seçim kararının çıkacağını sanmıyoruz.

Nokta: Kamuoyunda SHP'nin Cumhurbaşkanlığı ve erken seçim konularında görüşlerini yeterince aktaramadığına ilişkin bir kanı var. 26 Mart'tan bu yana muhalefet tarzınızda da halk desteğinden yeterince yararlanamadığınız da savunulan görüşler arasında. Bunu nasıl açıklarsınız?

Baykal: Bu tartışmaları siyasete meraklı kişiler kendi aralarında yaparlar ve siyaset çok kolay bir sohbet konusu olarak ortaya çıkar. Bunun ölçüm zamanı ise sandıktır. Bizim burada götürdüğümüz politika tutarlıdır, kararlıdır ve bu politikaya tepki gösteren birçok çevre, bu politikanın gereğini benimsemek durumunda kalmışlardır. Erken seçimin zorunlu olduğunu 26 Mart sabahından beri anlatıyoruz. Hiçbir tereddüt yoktur. Gerisi herkesin ilginç yorum yapma gayretinden kaynaklanan değerlendirmeler olarak kaldı. Bu konuda herkesin zihninden bazı tereddütler geçti, bize yakıştırdılar, ama hiçbirinin doğru olmadığı ortaya çıktı. Biz parlamentoyu çalıştırmak, işletmek istiyoruz. Bu konuda güçlüklerimiz var ama bu politikamızı sürdürüyoruz. Bu konuda bir tavır değişikliği içine sürüklenmemeyi diliyoruz. Parlamentoyu terke zorlanmak durumuna düşmemeyi istiyoruz ●

Benzin yerine tüpgaz

Benzine oranla yüzde 50 ucuz ve havayı daha da az kirleten tüpgazın otomobil yakıtı olarak kullanılması, Türkiye'de de gündemde. "Tehlikeli mi, değil mi?" sorusunun yanıtı projenin kaderini belirleyecek

Trafik polisi, kontrol ettiği otomobilin bagajını açtığında kocaman bir mutfak tüpüyle karşılaştı. Tüp kaportaya sıkı sıkıya raptedilmiş, vanasına da motora doğru giden bir hortum bağlanmıştı. Sürücü biraz kem-küm ettikten sonra, "Şey... Arabayı benzin yerine bununla çalıştırıyorum" diye açıkladı bu garip görüntüyü.

Otomobilini tüpgazla yürüten sürücü, sivri akıllı bir "Mucit Macit" değildi. Türkiye'nin pek çok yerinde benzin pahalılığından yakayı silkip motorunu tüpgaza bağlatan yüzlerce kişiden biriydi sadece... Bazı Avrupa ülkelerinde rastlanan ve 1980'de Türkiye'de de "el altından" yaygınlaşan bu uygulama, bir holdingin hükümete başvurusu üzerine "resmen" gündeme geldi. Benzine oranla yarı yarıya ucuz olduğu ve havayı daha az kirlettiği resmi çevrelerce de saptanan tüpgazın, otomobilierde tehlike yaratıp yaratmayacağı konusunda ise "rivayet muhtelif"...

Bakanlık geçit vermiyor. Kısa adı LPG olan tüpgazlı otomobil modası Türkiye'de 1980'de başlamıştı. Hollanda'daki konfeksiyon işini tasfiye edip Türkiye'ye dönen Mehmet Yavuz'un özel bir karbüratörle otomobilleri tüpgaza çevirdiğini duyan şoförler, Yavuz'un kapısında kuyruklar oluşturmuşlardı. Yavuz o günleri anlatırken "1 yıl içinde 12 bin arabaya karbüratör taktım" diyordu. Ama bu furya çok sürmemiş, ortada TSE onaylı ciddi bir proje olmadığı gerekçesiyle otomobillerde tüpgaz kullanımı İçişleri Bakanlığı'nın genelgesiyle yasaklanmıştı. Yavuz, projesini onaylatmayı başaramayınca da, tüpgazlı otomobil konusu uzunca bir süre için rafa kalkmıştı.

"Olumlu, ama..." Yavuz'un projesine izin verilmemiş ama başvurusu üzerine resmi çevrelerde yoğun araştırmalar yapılmıştı. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin de yardımıyla kapsamlı bir rapor hazırlayan TSE, olumlu görüş bildirmişti. Raporda "LPG, benzine oranla yüzde 42-52 oranında tasarruflu. Japonya'dan ABD'ye kadar birçok ülkede uygulanıyor. Avrupa'daki her benzin istasyonunda LPG dolum servisleri var. Ayrıca yanmanın iyi olmasından dolayı, motorun ömrünü de uzatıyor. Sınırlı kurallar içinde bu teknolojinin Türkiye'ye girmesi uygundur" deniliyordu. Bu kadar olumlu karşılanan tüpgazlı otomobil projesinin bazı sakıncaları da vardı rapora göre. Bazı bakanlıklar TSE'ye "Otomobiller tüpgaza geçerse gaz sıkıntısı çekilebilir, ithal etmek zorunda kalabiliriz" diyorlardı. LPG'ye yüzde 24 oranında devlet sübvansiyonunun uygulanması da bir başka düşündürücü noktaydı. DPT'nin de "Bu dönemde LPG tüketiminin artması uygun değildir" görüşü üzerine hükümet uygulamaya izin vermiyordu.

Kavala devrede. Uzun süre unutulan proje Kavala Şirketler Grubu'nun başvurusu üzerine canlanıyor ve dosyalar raflardan iniyordu. Bu kez Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nden de görüş alınıyor, genel müdürlük "Otomobil yakıtı olarak LPG kullanımı uygundur.

Tüpgazlı otomobili Türkiye'ye ilk kez sokan Mehmet Yavuz (solda) ve tüpgaz bayii Lütfü Sarı, İstanbul trafiğinin tüplü şoförlerinden

SEDAT ARALINOKTA

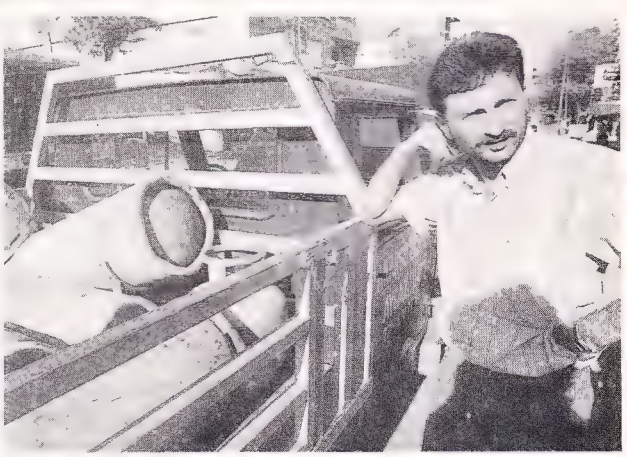

Kavala Holding yetkilisi Erdoğan Erkan, "Hükümetten izin beklediğimiz tupgaz projesini önce kendi arabama uyguladım. Korkulacak bir şey yok, benzinden daha tehlikesiz" diyor

Hava kirliliğinin önlenmesinde gerek ekonomik, gerek teknik açıdan yararlı olabilecektir" raporunu veriyordu. Kavala Grubu Çevre Hizmetleri ve Ürünleri Müdürü Erdoğan Erkan da, projeleriyle ilgili, "1980'de reddedilen projeyle bizimki arasında hiçbir alaka yok. Onlar demode bir teknikle, motora bir karbüratör ilave edip mutfak tüpü kullanmışlardı. Bizim projemizde ise gaz için çelik bir depo ve karbüratör yerine küçük bir elektronik donanım olacak. Arabayla giderken bir düğmeye basacaksınız, isterseniz benzinden tüpgaza, isterseniz LPG'den benzine geçebileceksiniz. Arabaya bu tesisatı yerleştirmek 1.5 milyon liraya mal olacak. Bütün dünya bunu kullanıyor, kullanmayan tek Avrupa ülkesi biz kaldık... Son olarak hava kirliliğinin artması üzerine ABD Başkanı Bush, kademeli olarak benzinden LPG'ye geçilmesini özendirme kararı aldı. Ayrıca LPG benzine oranla yüzde 75 daha az karbonmonoksit çıkartıyor, kurşun kirliliği ise yapmıyor..." bilgilerini veriyordu.

Patlar mı, patlamaz mı? LPG'nin avantajları çoktu ama, yetkililer de, sürücüler de arabadaki gaz deposunun tehlike yaratıp yaratmayacağı konusunda endişeliydiler. Erkan, bu konuda "Bizim uygulayacağımız en son teknolojiyle, LPG yüksek basınca dayanıklı, kesinlikle patlamayan, çok kalın bir çelik tüpe konacak. Bu tüpler yıllardır Avrupa'da kullanıldığı halde bir tane bile patlama olayı görülmedi. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki, benzin deposu kazada kolaylıkla delinir ve patlar, ama bunun böyle bir riski yoktur" diyordu. Proje konusunda karar verecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkilileri ise, aynı görüşte değillerdi. Rafineri ve Petro Kimya Daire Başkanı Cemil Sozan, **Nokta**'ya endişelerini şöyle sıralıyordu: "Kavala'nın müracaatı konusunda karar verilmedi. Çünkü LPG'nin otomobillerde kullanılması çok tehlikeli. Bir kaza olduğunda geriye bir şey kalmaz. Yurt dışında kullanım gün geçtikçe düşüyor. Avantajlarının yanında riskinin çok olması kullanım alanını gittikçe daraltıyor. Maceraperestlerin dışında kullanan olmuyor pek..."

LPG'nin tasarruflu olduğu ve kirliliği azalttığı konusunda hemen herkes fikir birliğine varmıştı ama, "risk faktörü" tereddüt yaratıyordu. Anlaşılan projenin geleceğini "tehlikeli mi, değil mi" tartışması belirleyecekti.

Mehmet YALÇIN

O SOKAĞIN KADINLARI

Zürafa Sokağı'nda alışılmadık bir kadın, DUYGU ASENA... Nokta için genelevi gezdi ve kadın gözüyle kaleme aldı. Ve yönetmen/fotoğrafçı SİNAN ÇETİN, ''14 Numara'' adlı filmi nedeniyle yabancısı olmadığı bu sokağı görüntüledi

Hiçbiri fotoğraf çektirmek istemiyor. Ama çoğunun içinde artist olma arzusu var. Bu yüzden fotoğraf makinesini görünce kendilerine göre hoş pozlar alıyorlar

Sibel kapıda, müşterileriyle konuşuyor. Müşterilerin hepsi birbirine benziyor. Bir tanesinin yüzüne bakmanız, bir tanesiyle konuşmanız yeter... Onlar dayanışma içinde bir yumak gibi olmuşlar... Gülüşleriyle, bakışlarıyla, kullandıkları dille hep aynılar. Kendi kurdukları ve bıkıp usanmadan savundukları düzen içinde ezilmişler, gitmişler.

Ünlü Zürafa Sokağı'na girmeden önce çıktığımız yokuş boyunca ilk gözümüze çarpan şey, falcı kadınlar... Sayıları oldukça çok, merdivenlere dizilmişler, geleni geçeni fal bakmaya çağırıyorlar... Bu yokuştan geçenler genellikle mavi tahta bir kapı ile kapalı olan Zürafa Sokağı'nın yani genelevlerin müşterileri... Genelev müşterisinin fal baktırmaya neden ihtiyacı olsun, bunu hâlâ anlayabilmiş değilim... İlk deneyimleri için geneleve giden genç erkekler, bu "ilk"te genellikle başarısız olurlar, bunu da ancak yıllar sonra itiraf edebilirlermiş... Acaba bunlar "ereksiyon durumuna geçebilecek miyim, yoksa geçemeyecek miyim" diye mi fal baktırıyorlar nedir?

Zürafa Sokağı'na girmeden önce falcılar dışında pek çok yan ürün de oluşmuş. Yok yok... Tavşanlı niyetçi, salatalıkçı, midyeci, pantolon, gömlek satıcısı, kuvvet ölçen aletçi, berber... Olmayan sanırım bir tek kuvvet macunu... Bu yoldan geçen müşteri erkekler önce, berberde saç-sakal tıraşı oluyor, sonra üstbaş alıyor, midye ve salatalık ile karnını doyurduktan sonra, alette bilek kuvvetini ölçüyor ve falına baktırarak en fazla beş dakika yaşayacakları "eş"lerini seçmek için mavi kapıdan içeri giriyorlar herhalde. ▶

Üst kattaki odalara çıkıyorum. Holde reklam panoları asılmış. "Elif yukarıda", "Banu üst katta" diye. Odalar ise ancak bir yatak ile lavabonun sığacağı kadar küçük

Biz de mavi kapıdan giriyoruz... Oldukça kalabalık bir ekibiz... Sinan Çetin fotoğrafları çekiyor, bir de film ekibimiz var... Genelev sokağına herkes rahatlıkla girip çıkabiliyor, iki durumda "yasak" sözcüğü ile karşılaşıyorsunuz... Kadınsanız ve 18 yaşından küçük erkekseniz.. Oysa başka ülkelerdeki bu tür sokaklara kadınlar da girebiliyor, üstelik bu durum bir turistik unsur olarak da kullanılıyor. 18 yaşından küçük çocuklar giremiyor, oysa erkek çocuk 14 yaşlarından sonra cinsel ilişki kuracak duruma gelebiliyor... Cinselliğin tabu olduğu toplumumuzda bu dört yılı nasıl geçiriyor? Zürafa Sokağı'nı boydan boya yürüyoruz, ara sokaklara giriyoruz... Kendimi ayrı bir dünyada gibi hissediyorum. İnanılmaz bir erkek kalabalığı var... Çoğu kapıdan evlerin içini seyrediyor... Nasıl fotoğraf çekeceğiz, adamlar doğal olarak görünmek istemeyecekler diye düşünürken, özel olarak koşa koşa gelip arkamda duruyorlar... Tümünün suratında aynı ifade... Sabit bakışlar, anlamsız bir tebessüm, neden ve nasıl olduğu anlaşılamayan kendinden emin tavır.

Aslında anlaşılamayacak bir şey yok... Bu sokak kendileri için kurulmuş... Bu sokağın aşağılanmış, toplum dışı bırakılmış kadınları onlara hizmetle görevli... Ah, bir de ücret on bin lira yerine beş bin lira olsaymış... Hele kadınların yukarıda iş bittikten sonra otuz-kırk binlere çıkması yok mu? Allah'ın cezaları, öptürtmezler, sıktırtmazlar, özel istek bu diye reddederler, sonra otuz bin lira... Ulan ben bu paraya bir gün boyunca kol sallıyorum be... Bunları söyleyen bir kişi, ama önemi yok, buradaki erkekler birbirine benziyor, aynı doku, aynı kumaş... Tüm benzer türlerin bir araya gelişi gibi iç içe, dip dibeler, birbirlerini anlatıyorlar, birbirlerini seviyorlar. "Neden buradasınız?" diye sorunca, ağız birliği etmişçesine, "Biz seyirciyiz, seyretmek için geliyoruz" diyorlar... Düzgün kıyafetli genç bir erkek ise şunları söylüyor: "Ucuz olduğu için geliyorum, ayda dört-beş kez gelirim. Çünkü ihtiyacım var..." Peki ama bu ihtiyaç sevilen bir kadınla, karşılıklı pek çok şeyi paylaşarak giderilse daha hoş olmaz mı? "Olmaz, çünkü olamaz.. Onlar çok ▶

1

2

3

4

1 Elif benim telefon numaramı alıyor, unutmamak için avucuna yazıyor, defterine geçiriyor, arada bir beni arayacak...

2 Şu holdeki adam da o sokaktan biri... Tüm holdeki adamlara benziyor. Bir çeşit idareci, belki de unvanı kerhaneci...

3 İşte müşteriler... Hangisiyle konuşsan yalnızca seyir için geldiğini söylüyor. Belki bu beş dakikalık aşklara muhtaç olmak onları da üzüyor

4 Bu kapıdan giriliyor, çıkılıyor, bazılarının üstleri aranıyor ve yaş kontrolü yapılıyor. 18 yaşından küçüklere yasak. Acaba onlar ne yapıyor?

pahalı... Hem de hayır diyorlar.'' Burada kafanıza bir yumruk yemiş gibi oluyorsunuz... Sevilen kadınlar çok pahalı, hem de hayır diyorlar.... Yani bir genç kızla çıkarken, onu gezdirmek, dolaştırmak, eğlendirmek gerekiyor... Amaç ise tek bir şey, onunla sevişebilmek, üstelik tüm bu uğraşa ve masrafa karşın kızın ''hayır'' deme olasılığı büyük... Düşünebiliyor musunuz, astarı yüzünden pahalı geliyor. Oysa burada, bu beş dakika içinde ve ortalama 20 bin lira harcayarak hiç uğraşmadan, boşalıyorsunuz... Ve önce Zürafa Sokağı'nda başlayan deneyimler yaşam boyunca sizi aynı tür eyleme yönlendiriyor... Argo sözlüğümüze ''Beş dakkada Beşiktaş'' diye bir cümle giriyor... Kadınlar uyanıp da, ''Bizim de cinsellikten zevk alma hakkımız var, biz de doyuma ulaşacağız'' deyince pantolonlar tutuşuyor... ''Yahu bu beş dakkada Beşiktaş çok keyifliydi be... Şimdi uğraş Allah uğraş, keyfimize limon sıkıldı...'' Kendini tutabilenler uğraşmaya başlıyor, tutamayanlar zaten ömür boyu beş dakka...

İlle de bakire isteriz, el değmemiş isteriz, kadının namusu bu zardadır diye tutturup, hep bana hep bana diyen erkek cinsi, şimdi kendi yarattığı ahlak kurallarının altında eziliyor. Sevgilileriyle temiz aşklar yaşamak varken, Zürafa Sokağı'nın kendine özgü kokusu içinde, sırıtkan ve de ifadesiz suratlarıyla, o beş dakikaları tercih ediyorlar...

Çekimden sonra filmi ve fotoğrafları izlediğimde şaşkına düştüm... Ben gün boyunca orada mıydım, bunları mı gördüm diye... İnsan işin içindeyken, özellikle de çalışıyorken, sıradan bir şeyler yapıyormuş duygusuna kapılıyor... Zürafa Sokağı da bana o an sıradan gelmişti... Belki de bir dekor, bir film seti gibiydi. Yapay ve yalan üzerine kurulmuş bir başka dünya... Fellini filmlerindeki gibi iri kadınlar... İnanılmaz bir şişmanlık... Ya da yaşları geçmiş, belki bir zamanlar güzel olan ama iyice yıpranmış, sarkık etlerini hâlâ göstermekten çekinmeyen kadınlar... 60 yaşlarında, kır saçlı bir kadın o gün patronuna veda ediyor.. Patronu bundan sonra ne yapacağını soruyor, kadın şaşkın, ''Pazarcılık yapacağım'' diyor... Hani buradan çok para kazanılırdı, hani bedenlerini parayla satan insanlar kat ve araba sahibi olur, kendilerine ikinci bir dünya yaratırlardı? Bu 60 yaşlarındaki emekli kadın, belki para için, belki kandırılarak, belki zekâ seviyesinin düşüklüğünden, yıllardır bu işi yaptı... Şimdi ise pazarcı... Oysa başından beri pazarcılık yapsaydı, belki de daha da mutlu olurdu... Gözleri işte böyle bir noktaya takılı ve puslu olmazdı.

Kapıdaki erkekler gibi, kadınlar da birbirlerine benziyor... Davranışları, sesleri, konuşma biçimleri, giysileri, hep aynı gibi... Bu kadınların iki ayrı dünyası var... İşleri ile evleri.. Çoğu gece evlerinde çocuklarıyla ve sevgilileriyle yaşıyorlar... Komşularına ise değişik işler uydurmuşlar... Örneğin Banu ''Ben eksperim'' demiş... ''Ne eksperi?'' dedim, hiçbir komşunun bu soruyu sormak aklına gelmemiş Allah'tan... Kadınların bir ortak özelliği de Sinan Çetin'e fotoğraf konusunda büyük tepki gösterip, ama ayak ayak üstüne atıp, ellerini saçlarına koyarak o mahut pozu almaları. 18 yaşında ince bir genç kız, ''Beni artiz mi yapıcan?'' diye soruyor... Yanıt hayır olsa da pozunu alıyor... Çünkü çoğunun içinde bu arzu yatıyor... Artist olabilmek...

İnanılmaz öyküleri var... Ama bunların uydurma olduğunu itiraf ediyorlar... Banu, ''Benim öyküm de tecavüz eden baba, alkolik an-▶

Elif'in yüzü örtülü, mikrop kapmasın diye... Bir de ailesi İstanbullu olduğu için tanınmaması gerekiyor... Elif aslında neşeli, durmadan gülüyor.

ne filandır ama ben bankada çalışırken sıkıldım canım para, erkek, eğlence istiyordu, atladım taksiye Karaköy'e geldim... Kendim başvurdum burada çalışmak için, yıllardır çalışıyorum, katım var, arabam var, burada daha üç-beş yıl çalışacağım'' diyor.

Çoğuna ''Şimdi size aynı parayı kazanabileceğiniz bir başka iş bulsak kabul eder miydiniz?'' diye soruyorum... İnanılmayacak ölçüde şaşırıyorlar. ''Nasıl bir iş?'' ''İşte dışarıda yapılacak herhangi bir iş...'' Sıradan bir film setine benzeyen ortam, bu noktada filmlikten çıkıyor... Hiçbirinin kurtulmak gibi bir eğilimi yok... Ne bir iş, ne de bir aşk gönüllerinde yatan... Bir süre daha burada çalışacaklar. En kötü şey sokağa düşmek, Allah onları sokağa düşürmesin, burada tehlikelerden uzakta... Rahatlar.

Elif yüzünü örtmüş, başı ve ağzı kapalı ama tüm bedeni açıkta... Mikroba karşı korunduğunu söylüyor, ''Burada mikrop sadece ağızdan mı kapılıyor ki?'' diye sorduğumda, ''Hayır, ashında tanınmamak için bunu yapıyorum çünkü ailem İstanbullu'' diyor. Elif'in gözleri ve göğüsleri o kadar kocaman ki, ağzı kapalı da olsa onu tanımamak mümkün değil... Bunun farkında değil gözüküyor. Belki de gerçekten farkında değil.

Hayır, yaptıkları işten hoşnut değiller... Bazen tiksiniyorlar, kusacak gibi oluyorlar... Ama evleri için senet ödemeleri gerekiyor... Üstelik oral seks gibi ekstra durumlar talep edildiğinde kabul etmeme özgürlükleri de var, bazı kadınlar da reçete verir gibi şunu söylüyor... ''Organını lavaboda yıkatırız, ekstra ücret alırız, olur biter.''

Evlerin geniş salonlarında bir-iki divan, bir masa ve telefon bulunuyor, merdivenlere de yastıklar konulmuş, kadınlar buralarda kendilerini sergileyip, müşteri toplamaya çalışıyor... Küçük pankartlarla, reklam da yapılıyor... Boncuk yukarıda... Elif yukarıda... Yukarıda ise bir divan ile bir yatağın ancak sığabildiği küçük odalar var... Buralarda tüm yaşamları para üzerine kurulmuş kadınlarla, ihtiyaç gidermeleri gereken erkekler buluşuyor. Yaşamın en önemli bölümlerinden biri olan cinsellik, işte bu ortamda temel atıyor.

Erkeklerin yüzünde o anlamsız tebessüm, o kapıdan o kapıya koşuşuyorlar... İlk cinsel deneyimlerini âşık oldukları kızla yapsalar ne kadar güzel olurdu düşüncesinin farkında bile değiller... Burada öğreniyor, burada öğrendiklerini dışarıda da uyguluyorlar...

Bu düzeni kendileri kurmuşlar... Yaşıyorlar... Yaşam boyu tek başlarına sevişiyorlar... Yanı başlarında tek başına bir kadının yattığının farkında bile olmadan●

FARK ÖNEMLİ İSE...

Giysi insanla yaşar, onunla biçimlenir, onunla nefes alır. Ayrılmaz bir beraberliktir bu, birlikte adımlanan...
Bir bakışta farkedilmenin gerçeğidir. KİĞILI...

KİĞILI

"Erkekte farklı giyim."

İstiklal Cad. No:56 Beyoğlu/İSTANBUL Tel: 145 25 14/15 Fabrika Tel: 552 01 00/01

PANEL

"Dikbaşlılık doğasında vardı.
Ama buna rağmen...,,

ETKİLEYİCİ...
ÇARPICI.

'89/'90 kışında Beymen'de dış giyimde sadelik hakim. Rahat... yumuşak hatlı kesimler, %100 yün, kaşmir kumaşlarla birleşerek sadeliğin albenisini vurguluyor. Renkler keskin ve etkileyici.

K O M B İ N A S Y O N

▸ **Palto** bisküvi, yün-velur, dört düğme, kruvaze. ▸ **Pantolon** siyah, kadife, çift pilili.
▸ **Triko** siyah, saç örgülü, Altınyıldız yün.
▸ **Eldiven** kahverengi, ithal domuz süet.
▸ **Şemsiye** siyah, otomatik, uzun tahta saplı.

B E Y M E N
EXECUTIVE

BEYMEN'DE DEĞİŞMEYENLER:
Kumaş Altınyıldız %100 doğal elyaf Beymen için özel
Astar %100 flos Almanya'dan
Buruşmaz tela Beymen'e özel. Afgan atlarının kılından
Vatkalar %100 pamuk Almanya'dan
Fermuarlar YKK Japonya'dan
Düğmeler Almanya ve İtalya'dan
Pantolonlarda gomleğın dışarı çıkmasını engelleyen ***özel bel lastiği*** Fransa'dan
Ayakkabıda deri ve kösele İtalya'dan.

"Bir saat öncesinde yaşadıklarını bir daha yaşayacak mıydı? Bilmiyordu. Ama o şarabın ve çigan müziğinin etkisi hep sürsün istiyordu...,,

BAŞINA BUYRUK!..

'89/'90 kışında Beymen kadını son derece etkileyici. Tüm koleksiyonda, vücut hatlarını saran kıyafetler ön planda. Abiye ikili takımlarda, ceket boyları kısa. Şifon etekler ise uzun. Sade şıklığın tamamlayıcısı siyah ve kahverengi, bu yılın favori renkleri. Yılın gözde kumaşları krepler ve şifonlar da, kadınsı hatları ortaya çıkarıyor.

KOMBİNASYON

▸ **Ceket** siyah krep kısa, şal yakalı. ▸ **Etek** kahverengi, şifon, uzun.

BEYMEN

NEW CLASSICS

BEYMEN'DE DEĞİŞMEYENLER:

Kumaş Altınyıldız. % 100 doğal elyaf Beymen için özel

Abiye kumaşlar İtalya'dan

Astar % 100 floş. Almanya'dan

Buruşmaz tela Beymen'e özel. Afgan atlarının kılından

Vatkalar % 100 pamuk Almanya'dan

Fermuarlar YKK Japonya'dan.

Düğmeler Almanya ve İtalya'dan

Ayakkabıda deri ve kösele İtalya'dan.

Bijuteri İtalya ve Fransa'dan

Eşarplar saf ipek. Beymen için özel.

B&W HORIZON/DENAJANS

1979 YILI ICRA PL 467 TEDBIR UYARINCA SIGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

Fotoğraflar: Cem Akkan

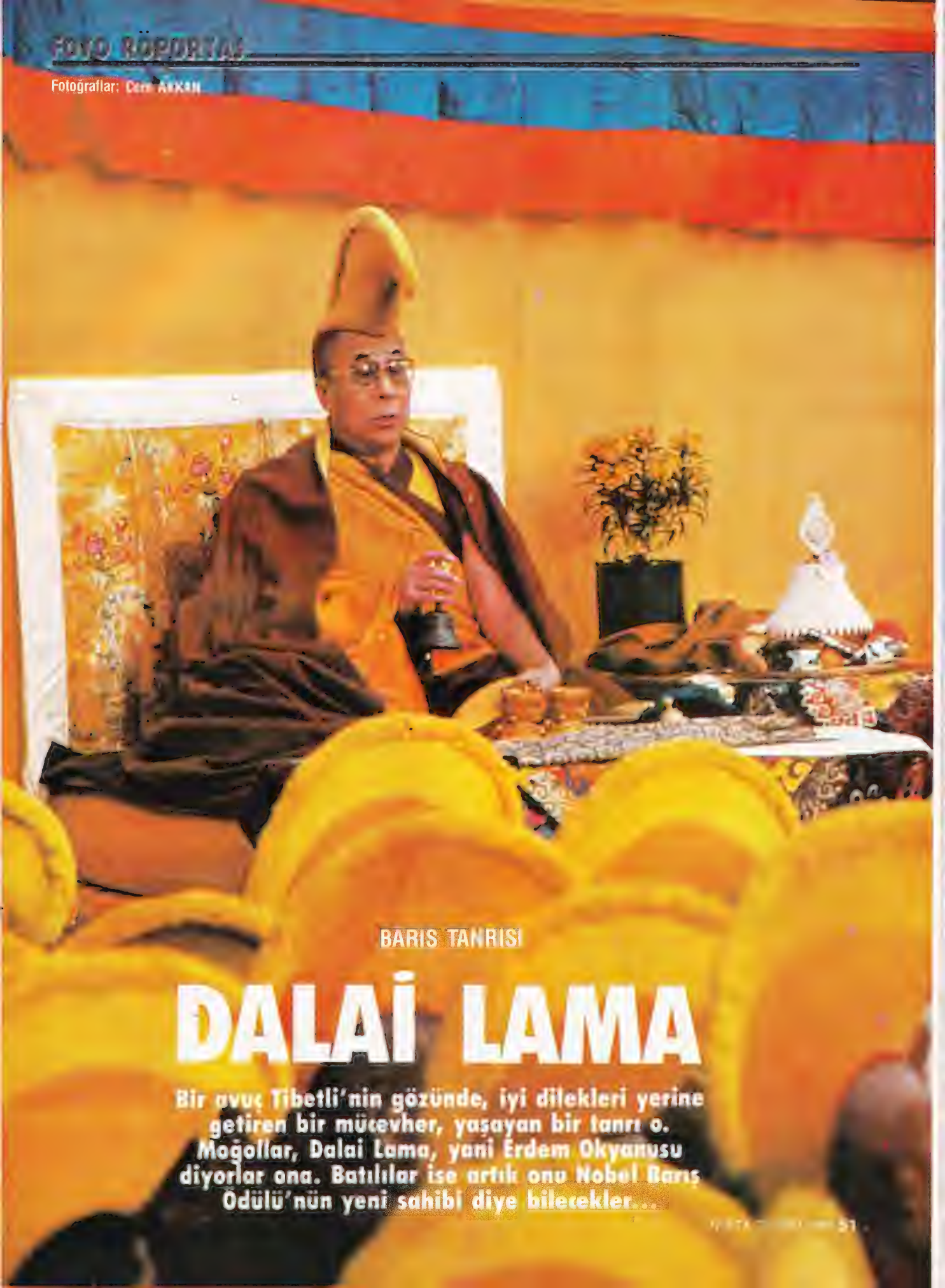

BARIŞ TANRISI

DALAİ LAMA

Bir avuç Tibetli'nin gözünde, iyi dilekleri yerine getiren bir mücevher, yaşayan bir tanrı o. Moğollar, Dalai Lama, yani Erdem Okyanusu diyorlar ona. Batılılar ise artık onu Nobel Barış Ödülü'nün yeni sahibi diye bilecekler...

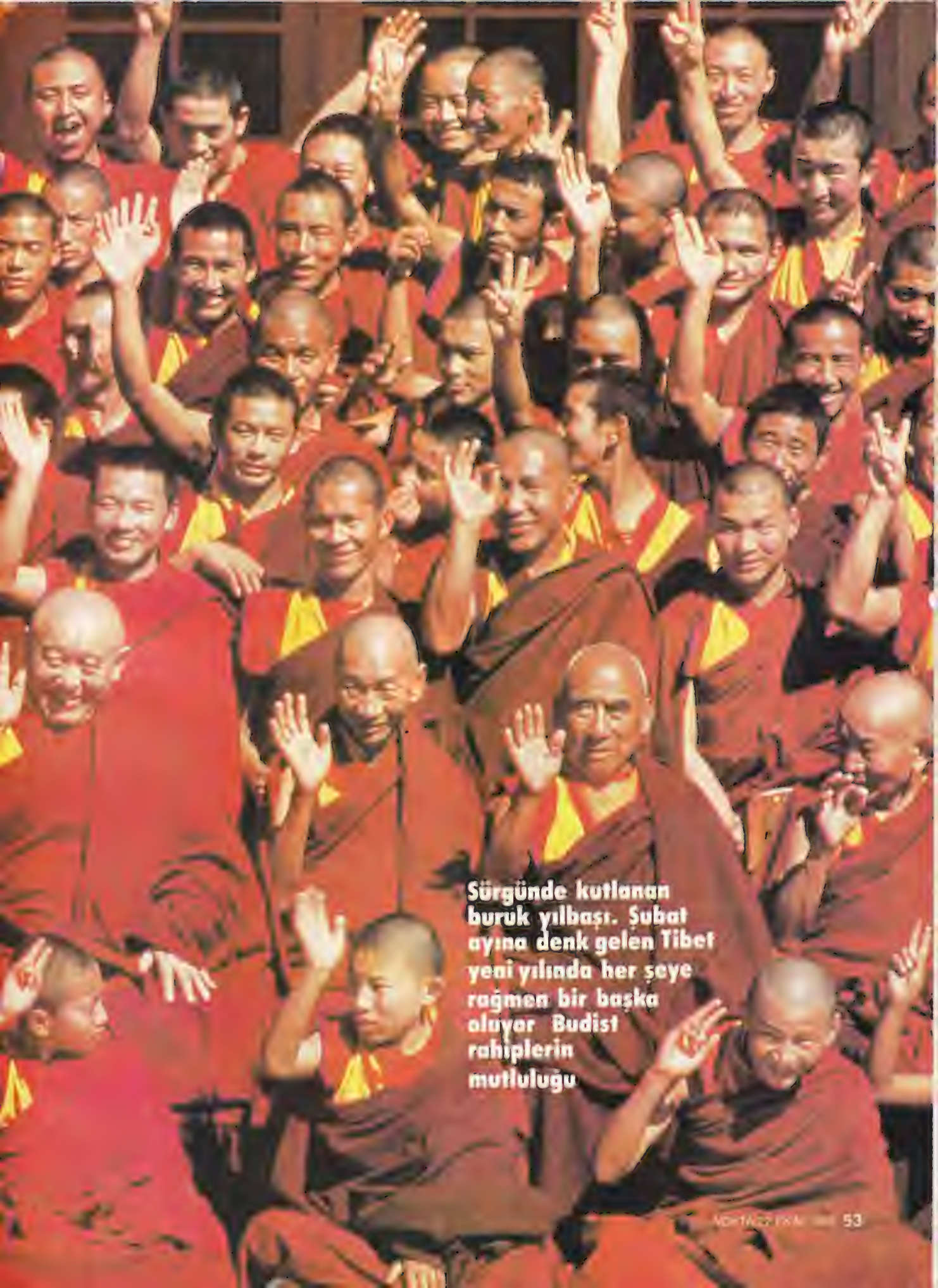

Sürgünde kutlanan buruk yılbaşı. Şubat ayına denk gelen Tibet yeni yılında her şeye rağmen bir başka oluyor Budist rahiplerin mutluluğu

1

2

3

1 İşlemeli tahta seccadenin üstünde ibadet eden rahipler kimi kez saatlerce hareketsiz kalıyorlar. Bütün dualar bağımsızlık ve evrensel barış için

2 Kolay mı Dalai Lama'yı dinleyip de etkilenmemek. Hele yaş kemale erdi mi, gözyaşlarını tutabilmek hepten imkânsızlaşıyor

3 Ayinlerin ayrılmaz parçası tütsü, mırıltıları andıran ilahiler ve zil sesleriyle yaratılan gizemli atmosferi daha da güçlendiriyor

4 "Mandala Mudra" ya da evrenin sembolü. Budist öğretiye göre bütün parmaklar kullanılarak yapılan bu hareket konsantrasyonun yanı sıra uğur da getiriyor

"Bütün bu çabalarımın gerçekten bir etkisi oluyor mu, bilmiyorum. Bazen, büyük hareketler yaratılmadıkça büyük değişiklikler gerçekleşemezmiş gibi geliyor bana. Peki kim başlatacak büyük hareketleri? Belki de bireysel girişimler çekecek bu işin başını..."

Başka bir deyişle damlaya damlaya göl olacak yani. Tel çerçeveli, renkli gözlüklerinin ardından gözlerini kırpıştıra kırpıştıra konuşan bir adama, hayır hayır, bir Tanrı'ya, yaşayan bir Tanrı'ya ait bu sözler. Tam otuz yıldır yaşadığı sürgünde, kendi damlalarıyla bir gölü doldurmaya, Çin yönetimi altındaki ülkesi Tibet'i bağımsızlığa kavuşturmaya çalışıyor Dalai Lama. Gerçi, düşlerini gerçekleştirebilmenin çok uzağında henüz. Ama, kaygılarının tersine, çabalarının bir etkisi olduğu, bütün dünyaca resmen tescillendi ve geçtiğimiz günlerde 1989 Nobel Barış Ödülü'nün sahibi oldu.

Ödül haberini aldığında, dünya barışı üstüne bir konferans vermek için gittiği Kaliforniya'da idi. Tüm sükuneti içinde ağzından dökülen ilk sözler, "Ne eksik, ne fazla, ben sadece Budist bir rahibim" oldu. Oysa aynı sıralarda Kuzey Hindistan'da Dharamsala köyünde tam bir bayram havası esiyordu. Rengârenk giysileri içinde halk sokaklarda dans ediyor, tütsülerden yükselen dumanların arasında tapınaklarda ayinler okunup dualar ediliyordu. Sıradan bir köy değil çünkü Dharamsala. 1959 yılında Çin karşıtı eylemleri nedeniyle sürülen Dalai Lama'nın o gün bugündür yaşadığı, bir sürgün hükümeti kurduğu, barışçı mücadelesini sürdürdüğü bir üs, Tanrı'nın sürgündeki vatanı kısacası...

Bir milyarlık ödül. İçişlerine müdahale edildiği gerekçesiyle Çinlileri çileden çıkaran Nobel Barış Ödülü, Dalai Lama açısından onurun ötesinde bir anlam taşıyor. Hatta sevimli bir dert bile denebilir buna. Nobel'in yaklaşık bir milyar Türk Lirası tutarındaki parasal ödülünü ne yapacağına hâlâ karar verebilmiş değil. Aklına ilk gelen, dünyadaki açlara bağışlamak olmuş. Sonra, sürgündeki Tibetlilerin de şiddetle paraya ihtiyacı olduğunu hatırlayınca, önce duraksayıp, ardından ne de olsa Tibetliler açlıktan ölmüyor diye yine de açlıktan ölmek üzere olan yüzbinlerce insanı desteklemeye karar vermiş. Birkaç saat sonra yeni bir ışık yanmış kafasında. Gelecek kuşaklara,barışı ,sevgiyi ve merhameti anlatacak bir merkez kurmak. Bugünlerde çevresinde kimi görse, "Sizin daha iyi bir fikriniz var mı?" diye sorup duruyormuş●

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYA

RINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

MACARİSTAN / PARTİYE VEDA

Tarihi boşanma...

Komünist Parti'nin kendisini feshetmesiyle birlikte, bir ''tarih'' sona erdi. Ama bu son, aynı zamanda yeni bir sosyalizm anlayışının başlangıcı

Doğu Berlin'de bir kabare. Sahnede, genç bir kadın elindeki kitaptan bir bölüm okur:

''Yanlışlarımız oldu. Sayımız azalıyor giderek. Söylediklerimiz mi yanlıştı, yaptıklarımız mı? Her şey mi yanlıştı, yoksa sadece bazı şeyler mi?.. Berthold Brecht, 1935.''

Doğu Berlin'deki kabareyi dolduranlar Marksist sanatçı Brecht'in yıllar önce sosyalizm üzerine söylediklerini dinlerken, bir başka Doğu Avrupa başkentinde tarihi bir bildiri okunuyordu:

''Stalinizmin damgasını taşıyan mevcut sosyalizm, tüm sosyal, iktisadi, siyasi ve ahlaki rezervlerini tüketti; çağımıza ayak uyduramadığını kanıtladı. Dolayısıyla, bir devlet partisi olan Macaristan Sosyalist İşçi Partisi de ömrünü tamamladı. Misyonuyla birlikte, partinin tarihi de sona erdi.''

Geçtiğimiz hafta toplanan Macaristan Sosyalist İşçi Partisi kongresinde yapılan bu açıklama, bir ölüm ilanıydı. Kongre, 159'a karşı 1202 oyla son vermişti partinin varlığına. Ama, bu bir intihardan çok, ''ötenazi''yi andırıyordu. Sosyalist İşçi Partisi adını taşıyan komünist parti, uzun zamandır ölüm döşeğindeydi ve ''Stalinizmin damgasını taşıyan sosyalizm''in kurtuluş umudu kalmamıştı. Yoğun liberal bakıma alınmış, serbest piyasa ilacına artan dozlarda başvurulmuştu, ama nafile. Bünye tedaviyi reddediyordu.

1956'da hüsranla sonuçlanan halk ayaklanmasından, sonra yeni bir dönem başlamıştı Macaristan'da: Kadar dönemi. Ya da, Kruşçef'in isim babalığını yaptığı ''Gulaş sosyalizmi.''

Hafif ateşte, ağır ağır pişirilen lezzetli bir Macar yemeğiydi gulaş. Kadar da, reformları hafif ateşte, ağır ağır pişiriyordu. Ortodoks Marksizm, sessizce rafa kaldırılmış, komuta ekonomisi gevşetilmiş, serbest piyasa yönünde adımlar atılmış, özgürlükler üzerindeki baskı bir hayli hafifletilmişti. Sovyetler Birliği de siyasi sadakatte kusur etmeyen Kadar'ın reformlarına ses çıkarmıyordu. Macaristan, ''Doğu Bloku''nun en müreffeh ülkesiydi.

Ama, Doğu'nun standartlarıyla Batı'nınkiler farklıydı ve Macar ekonomisi Batı standartlarına göre pek parlak sayılmazdı. Üstelik 80'lere gelindiğinde, tüketim maddelerinde sıkıntı baş göstermiş, enflasyon iyiden iyiye hızlanmış, gizli ve açık işsizlik artmıştı. Ne var ki, köklü bir değişim Kadar'ın reformizmini aşıyordu.

Macaristan, ''Ya Kadar, ya reform'' noktasına gelince, Kadar

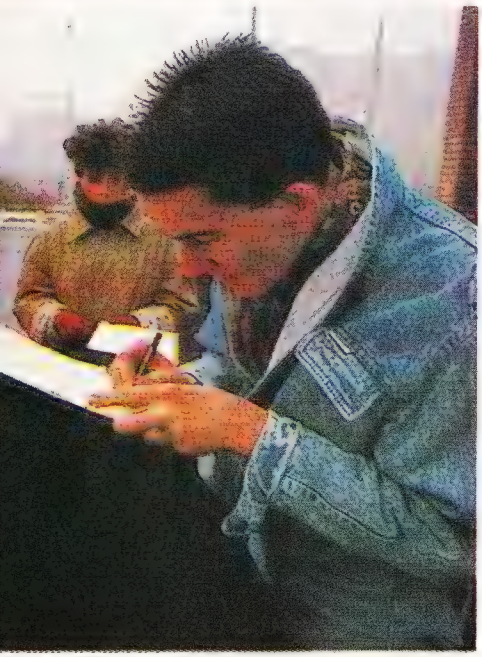

Gösteriler, imza kampanyaları, muhalif basın... "Tek partili" rejim "çoksesli" topluma yenik düştü ve Macaristan tarihinde yeni bir sayfa açıldı

ve eski tüfekler, yönetimi genç kuşak komünistlere devretmek zorunda kalıyordu. Yeni komünistler eskilerden oldukça farklıydı. Piyasa ekonomisini, çoğulcu parlamenter sistemi, serbest seçimleri savunuyor, partinin kayıtsız şartsız egemenliğini reddediyordu. Uluslararası koşullar da uygundu. Ne dünya "soğuk savaş" yıllarının dünyasıydı, ne de Sovyetler 1956'nın Sovyetler'i. Kapitalizm ve liberal demokrasi, sosyalizme karşı açık bir üstünlük sağlamıştı.

Ve geçtiğimiz hafta, bir tarih son buluyor, 20. yüzyıla damgasını vuran sosyalizm anlayışı sahneden çekiliyordu. Ama, bu son, bir başlangıçtı aynı zamanda. Macaristan'da yeni bir parti doğuyordu. Ancak, bu parti "tek parti" olmayacak, toplumun önderi, işçi sınıfının öncü kuvveti rolüne soyunmayacaktı. Yeni parti, Leninist değildi sözün kısası.

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nden "işçi" sözcüğü çıkarılmış, yeni partinin adı "Sosyalist Parti" olmuştu. Partinin yayın organı "Halkın özgürlüğü" adını korumuştu ama, Marx'ın ünlü sözü "Dünyanın bütün işçileri birleşin" yeniden düzenlenen birinci sayfada yer almıyordu artık.

Marx, adıyla anılan bir doktrin olmaktan çıkmış, bir "esin kaynağı" konumunu almıştı. Başbakan yardımcısı Medgyessy yeni partinin ilkelerini şöyle açıklıyordu: "Komünizmden esinlenen hümanist, özgürlükçü, demokrat; teoride ve pratikte Stalinizmi reddeden, solcu ve sosyalist bir parti."

Peki, bu yeni parti, Macaristan'ı çıkmazdan kurtarabilecek miydi? Ortodoks Marksistlere göre, ülke kaosun eşiğindeydi. Sağ muhalefete göre ise, değişim isim değişikliğinden ibaretti. Önümüzdeki yıl yapılması öngörülen serbest seçimlerde Polonya Komünist Partisi'nin durumuna düşmemek için bir manevraydı yapılan.

Batı'nın yorumu da Ortodoks Marksistlerinkinden pek farklı değildi. Macaristan'da yaşanan kapitalizme dönüş süreciydi ve oldukça sancılı geçmeye adaydı. Financial Times yazarı John Lloyd şöyle diyordu: "Sosyalizm, ne kapitalizmle rekabet edebildi, ne de hayat standardını yükseltebildi. Ancak, bütün olumsuzluklarına karşın, sosyal güvenliği ve insanca bir hayat için gerekli asgari şartları sağlamayı başardı. Sistem sevilmese de kuralları biliniyordu. Şimdi, yoksulluk, kronik işsizlik ve eşitsizlik gibi kapitalist sorunlarla mücadele etmek zorunda kalacaklar. Artık ellerinde sosyalist silahlar da yok. Üstelik, bu sorunları kapitalizm de çözemedi. Sosyal güvence içinde yaşamaya alışmış insanların kapitalist şartlara tahammül etmeleri güç."

Poszgay şok etkisi yaratan değişimin mimarı

Ancak "Sosyalist Parti"nin programına bakılırsa, kapitalizme dönüş, merkezi planlamayı terk edip serbest piyasa ekonomisine geçiş söz konusu değil. Yapılan köklü siyasi değişiklikle amaçlanan "üçüncü yol." Ve bu yol da "sosyal pazar" ekonomisi. Piyasa mekanizmasının sosyal politikalarla işletilmesini öngören bu model, Batı Avrupa'daki sol partilerin programlarının belkemiği durumunda.

Öyle görünüyor ki, Macaristan'daki gelişmeler, Marksizm-Leninizmin sonu olduğu gibi, yeni bir sosyalizm anlayışının başlangıcı. Özgürlükçü demokrasi ve sosyal pazar, 1990'larda sol politikaların kilit kavramları olma yolunda. ●

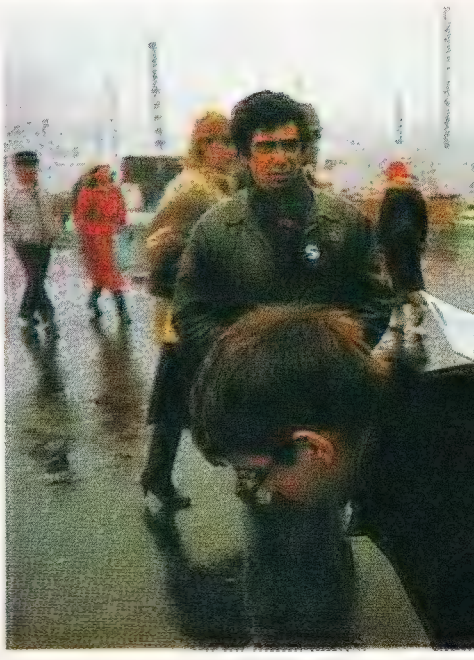

MACARİSTAN / PARTİYE VEDA

Tarihi boşanma...

Komünist Parti'nin kendisini feshetmesiyle birlikte, bir ''tarih'' sona erdi. Ama bu son, aynı zamanda yeni bir sosyalizm anlayışının başlangıcı

Doğu Berlin'de bir kabare. Sahnede, genç bir kadın elindeki kitaptan bir bölüm okur:

''Yanlışlarımız oldu. Sayımız azalıyor giderek. Söylediklerimiz mi yanlıştı, yaptıklarımız mı? Her şey mi yanlıştı, yoksa sadece bazı şeyler mi?.. Berthold Brecht, 1935.''

Doğu Berlin'deki kabareyi dolduranlar Marksist sanatçı Brecht'in yıllar önce sosyalizm üzerine söylediklerini dinlerken, bir başka Doğu Avrupa başkentinde tarihi bir bildiri okunuyordu:

''Stalinizmin damgasını taşıyan mevcut sosyalizm, tüm sosyal, iktisadi, siyasi ve ahlaki rezervlerini tüketti; çağımıza ayak uyduramadığını kanıtladı. Dolayısıyla, bir devlet partisi olan Macaristan Sosyalist İşçi Partisi de ömrünü tamamladı. Misyonuyla birlikte, partinin tarihi de sona erdi.''

Geçtiğimiz hafta toplanan Macaristan Sosyalist İşçi Partisi kongresinde yapılan bu açıklama, bir ölüm ilanıydı. Kongre, 159'a karşı 1202 oyla son vermişti partinin varlığına. Ama, bu bir intihardan çok, ''ötenazi''yi andırıyordu. Sosyalist İşçi Partisi adını taşıyan komünist parti, uzun zamandır ölüm döşeğindeydi ve ''Stalinizmin damgasını taşıyan sosyalizm''in kurtuluş umudu kalmamıştı. Yoğun liberal bakıma alınmış, serbest piyasa ilacına artan dozlarda başvurulmuştu, ama nafile. Bünye tedaviyi reddediyordu.

1956'da hüsranla sonuçlanan halk ayaklanmasından, sonra yeni bir dönem başlamıştı Macaristan'da: Kadar dönemi. Ya da, Krusçef'in isim babalığını yaptığı ''Gulaş sosyalizmi.''

Hafif ateşte, ağır ağır pişirilen lezzetli bir Macar yemeğiydi gulaş. Kadar da, reformları hafif ateşte, ağır ağır pişiriyordu. Ortodoks Marksizm, sessizce rafa kaldırılmış, komuta ekonomisi gevşetilmiş, serbest piyasa yönünde adımlar atılmış, özgürlükler üzerindeki baskı bir hayli hafifletilmişti. Sovyetler Birliği de siyasi sadakatte kusur etmeyen Kadar'ın reformlarına ses çıkarmıyordu. Macaristan, ''Doğu Bloku''nun en müreffeh ülkesiydi.

Ama, Doğu'nun standartlarıyla Batı'nınkiler farklıydı ve Macar ekonomisi Batı standartlarına göre pek parlak sayılmazdı. Üstelik 80'lere gelindiğinde, tüketim maddelerinde sıkıntı baş göstermiş, enflasyon iyiden iyiye hızlanmış, gizli ve açık işsizlik artmıştı. Ne var ki, köklü bir değişim Kadar'ın reformizmini aşıyordu.

Macaristan, ''Ya Kadar, ya reform'' noktasına gelince, Kadar

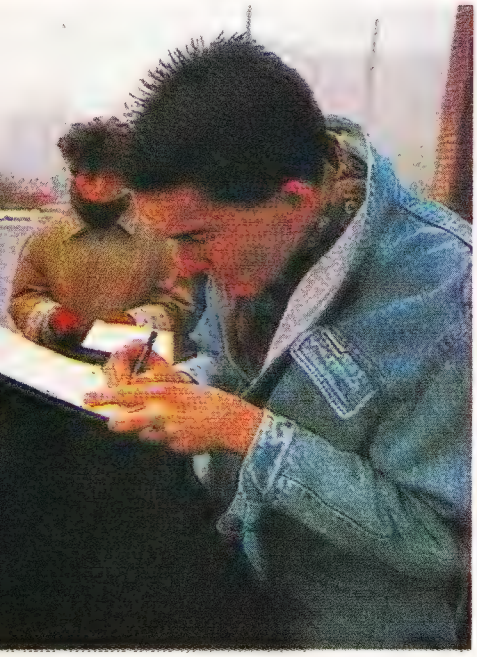

Gösteriler, imza kampanyaları, muhalif basın... "Tek partili" rejim "çoksesli" topluma yenik düştü ve Macaristan tarihinde yeni bir sayfa açıldı

ve eski tüfekler, yönetimi genç kuşak komünistlere devretmek zorunda kalıyordu. Yeni komünistler eskilerden oldukça farklıydı. Piyasa ekonomisini, çoğulcu parlamenter sistemi, serbest seçimleri savunuyor, partinin kayıtsız şartsız egemenliğini reddediyordu. Uluslararası koşullar da uygundu. Ne dünya "soğuk savaş" yıllarının dünyasıydı, ne de Sovyetler 1956'nın Sovyetler'i. Kapitalizm ve liberal demokrasi, sosyalizme karşı açık bir üstünlük sağlamıştı.

Ve geçtiğimiz hafta, bir tarih son buluyor, 20. yüzyıla damgasını vuran sosyalizm anlayışı sahneden çekiliyordu. Ama, bu son, bir başlangıçtı aynı zamanda. Macaristan'da yeni bir parti doğuyordu. Ancak, bu parti "tek parti" olmayacak, toplumun önderi, işçi sınıfının öncü kuvveti rolüne soyunmayacaktı. Yeni parti, Leninist değildi sözün kısası.

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nden "işçi" sözcüğü çıkarılmış, yeni partinin adı "Sosyalist Parti" olmuştu. Partinin yayın organı "Halkın özgürlüğü" adını korumuştu ama, Marx'ın ünlü sözü "Dünyanın bütün işçileri birleşin" yeniden düzenlenen birinci sayfada yer almıyordu artık.

Marx, adıyla anılan bir doktrin olmaktan çıkmış, bir "esin kaynağı" konumunu almıştı. Başbakan yardımcısı Medgyessy yeni partinin ilkelerini şöyle açıklıyordu: "Komünizmden esinlenen hümanist, özgürlükçü, demokrat; teoride ve pratikte Stalinizmi reddeden, solcu ve sosyalist bir parti."

Peki, bu yeni parti, Macaristan'ı çıkmazdan kurtarabilecek miydi? Ortodoks Marksistlere göre, ülke kaosun eşiğindeydi. Sağ muhalefete göre ise, değişim isim değişikliğinden ibaretti. Önümüzdeki yıl yapılması öngörülen serbest seçimlerde Polonya Komünist Partisi'nin durumuna düşmemek için bir manevraydı yapılan.

Batı'nın yorumu da Ortodoks Marksistlerinkinden pek farklı değildi. Macaristan'da yaşanan kapitalizme dönüş süreciydi ve oldukça sancılı geçmeye adaydı. Financial Times yazarı John Lloyd şöyle diyordu: "Sosyalizm, ne kapitalizmle rekabet edebildi, ne de hayat standardını yükseltebildi. Ancak, bütün olumsuzluklarına karşın, sosyal güvenliği ve insanca bir hayat için gerekli asgari şartları sağlamayı başardı. Sistem sevilmese de kuralları biliniyordu. Şimdi, yoksulluk, kronik işsizlik ve eşitsizlik gibi kapitalist sorunlarla mücadele etmek zorunda kalacaklar. Artık ellerinde sosyalist silahlar da yok. Üstelik, bu sorunları kapitalizm de çözemedi. Sosyal güvence içinde yaşamaya alışmış insanların kapitalist şartlara tahammül etmeleri güç."

Poszgay şok etkisi yaratan değişimin mimarı

Ancak "Sosyalist Parti"nin programına bakılırsa, kapitalizme dönüş, merkezi planlamayı terk edip serbest piyasa ekonomisine geçiş söz konusu değil. Yapılan köklü siyasi değişiklikle amaçlanan "üçüncü yol." Ve bu yol da "sosyal pazar" ekonomisi. Piyasa mekanizmasının sosyal politikalarla işletilmesini öngören bu model, Batı Avrupa'daki sol partilerin programlarının belkemiği durumunda.

Öyle görünüyor ki, Macaristan'daki gelişmeler, Marksizm-Leninizmin sonu olduğu gibi, yeni bir sosyalizm anlayışının başlangıcı. Özgürlükçü demokrasi ve sosyal pazar, 1990'larda sol politikaların kilit kavramları olma yolunda. ●

Carmen yine sahnede

Kocasıyla olan fikir ayrılıkları ve kendine has aykırılıklarıyla sık sık kendinden söz ettiren, Başbakan Gonzalez'in karısı, militan feminist ve sendikacı Carmen, on iki yıl önce terk ettiği siyaset sahnesine geri dönüyor

"Kendimi sendikal alanda, politika alanında olduğumdan çok daha iyi hissediyorum. Politikada, benim sahip olmadığım bazı yetenekler gerekli. Benim yeteneklerim ise, sendikal alanda daha yararlı olmamı sağlıyor."

Bundan on iki yıl önce, siyaset sahnesinden bu sözlerle çekilen Başbakan Gonzalez'in güzel ve cazibeli eşi Carmen Romero artık fikrini değiştirdi. 29 Ekim'de yapılacak genel seçimlerde, iktidarını korumak için her taşın altında oy arayan Sosyalist Parti'nin şimdi ona ihtiyacı var. Ve o, partiye, kocasına tüm kırgınlıklarını ve kendine has aykırılıklarını bir yana bırakarak, aniden flamenko yapmaya fırladığı gibi, politika sahnesine sıçradı. Kimi, alkışlarla tempo tuttu, kimi Evita'yı anımsayarak dudak büktü. Ama Carmen, milletvekilliğine adaylığını koyduğunda, en az, dimdik bedeni, delip geçen sabit bakışları ve havada asılı kollarıyla aşk dansına başladığı an kadar kendinden emin ve kararlıydı. Meydan okurcasına, ama zarif...

Kocanın solunda. Çekici, zeki, kültürlü, üstelik anne. Sözünü sakınmayan, yaşam tarzından fazla ödün vermeyen bir 68'li. Hele fikirlerinden hiç. Onu iyi tanıyanlar, kocasının solunda olduğunu söylüyorlar. Felipe Gonzalez'i sağa kaymak, işçi haklarını ihmal etmekle suçlayan Sosyalist İşçi Konfederasyonu'yla (UGT) Sosyalist Parti arasındaki çatışmada, Carmen iyi bir sendikacı olarak kocasının değil, UGT Başkanı Nicolas Redondo'nun safındaydı. Ve bu görüş ayrılığının sadece siyasi bir kopukluğa değil, ailevi bir kopukluğa da yol açtığı söyleniyordu. Partinin 1988 Şubatı'ndaki kongresinde, Felipe, kürsüden sendika başkanı Redondo'ya sert bir dille verip veriştirirken, Carmen kocasını şöyle bir selamladıktan sonra, gidip Redondo'nun yanına oturmakta sakınca görmemişti.

Karısının adaylığını, "Carmen, her İspanyol'un sahip olduğu demokratik hakkı kullandı. Saygıyla karşılıyorum. Ama bunun tatsız polemiklere yol açacağını da biliyorum" şeklinde karşılayan Başbakan Felipe Gonzalez de, partisinin selameti için eski kırgınlıkları unutmak zorunda. Bağımsızlığına düşkün, ve sıradan bir insan gibi yaşamak isteyen Carmen, Başbakan'ın başına az dertler açmamıştı doğrusu. Daha, Felipe, 1982'de başbakan olduğu gün, "Kocamla eskiden nasılsak, şimdi de öyle yaşayacağız. Bana ihtiyacı olduğu zaman ve nezaket kuralları gerektirdiğinde yanında olacağım" diyerek, partililerin yüreklerine kuşku salmıştı. Carmen'in isyancı, aykırı ve başına buyruk yanlarını iyi bilenler, bu sözlerin ne anlama geldiğini sezebilmişlerdi.

Kendine ait bir yaşam. Carmen'in "nezaket"ten anladığı, protokol kurallarıyla pek uyuşmamıştı. Yalnızca "vazgeçilmez" kabullere ve yolculuklara çıkacağını söylemişti ama, "vazgeçilmez"in sınırlarını çizen hep oydu. 1987 Aralığı'nda Gonzalez, resmi bir ziyaret için İspanya'ya gelen arkadaşı Portekiz Başbakanı Mario Soares ve karısını tek başına ağırlamak zorunda kalmıştı. Carmen ise o sıralarda Roma'da alışveriş yapıyor ve "Son İmparator" filminin galasına katılıyordu. Birkaç gün sonra ise Paris sokaklarını arşınlıyordu. Başbakanlık konutu, Moncloa, İspanya'nın kraliçeden sonraki "ikinci kadın"ı için her seferinde özürler yaratmak durumunda kalıyordu: "Alışverişe gitti. Biraz hava almak istiyor. Don Juan miti üzerine hazırladığı bir deneme için belge toplamaya gitti, vs., vs." Sonunda dış gezilerine sık sık yalnız gitmek zorunda kalan Gonzalez'in adı, diplomatik çevrelerde "görev dulu"na çıkmıştı.

Fikir ayrılıkları keskinleştiğinde, ya da Başbakan'la karısı arasında

Carmen, ancak kendisi uygun gördüğü zaman resmi davetlerde kocası Felipe Gonzalez'in yanında yer alıyor

Sosyalist Parti'de yüzde 25'lik kadın kotası konması, Carmen'e milletvekili adayı olma fikrini verdi

kavgalara ilişkin söylentiler yayıldığında, Felipe, ''Bunlar hep uydurma'' diyerek meraklıları başından savmaya çalışıyordu. Ama Carmen, böyle dönemlerde ortadan kaybolmakta sakınca görmüyordu. Bu sert mizaçlı İspanyol edebiyatı öğretmeni ya Başbakanlık konutu dışındaki, özgürce nefes alabildiği ''kendine ait'' evine sığınıyor, ya da Paris'te sokak sokak dolaşarak eski kitaplar topluyordu.

Her şeye rağmen İspanyollar Carmen'i çok seviyorlar. Bu, biraz radikal, biraz marjinal, biraz ''yaban'' kadın, modern İspanyol ruhunun flamenkosu sanki... Sosyalist Parti içinde bile, Felipe'den çok önce illegal sosyalist mücadeleye atılan bu eski militana hak verenler, ''Bu kadarı bile çok iyi, sekiz yıl boyunca özel hayatından taviz verdi. Daha fazla fedakârlık bekleyemeyiz'' diyenler az değil.

Her şeyden önce, sosyalistlerin, parti ile sendikayı barıştırabilecek, sağa kayan Felipe'yi biraz hizaya getirebilecek, çoğunlukta olan kadın seçmenlerin gönlünü hoş tutacak bir Carmen'e ihtiyaçları var. Ve işte bu yüzden Carmen yine sahnede..●

Çin Başbakanı Li Peng: "İnsan hakları ülkeden ülkeye, rejimden rejime değişir"

ÇİN / Lİ PENG İLE SÖYLEŞİ

"Çin ordusu insancıldır"

Çin'in sertlik yanlısı Başbakan Li Peng, Haziran Olayları'ndan sonra ilk kez İtalya'da yayımlanan Epoca dergisine konuştu. Söyleşinin özetini aktarıyoruz.

Soru: Dünya kamuoyu, 3 Haziran günü, "Pekin Baharı"na karşı girişilen katliamdan hayli etkilendi. Hükümetiniz bir barış jesti yapana kadar bu duyguları değişmeyecek. Acaba bu konuda bir şeyler yapmayı düşünüyor musunuz?

Li Peng: Bakın, Batılı hükümetler haberleri tek değil, birçok kaynaktan alıyorlar. Modern tekniğin ilerlemesiyle her şeyden saati saatine haberdar oluyorsunuz. Ama bütün bu teknolojik gelişmeye karşın, Haziran Olayları'nda gerçekler önemli ölçüde çarpıtıldı. Muhakkak ki, tankın karşısında duran ve sonunda onu durduran adamı televizyonda görmüşsünüzdür. Bu film yayımlandığında, ABD Başkanı Bush bile bu adamın müthiş biri olduğunu, tek başına tankı durdurmayı başardığını söyledi. Fakat, filme objektif olarak baktığımızda, Çin ordusunun insancıl hareket ettiğini görmüyor musunuz? Bir adam tek başına bir tankı durdurabilir mi? Batı ise, bu filmi değişik ▶

Maratonu Mobil kazandı...

Çünkü, şampiyonun motorunda Mobil 1 vardı!

Rüzgarın oğulları gibiydiler. Hızlıydılar, güçlüydüler, tutkulu, umutlu, kararlıydılar. 23...24...25... ve 26 Ağustos'ta, Mobil'in katkılarıyla gerçekleşen 1.Türkiye Yerli Otomobiller Maratonu'nda sporcu ruhunu, dostluğu ve centilmenliği temsil ettiler.

Bu nefes kesici maratonda Hakan Bahar ve Fatih Baydar'dan oluşan takım şampiyon oldu. Dünyanın en gelişmiş tam sentetik yağı Mobil 1'in üstünlüğü, ağır ralli koşullarında bir kez daha kanıtlandı. Üstün yağlama gücüyle, yüksek devirlerde sürtünmeden doğan kayıpları azaltan Mobil 1, motorun gücünü artırdı.

Maratonu Mobil kazandı.
Çünkü, şampiyonun motorunda Mobil 1 vardı.

Mobil 1

Sizin otomobiliniz de bu mükemmel korumaya layıktır.

ADMAR

Tankı durduran genç, Li Peng'e göre, Çin ordusunun insancıllığının bir kanıtı

bir bakış açısıyla izledi, Tienanmen Meydanı'nda tankların, öğrencilerin üzerinden geçtiğini, kandan bir nehir oluştuğunu, cesetlerin parçalandığını söyledi. Bunları siz de okumuşsunuzdur. Ama TV'de insan ezen bir tank görmediniz.

Soru: Meydanda kimse öldürülmemişse bile yan sokaklarda öldürülmüştür...

Li Peng: Hu Dejan diye birini tanıyor msunuz? Tayvanlı bir şarkıcı. Hu, o gece Tienanmen Meydanı'nda, ordudan, meydanı boşaltmalarını isteyen 4 temsilciden biriydi. Sonra bu şarkıcı, Avustralya Başkonsolosluğu'na sığındı ve kendisiyle yapılan bir söyleşide, Tienanmen gösterilerinde hiç kimsenin öldürülmediğini, yalnızca askerlere doğru çatıdan ateş edildiğini gördüğünü söyledi. Hu, daha sonra konsolosluktan çıktı. Hâlâ serbest. Yaptıklarını doğru bulmuyoruz ama, bugün kendisi gerçekleri anlatan bir şahittir.

Soru: Öğrencilere karşı ılımlı davranacak mısınız?

Li Peng: Olaylar sırasında yağmalama, güvenlik güçlerine karşı zor kullanma, yangın çıkarma gibi eylemlere katılmayanlar cezai kovuşturmaya uğramayacak. Bence bunlar sivil toplumun temel kurallarıdır, ABD ve Avrupa'da da suç unsuru sayılır. Ama isyanı örgütleyenleri sonuna kadar izleyeceğiz ve onlara karşı kanunları uygulayacağız.

Soru: Bundan böyle öğrencilerle diyalog kurmayı düşünüyor musunuz?

Li Peng: Biz hükümeti ve partiyi sadece eleştirenlerle, bize pozitif öneriler getirenlerle diyalog kurmaya her zamana hazırız.

Soru: Öğrencilerin ve halkın hoşnutsuzluğunu ortadan kaldıracak yeni önlemler alacak mısınız?

Li Peng: Hoşnutsuzluk, bizim eksikliklerimizden kaynaklanıyor. Halkın hoşnutsuzluğunun 3 nedeni var. Birincisi, yüzde 18'e varan fiyat artışı. Zao Ziyang'ın uyguladığı yanlış ekonomi politikasından kaynaklanıyordu; şimdi enflasyonu kontrol altına almaya çalışıyoruz. İkincisi, partinin ve hükümetin bağrındaki çürümüşlük. Bazı bürokratlar yetkilerini kendi çıkarları için kullandılar. Şimdi bunu önlemek için değişik tedbirlere başvuruyoruz. Örneğin, politbüro ya da hükümet üyelerinin çocukları, ticari faaliyetlerde bulunmayacaklar. Hangi mevkide bulunurlarsa bulunsunlar, hükümete aykırı düşen hareketlerde bulunanlar, derhal istifa edecekler. Bu durum akrabaları için de geçerli, (gülerek) akrabaların çocukları, çocukların akrabaları için de. Batı bunu başaramazdı. Üçüncüsü, gelir dağılımındaki bozukluk. Bunu gidermek için bazı önlemler aldık. Kendimden bir örnek vereyim. Emrim altındaki iki Mercedes'imi artık kullanmıyorum. Bunların yerine Çin malı bir Audi aldım.

Soru: Yakın bir tarihte sıkıyönetimi kaldırmayı düşünüyor musunuz

Li Peng: Pekin sizin düşündüğünüz gibi değil. Ortalıkta çatışma yok. Haziran olayları öncesinde olduğu gibi kentte rahatlıkla dolaşabilirsiniz. Ama henüz sıkıyönetimi kaldırmak için uygun ortam da yok. Ortalıkta otomatik silahlara, makinelilere sahip insanlar var. Çin'deki sıkıyönetim, Batı'daki anlamında değil. Bizde polisin sayısı yetersiz olduğu için ordu, yardım elini uzattı. Yani ordu, polise yardım ediyor.

Soru: Siz bizden Çin hükümetini anlamamızı istiyorsunuz. Ama Çin hükümeti de Batı kamuoyunu anlamalı. Aynı dünyada yaşıyoruz. Enformasyon ağları sayesinde aynı köyde yaşayan insanlar konumuna geldik. Çin 1971'de Birleşmiş Milletler'e üye oldu. Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesinden biri durumuna geldi. Yani Çin, bir kulübe üye oldu. Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmesi'ne "evet" dedi. GATT'a adaysınız. Dünya Bankası'nın kapısını çalıyorsunuz. Bu kulübün kurallarına uymanız gerekmez mi?

Li Peng: Çin'in nüfusu 1 milyar 100 milyon. Yüzölçümü de 9.5 milyon kilometrekare. Fakat bu toprak, bu kadar nüfusa yetecek kadar ürün vermiyor. İlk işimiz halkımıza yiyecek vermektir. Bunlar insan haklarından daha önemli konulardır. İnsan hakları, ülkeden ülkeye, rejimden rejime değişir. Çin anayasası vatandaşların bütün haklarını açıklamıştır. Eğer sözünü ettiğiniz insan hakları Çin kanunlarına aykırı iseler, bizim için insan hakları olmaktan uzaklaşırlar.

Soru: Haziran Olayları'ndan sonra Batı'nın Çin'e duyduğu güven sarsıldı. Sanayileşmiş Batılı ülkeler Çin'i istikrarlı bir ülke olarak görüyorlardı, şimdi riskli ülkeler grubuna dahil ettiler. Batılıların güvenini yeniden nasıl kazanacaksınız?

Li Peng: İşadamlarınız ve yatırımcılarınız, Çin'e iyilik yapmak için değil, çıkarları olduğu için geldiler. Eğer şimdi Çin pazarını kaybetmek istiyorlarsa, bu kendi bilecekleri iş. Avrupalıların Çin'e bakışı çok değişik; bunu biliyoruz. Fakat iş dünyasının önde gelen isimleri Çin'e karşı ılımlı bir politika izliyorlar. Örneğin İngiltere ve Fransa ile ortaklaşa çalıştırdığımız nükleer reaktör bir gün bile durmadı. Otomotiv sektöründe Citroen ile ilişkiler sürüyor. Bence Batılı işadamları Çin pazarını bırakmayacaklar. Çünkü ekonomik sorunlar politik sorunlardan daha önemli ●

ELEMAN ARANIYOR

Genç, yakışıklı,
tercihan 12,5 yıllık evli,
çocuklarını seven, evine düşkün,
tercihan ileri derecede tatlı dil bilen,
benimle bir VİTRA Satıcısı'na gidip
yeni banyo takımımızı seçmeme yardımcı olacak
35 yaşlarında bay eleman aranıyor.

İsteklilerin, bu cumartesi sabah
kahvaltısından sonra tarafıma
şansen başvurmaları rica olunur.
Ücret tatminkârdır. Başvurular
kesinlikle gizli tutulmayacaktır.

İmza
.....
Evin Hanımı...
Yani:Annesi/Aşçısı/
Temizlik Görevlisi...
(Daha sayayım mı?!)

Eczacıbaşı VitrA
NeVarsaVitra'daVar!
Genel Dağıtım
dasa Dağıtım ve Satış A.Ş.

BİRAZCIK CİMRİ, TAŞTAN YUMUŞAK HER ŞEYİ YER: SAKIP SABANCI

"İyi kazanan, iyi vatandaştır"

Türkiye'de pek çok insanın cumhurbaşkanı olması Anayasa gereği mümkün değil. İlle de üniversite diploması gerekiyor. Sabancı da cumhurbaşkanı olamayacaklar arasında. Şöyle diyor: ''İnsan memlekete faydalı olacaksa ille de üniversite bitirme şartı olmamalı.''

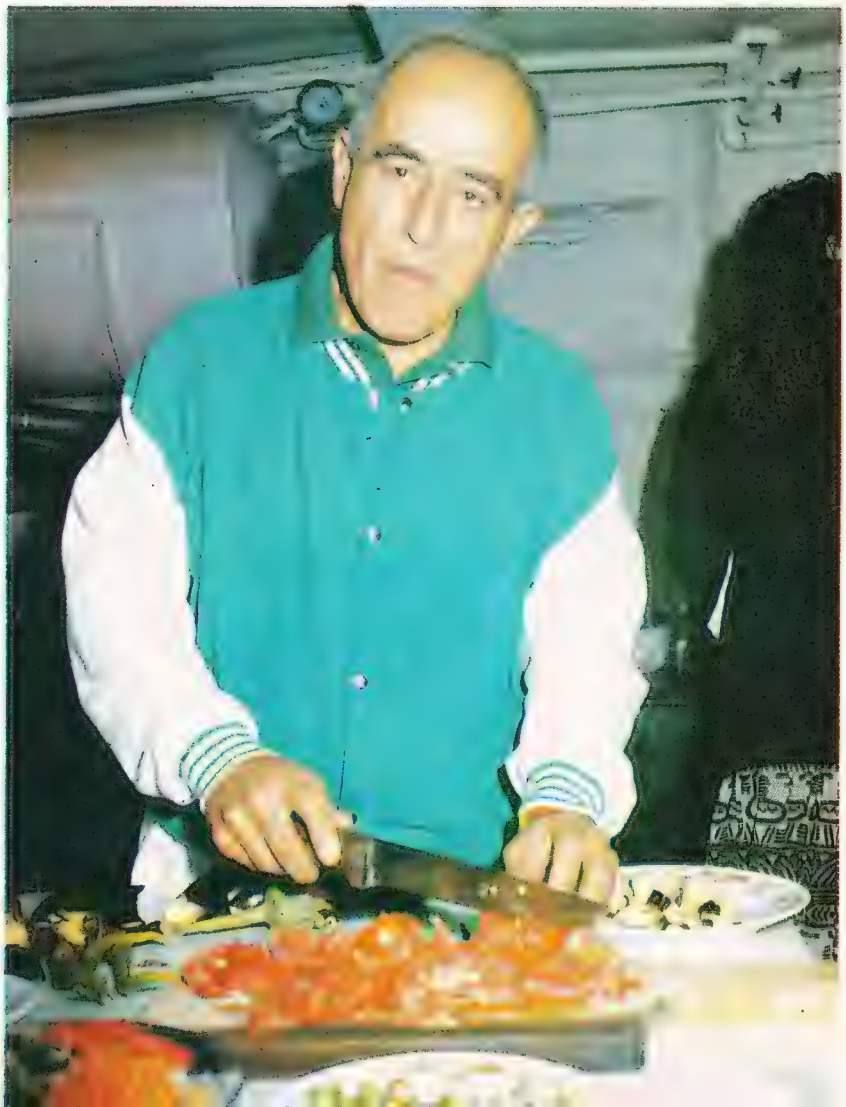

"İyi para kazanan adam, en iyi vatandaştır..." İşte böyle diyor Sakıp Sabancı. Pek çok "SA" sahibi, ülkenin en zengin insanlarından ve kendi deyimine göre de "en iyi vatandaş" sıralamasında liderliğe oynuyor. Başarısının hep ama hep para kazanarak mükâfatlandığını söyleyen Sabancı, bunun kendisi kadar ülke yararına da olduğunu şöyle açıklıyor: "Çok para kazanan adam, çok iyi vergilerin doğmasına da sebebiyet verir. Çok para kazanarak ülkemize en iyi görevimizi yapmış oluruz." Bu görevin nasıl yapılacağına birbiri ardına yazdığı kitaplarında değinen Sabancı'ya bir de para harcama konusunu sorduk. Varyemez olarak bilinen Sabancı, her ne kadar böyle biri olmadığını söylediyse de, kazandığı kadar harcamadığı bir gerçek. "Bir kere lüzumsuz harcamalara karşıyım. Geçenlerde Belçikalı bir ortağım gelmişti. Ona bir yemek daveti verdik. Yendi, içildi ama sonra menüyü fazla abartılı buldum, hatta görev- ▶

Anormal bir iştahı olan işadamı, taştan yumuşak her şeyi yiyebileceğini söylüyor. Kaynamakta olan suya domates, patlıcan ve pirinç katarak yaptığı yemeği ise pek seviyor...

''İşimi çok
seviyor ve
ülkeme yararlı
olduğuma
inanıyorum...''

Son kitabında Sabancı, yaptığı hataları açık bir şekilde ortaya koyuyor. Hata yapmaktan korkmayan Sabancı, "Vallahi hata yaparken bir kastım yoktur, bilmiyordum, öğreniyorum. Öğrenmenin faturasını hata yaparak ödüyorum..." diyor ve bunları kitabında anlatıyor...

"Lüzumsuz harcamalara karşıyım..."

"Politikaya vaktim yok..."

"Üniversite bitirmek şart değil..."

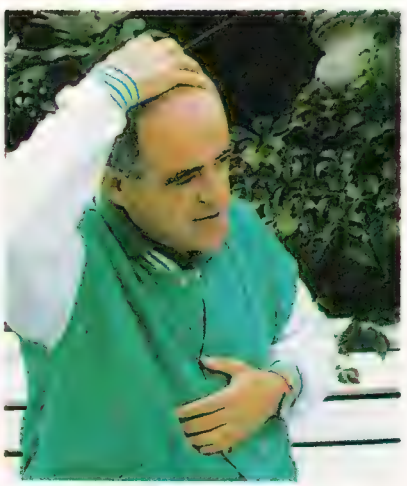

"Mönüyü abartılı buldum..."

lilere sordum. Neden bu kadar fazla diye. Yani biz bu adamlara kaşıkla havyar mı yedirmeliydik. Sonra, mesela uçak seyahatlerimde first-class'a binmeyi içime sindiremiyorum. Ne lüzumu var o kadar para vermeye? O kadar parayı on tane arkadaşıma dağıtırım daha iyi... Son olarak Şanlıurfa'da okul yaptırdım, 1 milyar liraya. Bu yaptırdığım 63'üncü okul..."

Politik durumlar. Para kazanmayı politika yapmaya yeğ tuttuğunu söyleyen Sabancı, "Sanayide devam etmek istiyorum, işimi çok seviyor ve ülkeme yararlı olduğuma inanıyorum. Bu sebepten dolayı vaktimi politikaya harcamaya hazırlıklı ve niyetli değilim" diyor... Bu arada aklımıza bir soru takılıyor. Neden, bazı gelişmiş ülkelerde hükümet bunalımlarında işadamları duruma müdahale edip işleri yoluna koyuyor da, bizimkiler böyle durumlarda ortalarda pek gözükmüyor. Sabancı hemen yanıtlıyor. "Bizde de bu iş mutlaka olacaktır. Konuşulmaya başlandı. Başka arkadaşlarım da bunu söylüyorlar. Fabrikalar yaptın, 7 tane daha, 15 tane daha yaptın. Artık bu konularda da çalış hele ki, dört tane de çalışkan verimli kardeşin var. Böyle olunca da biriniz, ikiniz başlamalısınız diyorlar. Bu 3.5 senedir konuşulan bir şey, bu konu bizde de gerçekleşecektir."

Anayasa değişmeli mi? Türkiye'de pek çok değerli insanın cumhurbaşkanı olması Anayasa gereği mümkün değil. İlle de üniversite diploması gerekiyor. Sabancı da, cumhurbaşkanı olmak istese bile olamayacaklar arasında. Anayasa'nın bu maddesi hakkında Sabancı şöyle diyor: "Şimdi alınan eğitimin kalitesini bir panel konusu yapıp tartışsak diyorum. Muhalif yönleriyle meseleye yaklaşsak. Sadece üniversite bitirmek şart mıdır, getireceği faydalar nedir? Madem ki, 20. asır açıklık asrıdır, her şey biliniyor, görünüyor anlaşılıyor. İnsan memlekete faydalı olacaksa ille de üniversite bitirme şartı olmamalı. Tabii ki, başarılı olmak için iyi bir eğitimin önemi vardır, ama buna yüzde yüz böyledir demeyelim..." Sabancı bu maddenin değişmesi konusunda da, "Anayasa konuşsak da konuşmasak da değişiyor. Her konuda yeni değişiklikler söz konusu oluyor..." diyor●

YIL

Scrikss'ten bir klasik: "Dolmakalem 419"

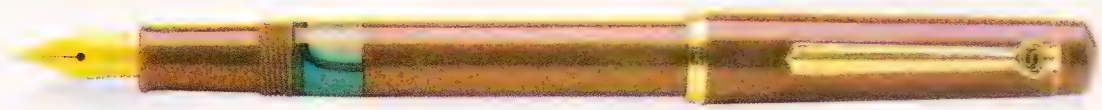

Dolmakalem 419... Scrikss' ten yeni bir ürün... Ve bir Scrikss kalemini farklı kılan ayrıntılar: Altın kaplama ruthenium uç, ayırıcı Scrikss çizgisini taşıyan altın kaplama klips ve vidalı gizli piston sistemi... Dolmakalem 419... Bir özlem, bir tutku, bir gelenek.

...ve yazı "kalem"le başlar

Scrikss

A.T.T.

"Eşim Kerem İstanbul'u ben ise Ankara'yı çok seviyorum. Ama şimdi tam tersi oldu, o Ankara'da ben buradayım. Ama idare ediyoruz, bir problem çıkmıyor. Anlayış ve birtakım özverilerle evliliğimizi mutlu bir şekilde ve mantık çerçevesinde yürütüyoruz..."

FOTOĞRAFLAR İFFAN KUZU

YETENEKLİ, STAR ADAYI: İPEK KURANER

Öğretmen olacaktı, Maria oldu

Evita'nın rüzgârı dindi. Şimdi rüzgâr Batı yakasından esiyor. Ünlü müzikal Batı Yakası'nın Hikâyesi'nde Maria'yı genç ve yetenekli İpek Kuranel oynuyor

Ya öğretmen olacaktı ya da tiyatrocu... Önümüzdeki sezon İstanbul Devlet Tiyatrosu'nun yerli malı "Batı Yakası Hikâyesi"nde Maria'yı oynayacak olan İpek (Çelen) Kuraner, lise birinci sınıfta sergilenen bir oyunda sahneye çıkıp da "o meşum" sahne tozunu genizlerinde hissedince böyle düşünmüştü. ▶

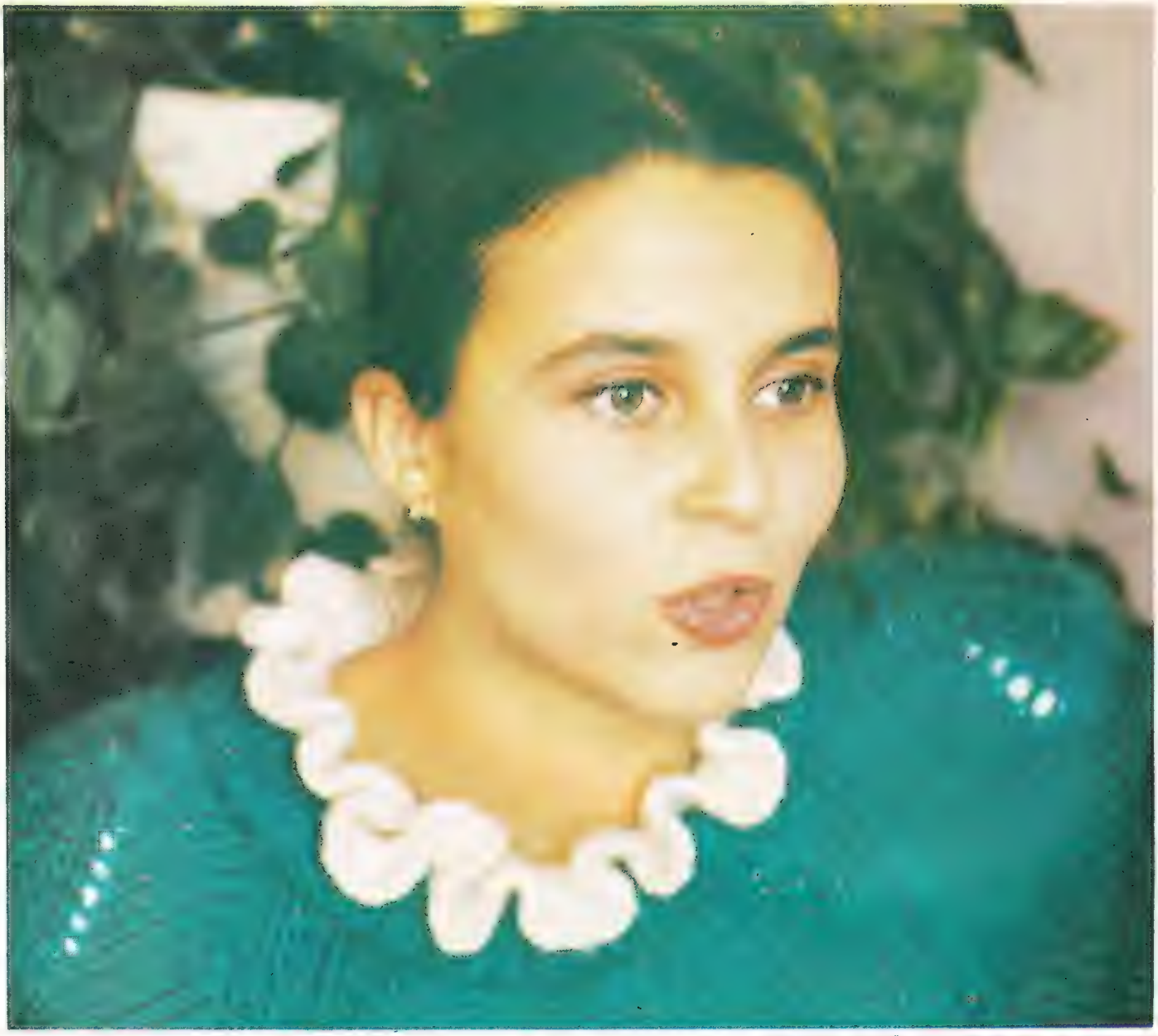

"Tiyatrocu olmak isteyen arkadaşlar, tiyatroyu sadece sahneye çıkıp oyun sergilemek olarak düşünmesinler. Önce insan olmayı düşünerek bu işe girsinler. Özellikle şan ve dans derslerine çok önem versinler. Ben önemsemedim ve bunun eksikliğini hissediyorum..."

Ama tiyatro ütopik geliyordu biraz. Liseyi bitirdi ve Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nin İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi... Güzel güzel kaydını yaptırdı ve öğretmen olacağı günleri hayal etmeye başladı. Ama işte o sıralar konservatuvar sınavları olduğunu öğrendi. Gidip sınavlara girdi, kazandı ve böylelikle öğretmenlik suya düştü, tiyatroculuk gündeme geliverdi... Dört yıllık öğrenim, Bursa'ya tayin, "West Side Story" seçmeleri ve işte karşınızda İpek... Oyun tutarsa, İpek belki de büyük bir üne kavuşacak. Kendi de böyle düşünüyor: "Tabii 'star olabilirim' diye düşünmedim desem yalan olur. Ama bundan ötesini düşünemiyorum. Tüm konsantremi oyuna verdim." İpek 23 yaşında ve evli. Mayıs ayında evlenmiş, yani yeni gelin sayılıyor. Balayıları nasıl gidiyor diye soruyoruz? "Biz balayılarımızı flört dönemlerinde yaşadık. Şimdi ayrıyız, zaten pek görüşemiyoruz. Eşim Kerem, Ankara Devlet Balesi'nde balet, ben İstanbul'dayım. Ama fazla muhabbet tez ayrılık getirir derler..."

Modern bir Romeo-Julliet uyarlaması olan "Batı Yakası Hikâyesi"nde düşman ailelerin gençleri birbirlerine âşık olurlar. Peki İpek hiç böyle bir aşk yaşamış mıydı? "Kocamla yaşadım. Gerçi ailelerimiz düşman değildi, ama evlenmemizi istemiyorlardı. Gerek mesleğimizden, gerekse yaşımızdan dolayı erken buluyorlardı evlenmemizi. Özellikle benim ailem 'Birtakım şeyler yapman gerekiyor, evlilik bunu engeller' diyordu..."

İpek Merly Streep, Dustin Hoffman, Cüneyt Gökçer, Yıldız Kenter, Ayten Gökçer'den etkileniyor. Ama kendisi gibi bir oyuncu olmak istiyor: "Sesim, kulağım var, kırık dökük vücutluyum, dansa yatkınım, tiyatroculuğum da iyi yani, çok sesliyim..." diyor●

AKTİF BANKACILIK

Şimdi Türkiye'de iki "gerçek" kredi kartı var! İkisi de kredili, ikisi de Yapı Kredi'den!

Bugün batı ülkelerinde kredi kartlarından yalnızca ödeme aracı olarak yararlanılmıyor. Gerçek bir kredi kartı kredi de sağlıyor.

Türkiye'de de Yapı Kredi, VISA'dan sonra MasterCard/Eurocard ile şimdi iki "gerçek" kredi kartı sunuyor.

Yapı Kredi VISA ve Yapı Kredi MasterCard/ Eurocard ile:

► Türkiye'nin dört bir yanındaki binlerce işletmede bir imzayla alışveriş yaparsınız.

► Yaptığınız alışverişler için, ortalama bir ay boyunca hiçbir ödemede bulunmaz, bu süre için faiz ödemezsiniz.

► İsterseniz ödemelerinizi belirli bir süreyle sınırlanmadan, bütçenize göre ayarlarsınız. Harcamalarınızın dörtte birini ödediğinizde, kalan miktarı geniş bir zaman dilimine yayabilir, Yapı Kredi'den gerçek anlamda kredi kullanırsınız.

► Hesabınızda para olmasa bile, 594 Yapı Kredi şubesinden, change bürolarından ve 170 TELEBANKA'dan nakit çekebilirsiniz.

► TELEBANKA'da ödeme yaparken, nakit çekerken çalışma saatlerine bağlı kalmazsınız. Yapı Kredi'nin kredi kartlarını TELECARD gibi de kullanır, günün 24 saati, yılın 365 günü, TELEBANKA'lardan hizmet alırsınız.

Yapı Kredi'nin VISA ve MasterCard/ Eurocard yurtdışı kredi kartları ise 160 ülkede kabul görür, para yerine geçer.

Yapı Kredi'ye gelin, bilgi alın. Yapı Kredi VISA ve MasterCard/Eurocard'ları yakından tanıyın. Dilerseniz birine, dilerseniz hepsine birden sahip olun.

Dünyada kredi kartı kolaylığından yararlanan 350 milyon kişi arasına siz de katılın.

Bugün "yeni bir hayat"a adım atın.

YAPI KREDİ

"hizmette sınır yoktur"

Bira, sosis, spagetti ve AT

Türkiye gündeminin önemli sorunlarından biri kuşkusuz Avrupa Topluluğu'na tam üyelik. Peki ya Avrupa Topluluğu'nun gündemindeki sorunlar? TÜSES'in konuğu olarak geçtiğimiz günlerde İstanbul'a gelen Alman Sosyaldemokrat Partisi Genel Sekreteri Anke Fuchs, AT'nin o tür birkaç sorununu anlattı. Fuchs şöyle diyordu "Alman birası,diğer Avrupa biralarına oranla daha saf. Diğer ülke biralarında kimyasal katkı maddeleri var. Aynı sorun sosiste de var. Katkı maddeleri konulsun mu konulmasın mı, tartışmaları sürüyor. AT içinde bir başka tartışılan konu da spagetti'nin sert buğdaydan mı, yumuşak buğdaydan mı yapılması gerektiği." Şekilde görüldüğü gibi sorun sadece AT'ye girmekle çözümlenmiyor.

Demirel, Demirel'e karşı

Gazeteci Yasemin Bozkurt'un TRT için hazırladığı Eviniz İşyeriniz dizisi giderek renklenecek galiba. 3 Kasım'da Demirel'ler'in konu edileceği çekimlerde bir de sürpriz konuk yer alıyor çünkü. Çarşamba günü TRT elemanlarını şaşırtacak sürpriz konuk ünlü komedyen UĞUR Yücel. Yasemin Bozkurt, bu fikri Demirel'e açtığında şaşırtıcı bir okey alıyordu Demirel'den: "O hazırsa ben de hazırım."

Uğur Yücel ise, olayın TRT açısından olumlu yönüne işaret ediyor ve sevincini gizlemiyordu. Kendisinin liderleri taklit edişini ekrana getirme cesareti açısından TRT'yi övüyor ve bu girişimi de o sürecin bir devamı olarak görüyordu. "Bu, TRT'nin özlenen açıklık ve yumuşaklık politikası olarak değerlendirilebilir" diyordu. Uğur Yücel, buna bir de şaka yollu isim bulmuştu: Teretestroika.

Alman Sosyaldemokrat Partisi Genel Sekreteri Anke Fuchs AT'nin sorunlarını anlattı.

Mesela!

Mesela nereye girersem gireyim, "Artist geldi" lafı bana söylenmez. Ya "Abi geldi" ya "Baba geldi", ya "Aslanım" ya da "Koçum" derler.

KADİR İNANIR
Sinema sanatçısı

"Antepli erkek, doğulu erkekten biraz daha farklı. Antep'in kendine has özellikleri var. Ben Malatya-Gaziantep arası bir özellik gösteriyorum..."

MUSTAFA SÜZER
İşadamı

"Yani yapmayacaklarmış da (darbe), neden yapmayacağız diye açıklama yapıyorlar. Yapmayacağız demenin enteresan tarafı yok, yapacağız demenin enteresan tarafı var, anlatabildim mi? Sakın Demirel kızdı demeyin."

SÜLEYMAN DEMİREL
DYP Genel Başkanı

"Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanı olmasını çok istiyorum. Onlar bana ekmek verdiler, onlara taş atamam."

BÜLENT ERSOY
Ses Sanatçısı

"Ben memleketimde güneş olacaktım. Karı erittiğim zaman pislikler ortaya çıkacaktı. O Meclis'in Hamido'su olacaktım. Halk kahramanı olacaktık, Kubilay olacaktık, kendimizi öldürtecektik."

NABİ İNCİLER
İnci Baba

Korotiç: "Fıkralar politik mücadeleler yasaklandığı zaman ortaya çıkar"

Fıkralar ve glasnost ilişkisi

Glasnost ve perestroyka'nın mimarlarından 3.5 milyon tirajlı Ogonyok dergisi Genel Yayın Yönetmeni Vitali Korotiç, Bilar'ın konuğu olarak İstanbul'daydı. Sovyetler'deki yeni politik dalgayı anlatan Korotiç merak konusu bir konuyu da açıkladı. Konu Sovyetler'deki politik fıkraları incelemek için ABD'nin özel bir komisyon oluşturup oluşturmadığıydı. Korotiç şu yorumu yaptı:

"Bunu Sovyet resmi politikasını incelemekle karıştırmamak lazım. Türkiye'de de askeri rejim varken fıkralar boldu. Fıkralar politik mücadele yasaklandığı zaman ortaya çıkar. Brejnev hakkında binlerce fıkra vardır. Ben Gorbaçov'a bir yıl önce şöyle demiştim. 'Aydınlar sizi kabul ettiler ve güvendiler. Çünkü sizin hakkınızda bir tek kötü fıkra bile yok.' Aydınların desteğini ancak hakkınızda kötü fıkralar anlatılmaya başlandığında kaybedersiniz. Perestroyka'dan önce, kötü fıkralar mümkündü, ama şimdi değil."

Rötarlı nikâh

Ankara bürosu muhabirlerimizden İlter Sağıroğlu ile Selver İçli rötarlı bir nikâhla dünyaevine girdiler. ANAP Ankara Milletvekili Rıfat Diker, DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in şahitliklerini yaptığı nikâha, çeşitli aksaklıklardan dolayı biraz geç başlandı. Davetliler sabırla gelin ve damadı beklerken, bu gecikmenin nedenini Milli Eğitim eski Bakanı Hasan Celal Güzel şöyle dile getiriyordu:

"Bir keresinde İlter'i röportaj için biraz bekletmiştim. Galiba onun intikamını alıyor..."

Rus çizere göre Tonton

Türkiye'nin siyasi tarihinde karikatürü en çok çizilen politikacı kuşkusuz Başbakan Turgut Özal oldu. Başbakan'ı bugüne dek hep Türk çizerler çizdi. Özal, ününün yavaş yavaş tırmanmaya başladığı dönemlerde, o tür karikatürleri çerçeveletip duvarına astı, ama daha sonra kimi çizerlere yüzünü astı. Başbakanı bir de Rus karikatürcüsü çizdi. 9. Uluslararası Nasrettin Hoca Karikatür Yarışması ikincisi Vassily Tchaoussov, geçtiğimiz günlerde Sultanahmet'te açılan yarışma sergisindeydi. **Nokta**'nın "Bir Gorbaçov çizer misiniz?" siparişini bilinmez kaygılarla geri çevirdi. Tchaoussov'ın çizmekte kaygılandığı bir başka politikacı da Stalin'di. Ama Sovyet çizerin kaygısız, kuşkusuz, tereddütsüz çizdiği bir politikacı vardı. Kim miydi? Başbakan Turgut Özal, nam-ı diğer Tonton.

Sovyet çizer Tchaussov gözüyle Özal. İmzadaki orak çekicin Özal'la bir ilgisi yok, sadece karikatürcünün ulusunu simgeliyor

Halkın gözüyle GÜNEYDOĞU SORUNLARI: II

Bülent Ecevit, Nokta için kaleme aldığı Güneydoğu izlenimlerinin ikinci bölümünde, güvenlik önlemlerindeki yanlışlıkların altını çiziyor

Helikopterle Şırnak'ta bir okulun yanına iner inmez cıvıl cıvıl yüzlerce çocuk çevremizi sarıyor. Şırnak'la ilgili bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum çocuklardan; fakat ne sorsam yanıt aynı:

—Eşeklerimiz boşta geziyor... Eşeklerimiz boşta geziyor...

Tabii ilkin anlamıyorum ne demek istediklerini... Ama halkla söyleşimizde konu aydınlanıyor: Şırnak'ta başka iş bulamayan birçok aile, açık kömür ocaklarından pazara, eşek-katır sırtında, çoluk çocuk kömür taşıyarak geçimlerini sağlarlarmış; fakat kömür alıp satma yetkisi birkaç **"zengin"**e verilince, o ekmek kapısı da kapanmış **"fakir"**lerin yüzüne... Eşekler, katırlar da o yüzden "boşta gezer" olmuş.

"FAKİR VE ZENGİN"

"Fakir ve zengin"... "Fakir ve zengin" ...Eskiden bu ikilik o kadar sık dile getirilmezdi Güneydoğu'da... Fakirle zengin arasındaki uçurum öteden beri çok büyüktü ama, bölgenin yarı feodal yapısı ve kültürü içinde, bu biraz da doğal sayılırdı. Şimdiyse hemen herkesin dilinde **"fakir ve zengin..."**

Köyden şehre göç hızlandıkça; televizyonla gözler önüne başka dünyalar serildikçe; hele bir de okumuş işsizler ordusu kabından taşacak kadar çoğaldıkça; fakirlik eskisi gibi **"kader"** sayılmaz olmuş artık.. Yüreklerde yeni beklentiler uyanmaya başlamış. Beklentilerden umut kesildikçe de **"fakir ve zengin"** karşıtlığı gündemin ön sıralarına geçmiş.

Birkaç yıl sonra Şırnak'ın bugünkü ilkokul öğrencileri, liseyi bitirdiklerinde eğer devran hâlâ bu devran olursa, herhalde **"eşeklerimiz boşta geziyor"** dan daha başka şeyler de haykırıyor olacaklardır.

Nitekim lise veya üniversite bitirmiş ve sonu görünmeyen işsizlik ortamında gelecekleri daha yaşamın başındayken kararmış ağabeyleri, henüz haykırmadan bile olsa, daha başka şeyler de söylüyorlar şimdiden...

Şırnak'ta, lise bitirmiş 19 yaşında bir genç, eline mikrofonu alınca, yalnız işsizlikten değil, yaşamın tek düzeliğinden ve baskıdan da yakınıyor. Güneydoğulunun özlü ve çarpıcı diliyle,

—Şırnak sıkı! diye başlıyor sözlerine...

—Gece 8'den sonra sokaktan geçsek durduruluyoruz, diyor; ve

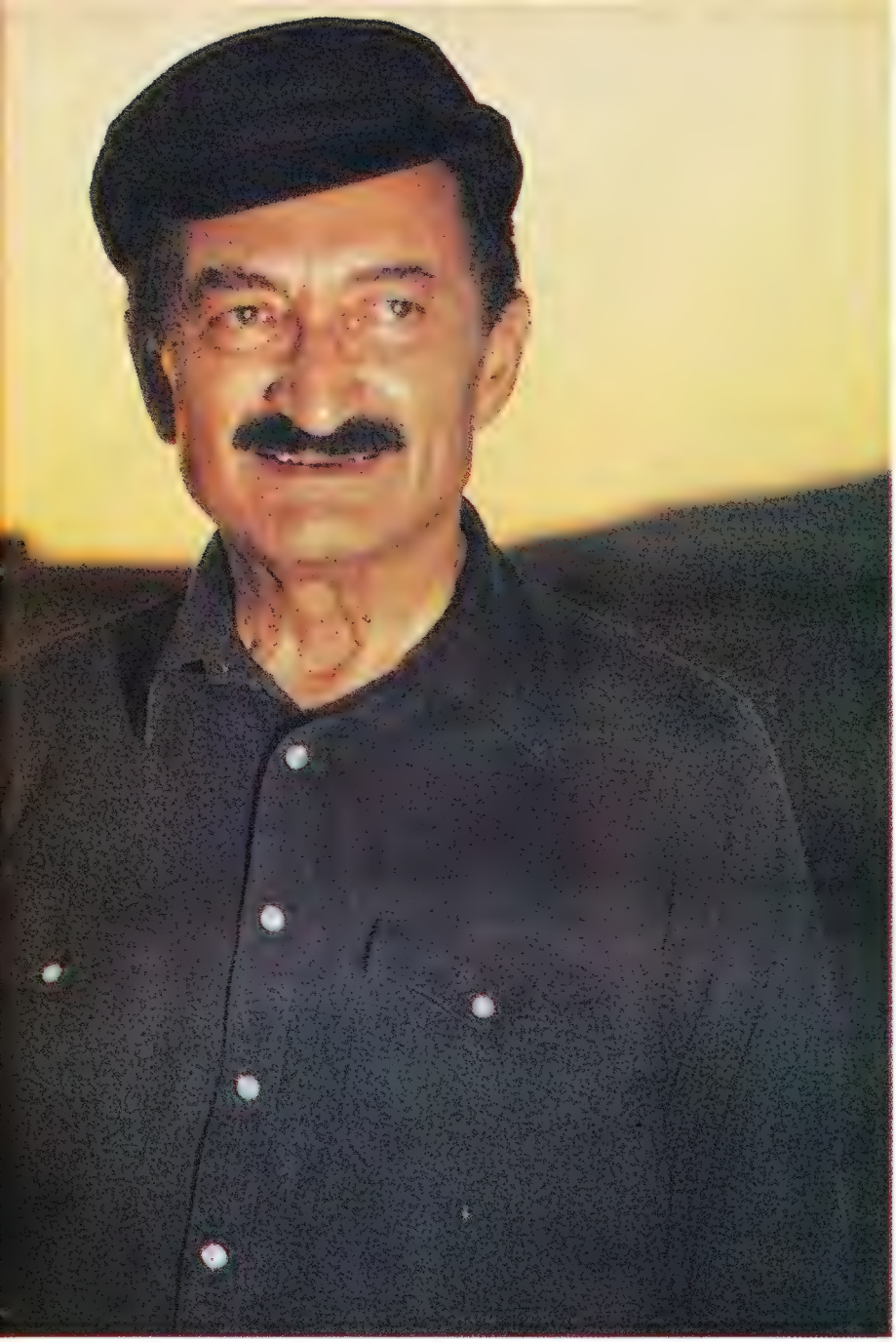

ERZADE ERTEM / NOKTA

—Fakirler ölecek, geberecek, bitecek! diye bağlıyor sözlerini...

Fazlaca konuştuğundan olacak, başı **"büyükler"**le derde girdiği için orta 2'den ayrılmak zorunda bırakılmış 15'inde bir genç, daha doğrusu başı yaşından aşkın bir çocuk ise, kendi geleceğinden o yaşta umut kesmiş,

—Fakirler ölür gider, zenginler daha da yükselirler! diye sesleniyor mikrofondan...

"ÖLÜM ÖZLEMİ"

Türkçeye **"ölüm özlemi"** diye çevrilebilecek bir olgu vardır ruhbilimde... İngilizcesi: **"Deathwish"** ...

Güneydoğulu gencin,yetişkinin bilinçaltında öyle bir özlem filizlenmeye başlamış sanki... Zehir gibi bir özlem... Nereye gitsem **"ölmek"**ten, **"gebermek"ten, "yok olup gitmek"**ten söz ediyor insanlar. Ceylanpınar'dan başlayarak, uğradığım birçok yerde, buna bir de **"sabun fabrikasına göndersinler bizi"** deyişi ekleniyor. Yahudilerin fabrikalarda sabuna dönüştürüldüğünü anlatan Nazi Almanyası'na ilişkin filmlerden esinlenmiş olsa gerek bu iç karartıcı deyiş...

Topraksızlığın, işsizliğin, ağa sömürüsünün, terörist korkusunun ve devlet baskısının burgacında, çaresizlikten umutsuzluğa, umutsuzluktan bunalıma süreklenen; üstelik de hor görülmenin, kuşkuyla bakılmanın, dışlanmanın, olası bir **"düşman"** sayılmanın; ve, başka bölgelerde çaldıkları iş kapılarından, **"Güneydoğulusun, öyleyse teröristsin"** önyargısıyla kovulmanın burukluğunu ve onur kırıcılığını yüreğinde duyan Güneydoğu insanı, çareyi ölmekte aramaya başlamış sanki...

Güneydoğu'ya önyargısız ve açık yürekle gelen bir gözlemciyi kahreden bir izlenim bu... Kahreden ve utandıran...

Bu zehir-duygu özellikle okuyup da işsiz ve çaresiz kalan gençlerin yüreğinde ve bilinçaltında filizleniyor.

"BİLİNMEYEN YOLCULUK"

Lise bitirmiş Beytüşşebaplı bir genç şöyle özetliyor durumu:

—Köyde tek genç kalmadı artık. Üretime katkıda bulunan, ailenin geçimini sağlayan, çalışma gücüne sahip genç, terörden kaçıp buralara geliyor. Buralarda da iş bulamayınca bilinmeyen yolculuğa çıkıyor. Sabah biniyor buradan arabaya, Siirt'e, Mardin'e, Diyarbakır'a, nereye gidiyorsa artık, kimse bilmiyor. Başıboş bir gitme var. Yine Beytüşşebap'ta bir başka genç alıyor mikrofonu, şöyle konuşuyor:

—Bizim burada 1985'ten beri üniversiteye girebilen tek kişi yok. Çünkü buraya yeni mezun olmuş, adamını bulamamış, torpilini yaptıramamış öğretmen gelir ancak. Gelenlere de teşekkür ederiz. Ama boş lise mezunları üretiliyor. Kursa gidecek paraları da yok. Onun için üniversite kapısından geri çevriliyorlar.

Bu kez, üniversite bitirebilmiş bir genç alıyor mikrofonu:

—Ben Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi mezunuyum, diyor... **İş bulmak için Hakkâri'de sınava giriyorum. Soruların hepsini çözüyorum. Ama konuyu benim kadar bilmeyen insanlar, sanki çok iyi bilirlermiş gibi ve sonuçlar sanki bilgisayardan çıkıyormuş gibi, yüzde 43.5 diye, yüzde 42.8 diye değerlendirmeler yapıp geri çeviriyorlar benim gibileri... Oysa hepsi yalan...**

Kurtalanlılar da, Batman'da iş için sınava giren ve yazılıyı kazananlar arasında ANAP İlçe Başkanı'nın veya ANAP'lı milletvekillerinin listelerindeki isimler yer alamayınca, sözlünün süresiz ertelendiğini anlatıyorlar.

"KAHVEDE OTURURKEN KÜLTÜR BANA YARDIMCI OLMAZ"

Sınav kazansa bile işe giremeyen Beytüşşebaplı üniversite bitirmiş genç devam ediyor:

—Biz okulda zevk için okumadık; kültürümüzü artırmak için okumadık. Belirli bir gelir elde edebilmek için okuduk. Bizim zevke, kültüre ihtiyacımız yok. Ben kahvede otururken kültür bana yardımcı olmaz. Benim çay paramı ödemez kültür, diyor; ve

—İşi olmayan, parası olmayan adam ölsün daha iyi bence!, diye bağlıyor sözlerini... ▶

EĞİTİMDE AKIL ALMAZ BİR ÇELİŞKİ

Bu yazının geçen haftaki birinci bölümünde söylediğim gibi, GAP tamamlanınca, bölgede toprağın verimi 10-15 kat artacak. Şimdi kuru tarım yapılan yerlerden çoğunda sulu tarıma; şimdi tek ürün yetiştirilen yerlerde, nadas kalkıp ikili-üçlü üretime geçilecek. Şimdiye kadar bölgede bilinmeyen ürünler yetişebilecek.

Ancak bu olanakları değerlendirebilmek için köylünün, çiftçinin eğitilmesi gerekli. Eğitim için de o amaçla yetiştirilmiş tarım teknisyenleri gerekli.

Nitekim tarımsal eğitimle görevli **"köy grup teknisyenlikleri"** oluşturulmuş. Bu ekipler köylerde oturacaklar. Her biri beş-on köyün eğitimini ve GAP'a hazırlanmasını üstlenecek.

Çok yerinde bir düzenleme... Ama kâğıt üstünde kalmış. Çünkü 87 grup öngörülmüş bu amaçla; fakat köyde oturacak ancak 37 tarım teknisyeni bulunabilmiş. 37 **"grup"** veya **"ekip"** değil, sadec 37 **"kişi"**...

Köylerde oturup görev yapan bu genç tarım teknisyenlerini katıldıkları bir kursta tanıma olanağı buluyorum. Çok iyi yetişmiş, hizmet isteğiyle dolu, pırıl pırıl gençler... Öğretmenleri de öyle... Ama araçsızlıktan, olanaksızlıktan, görevlendirildikleri az sayıdaki köylere bile yetişemiyorlar.

Kadroların neden doldurulamadığını soruyorum. Aldığım yanıt şu: Kadroların kaynağı kurutulmuş! Çünkü 12 Eylül askeri yönetim döneminde, ziraat okullarından çoğu kapatılmış.

Eskiden tarım teknisyeni yetiştiren 40 ziraat okulu varmış Türkiye'de; şimdi ancak birkaç tane kalmış; onların da ancak ikisi Güneydoğu'da...

Neden kapatıldıklarını soruyorum. Kimse bilmiyor. **"Herhalde belli bir politika çerçevesinde"** deniyor. Fakat o **"belli politika"**nın ne olduğunu da kimse bilmiyor veya söyleyemiyor.

Kuşkusuz, geçmiş yıllarda ziraat okullarını bitirmiş binlerce tarım teknisyeni vardır Türkiye'de... Fakat onlar da kolay kolay Güneydoğu'ya gelip köylerde oturmayı göze alamıyorlar. Gelseler bile, köylüyle ilişkilerinde, yer yer, dil engeliyle karşılaşıyorlar.

—Bu bölgede işsiz oturan, köy kökenli ve yöre halkının dilini bilen sayısız lise mezunu genç var: Köylerde seve seve görev üstlenirler. Neden onlar kurslardan geçirilip, tarım teknisyeni olarak yetiştirilmiyorlar?, diye soruyorum.

—Buna kanun engel!, yanıtını alıyorum.

Çünkü, kanuna göre, **"Tarım Teknisyenleri Köy Grupları"**nda görev alacak kimseler, ille ziraat okulu mezunu olmalıymışlar; ziraat okullarının da büyük çoğunluğu ise kapatılmış.

—Peki kanun neden değiştirilmiyor; ya da neden kapatılmış ziraat okulları yeniden açılmıyor?

Güneydoğu'da bunların yanıtını bilen yok!

Büyük Millet Meclisi'nde de bu tür konularla ilgilenen yok!

Dolaştığım her yerde, Güneydoğu halkı, klasik lise yerine meslek ve sanat okulları istiyor; fakat bu isteğe kulak veren de yok... Çoğunun felsefe öğretmeni, matematik öğretmeni, yabancı dil öğretmeni bulunmayan klasik liselerde sözümona **"kültür"** veriliyor bölge gençlerine... Kahvede boş oturan gencin **"çay parasını ödemeyen"** kültür...

GAP'TAN KİMLER NE KAPACAK?

Peki köylüyü hem topraksız hem de eğitimsiz bırakmaktan, yani GAP'ın sağlayacağı olanaklara hazırlıksız bırakmaktan amaç ne?

Bir tarım teknisyeni, köylünün, çiftçinin büyük çoğunluğunun topraksız ya da çok az topraklı olduğu Güneydoğu'da, GAP devreye girince, iki yoldan birinin izlenebileceğini söylüyor:

—Birinci yol, toprakların toplulaştırılması ve özel sektör kuruluşlarının gelerek, kendi aralarında kuracakları "plantasyon"larla (yani emek sömürüsüne dayalı büyük işletmelerle) **tarımsal üretimi üstlenmeleri... İkincisi de, toprak reformu yaparak ve çiftçileri güçlü kooperatiflerde örgütleyip, krediyle ve altyapıyla destekleyerek, buradaki üretim potansiyelini halkla birlikte harekete geçirmek!,** diyor.

Genç tarım teknisyeni,

—Sizce bunların hangisi uygun olur?, diye soruyor bana...

Bence hangisinin uygun olacağı belli: Elbette ikincisi...

Devletin hangi yolu seçtiği ise açıkça söylenmiyor; ama tüm belirtiler ve uygulamalar, birinci yolun, yani **"plantasyon"**lar yolunun seçildiğini gösteriyor.

Böylece: GAP'ın nimetlerinden büyük toprak ağalarıyla, yerli-yabancı holdingler aslan payını kapacaklar... Örgütsüz, eğitimsiz ve desteksiz köylü **"plantasyon"**larla rekabet edemeyeceği için, elindeki az buçuk toprağı da elden çıkarmak zorunda kalacak ve bölgedeki toprak adaletsizliği büsbütün ileri ölçülere varacak... Öylesi bir ortamda toprağın verimi 10-15 kat artınca, gelir dağılımı adaletsizliği de en az bu oranda artacak ve **"zenginle fakir"** arasındaki uçurum büsbütün açılacak... Ve 1980 başlarından itibaren sahneye konan **"Türkiye'yi Güney Amerikalılaştırma"** oyununun son perdesi tüm dramatik sonuçlarıyla açılmış; ayrılıkçı teröristlere de asıl o zaman gün doğmuş olacak.

HALK İKİ ATEŞ ARASINDA

Güneydoğu Anadolu halkı iki ateş arasında şaşkın ve çaresiz... Bir yanda devletin koruyamadığı köylere, mezralara gece vakti baskın düzenleyip, yiyecek alan teröristin verdiği can korkusu; öbür yanda **"teröriste yardım ediyorsunuz, yiyecek veriyorsunuz"** diyen devletin baskısı...

Bir yanda yıllarca gerilla eğitimi görmüş ve en yeni silahlarla donatılmış terörist; öbür yanda eline bir derme çatma silah verilmiş,eğitimsiz köy korucusu... Koruculuğu kabul etmeyen, **"vatan haini, işbirlikçi"**; kabul edense, teröristin baş hedefi...

Köyde kalanlar ölümle, şehre göçenler açlıkla karşı karşıya...

Yaşını başını almış bir vatandaş geçende bir sınır kasabasına gelen ve halkı **"işbirlikçi"**likle suçlayan valiyle komutana soruyor:

—Sayın valim, sayın komutanım, siz bu köylünün yerinde olsanız ve bir akşamüstü, değil PKK üyesi, on tane dağ eşkiyası gelip "selamünaleyküm" dese ve ekmek istese, verir misiniz vermez misiniz?

—Veririz! diyor yetkililer; ama yine de halkı suçlayıp tehdit ederek, ayrılıyorlar kasabadan... Belli ki görevleri bir türlü konuşturuyor kendilerini vicdanları bir başka türlü... Görevin gereğiyle vicdanın gereğini bağdaştıran bir çözüm hâlâ bulunamamış.

"Hain" ve **"ayrılıkçı"** gözüyle görülmek, her savaşta bu vatan, bu millet için seve seve canını vermiş Güneydoğuluya, terörist tehlikesinden de yoksulluktan da daha acı geliyor.

HALK DEVLETTEN NE BEKLİYOR?

Ayrılıkçılara ve teröristlere karşı benim öteden beri kesin tavır aldığım, Gü-

Güneydoğu'nun geri kalmışlığı içinde hayat her şeye rağmen devam ediyor

SEDAT ARALI/NOKTA

neydoğu'da bilinir. Son Güneydoğu gezimden birkaç gün önce de Viyana'da bunun kavgasını vermiştim ve o kavgamın haberleri burada da kamuoyuna yansımıştı. Eğer Güneydoğu halkının ayrılıkçılara teröristlere en küçük bir eğilimi olsaydı, her isteyeni mikrofon tutup konuşturduğum bu Güneydoğu gezimde, benim o tutumuma karşı bir tepki sezinlerdim. Oysa öyle bir tepkisinin en küçük belirtisine rastlamadım.

Halkın devletten bekledikleri belli:

★Can güvenliği sağlansın!

★Kendisine kuşkuyla bakılmasın ve onuru incitilmesin!

★Geçim derdine çare bulunsun!

Devletten bunları istemeyecek de ne isteyecek halk?.. Ve bunları devletten beklemeyecek de kimden bekleyecek?.. Ağalardan mı, aşiret reislerinden mi bekleyecek bunları?

"ÖLÜRSEM YİNE BEN ÖLECEĞİM, AĞA ÖLMEZ"

En son güvenlik önlemlerine bakılırsa, devlet sanki devletliğini unutmuş, **"bütün bunları aşiret reislerinden, ağalardan bekleyeceksin"** diyor halka. Devlet yetkilileri artık onlarla birlikte çıkıyorlar halkın karşısına; ve ağalar, aşiret reisleri, **"400-500 adamımızı silahlandırdık, dağa çıkarttık; devleti biz koruyacağız"** diye demeçler veriyorlar.

Bölge halkı bu konuda ne düşünüyor acaba? Uğradığım her yerde soruyorum. İşte aldığım yanıtlardan birkaçı...

Silopi'de bir vatandaş:

"Ağaların, aşiret reislerinin zaten kendi aralarında kan davası vardır. Kendi meselelerini bu ortamda giderirler. Bu önlemler uygun değildir. Devlet devletliğin görevini yapmak gerekir...

Çukurca'da bir vatandaş:

—Bu ağalık, aşiretlik çıktıysa, demek ki devlet devletliğini reddetmiş. Oysa biz devletin gücüne inanıyoruz...

Akçakale'de bir vatandaş:

—Bir ağanın desteğiyle Kıbrıs alınmaz...

Ve Kurtalan'da bir vatandaş:

—Bu aşiret reisleri, bu ağalar, kimleri silahlandırıp dağlara çıkarıyor? Yine benim gibi fakir fukaraları!.. Ölürsem yine ben öleceğim, ağa ölmez...

CUMHURİYET TÜRKİYE'SİNDE "HAMİDİYE ALAYLARI MI?

Bundan 84 yıl önce, Sultan Abdülhamit, buralarda aşiret reislerine **"Hamidiye Alayları"** denen milis kuvvetleri kurdurmuştu; ve bunlar, bölgeyi koruyamadıkları gibi, halkın başına bela kesilmiş, bölgenin yarı feodal yapısını büsbütün kökleştirmişlerdi.

Şimdi, cumhuriyet döneminde, **"Hamidiye Alayları"** yeniden diriltiliyor.

Bundan böyle aşiret reisleri, ağalara, kendi nüfuz bölgelerindeki halkı büsbütün baskı altına almazlar mı?.. **"Görüyorsunuz işte, devlet bile bize muhtaç, bizden güçlüsü yok"** demezler mi halka?.. Ve GAP bölgesinde halk yararına bir düzen kurulmasını daha kolaylıkla önlemezler mi?

Güneydoğu'da **"kişi, zümre ve sınıf egemenliği"**ni pekiştiren, Anayasa'yı hiçe sayan ve devleti bir aşiretler yönetimine dönüştüren bu utanç verici uygulamadan haftalardır yakınıyorum. Ama hükümetten de, DSP dışındaki partilerden de ses gelmiyor. Neden?.. Çünkü, iktidarıyla muhalefetiyle, partilerin hemen tümü, Güneydoğu'daki oy hesaplarını büyük topraklı ağalara ve aşiret reislerine bağlamışlar. Onların arabalarında dolaşmış, onların konaklarında ağırlanmış, onlardan güç almışlar. Onun için şimdi mecburen suskunlar.

Peki ağalara, aşiret reislerine diyet borcu olmayan okumuş yazmışlar neden suskun, onu anlamak zor!

Oysa, bu sözde **"güvenlik önlemi"**, devlet ve millet için de, demokrasi için de, PKK'dan veya teröristten çok daha büyük bir tehlike... Bölge halkı bu tehlikenin bilincinde, ama devleti yönetenler de, toplumun üst katlarındakiler de, henüz farkında bile değiller.

Bir de şu var üstelik: Gece vakti dağ başında, devletin güvenlik güçleri, ağanın silahlı adamlarıyla, PKK'nın silahlı teröristlerini nasıl ayırt edecekler? Nitekim şimdiden, **"Devlet güçleri, PKK'cı sanıp benim adamımı vurdu"** diyen, aşiret reisleri çıkmaya başladı. Kaldı ki, alınan **"güvenlik önlemleri"**nin acayipliği yüzünden, devlet güçleri bile birbirini tanıyamaz olmuş, şaşkınlıktan birbirlerini vurur olmuş durumda... Kasabalarda, dağlarda eli silahlı birtakım pejmürde kılıklı, saçı sakalı uzamış adamlar dolaşıyor. Bunlardan hangisi **"özel tim"**, hangisi **"istihbaratçı,"** hangisi ağanın adamı, hangisi terörist, belli değil. Yani **"kamuflaj"**dı, **"istihbarat"**tı, derken, **"koruyucu"**ydu, **"aşiret"**ti derken, **"dostla düşman"** ayırt edilemez olmuş. O yüzden, yer yer devlet güçlerinin, şaşkınlıktan birbirlerini vurdukları da söyleniyor. Devlet devletliğini bilse ve görevlilerin kılık kıyafetiyle de bunu gösterse daha iyi olmaz mı?

SONUÇ

Güneydoğu'nun değişik yörelerinde yüzlerce kişiye mikrofonu uzattım; genci yaşlısı, köylüsü kentlisi, işsizi sanayicisi, diledikleri gibi konuştular.

Hiçbiri **"Cumhurbaşkanlığı"** konusundan söz etmedi... Hiçbiri **"erken seçim"**den söz etmedi... Hatta hiçbiri kültür sorununa, **"anadil sorunu"**na da değinmedi"... Bölge halkının gündemi, üst düzeyde siyaset yapanların gündeminden de, Avrupa'da **"Kürt Devleti"** lobileri kuranların gündeminden de çok değişik...

Halk, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne bağlı, ve devletten devletliğini bilmesini istiyor. Onurunu incitmeyen etkili bir can güvenliği düzeni istiyor... Koruculara ayrılan yılda yaklaşık 50 milyar lira, yatırımlara yöneltilsin, fabrikalar, işyerleri açılsın istiyor... Daha iyi eğitim ve eğitilmiş gençlere iş istiyor... Devlet kendi taşıtını, adamını gönderip, köylünün ürününü hayvanını alsın, köylüyü aracıya muhtaç bırakmasın istiyor... Mezralar köylere bağlansın, ama köyden de tarlasına mezrasına kolayca ulaşabileceği yollar yapılsın istiyor... Hakça bir toprak düzeni istiyor.

Hepsinden önemlisi de **"düşman"** gibi, **"hain"** gibi görülmemek istiyor ve devletten biraz güven, biraz sevgi, biraz sevecenlik istiyor.

Çok mu?

Paçavracı Kemal

Mevlanakapı'nın popüler simalarından Kemal Değer... İşi: Kırpıntı ve eski eser toplayıcılığı... Lakabı: Paçavracı... Mütevazı deposunda Bizans surları, Osmanlı çeşmeleri, Kayseri işi duvar kaplamaları, bohem kristalleriyle yaşıyor

FOTOĞRAFLAR UMIT UZMAY / NOKTA

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemleri, ekonomik bunalım dayanılmaz boyutlarda; Galata bankerleri "krediyi" çoktan kesmiş; Düyun-u Umumiye ne varsa silip süpürüyor. Koca devlet battı batacak. Osmanlı Maliyesi'nin 1800'ler başında Londra'dan getirttiği 10 ton ağırlığındaki "John Tahm's" marka demirdöküm kasada artık "bozukluk" bile yok. Görevli, çaresiz kasanın anahtarlarını Maliye Nazırı'na teslim ediyor... İşte o gün bu gündür o kasa hâlâ boş ve şimdilerde Mevlanakapı'da Surdibi'nde bekliyor; hacmiyle ters orantılı minicik anahtarları ise Mevlanakapılı Kemal Değer'in ya da onu bilenlerin deyişi ile "Paçavracı Kemal"in cebinde.

Mevlanakapı'da "kapıdan girince hemen sağda" tarifine yakışır bir iş yeri; ilk bakışta sıradan bir kırpıntı deposu.Sahibi Mevlanakapı'nın popüler simalarından Kemal, yani "Paçavracı Kemal". 63 yaşında, üç nesilden beri İstanbullu... Konfeksiyoncular için kumaş kırpıntıları topluyor; arada sırada da kırılmış, parçalanmış eski eserleri torbasına doldurmayı ihmal etmiyor. Asıl işinden "iyi" para kazanınca kendini tamamiyle eski esere veriyor.

Surdibi'nde arkeoloji... Kırpıntı deposunun arka avlusunda hummalı bir çalışma var; birbirinden farklı, yüzyıllık taşlar birleştirilip bir "Bizans Kemer'i" yapılacak. "Toplayıcılık baba mesleği. Her yer eski eser dolu, hepsi de heba oluyor. Molozların, yıkım topraklarının arasındaki kırık, dökük parçaları toplayanlar bana getiriyorlar. Bunları uygun bir şekilde monte edip eseri yeniden yaratıyorum" diyor. Gerçekten de hummalı bir çalışma sürüyor: Kemerin bazı parçaları eksik. Kemal Değer "Nasıl eski haline getiririm" diye düşünüyor. "Bazen günler boyu düşünürüm, gece rüyalarıma girer, dergileri karıştırırım. En iyisi nasıl olur diye kafa patlatırım. Sonunda parçaları birleştiririm, bu işi iyi de yaparım" diyor, Paçavracı Kemal için herhalde sadece bir hobi değil bu. "Tabii" diyor. "Bu işimin bir parçası, fabrikatör müşterilerim var. Adamlar sütunları, kemerleri alıp bahçelerine monte ediyorlar.

Duvar kenarındaki mermer Os-

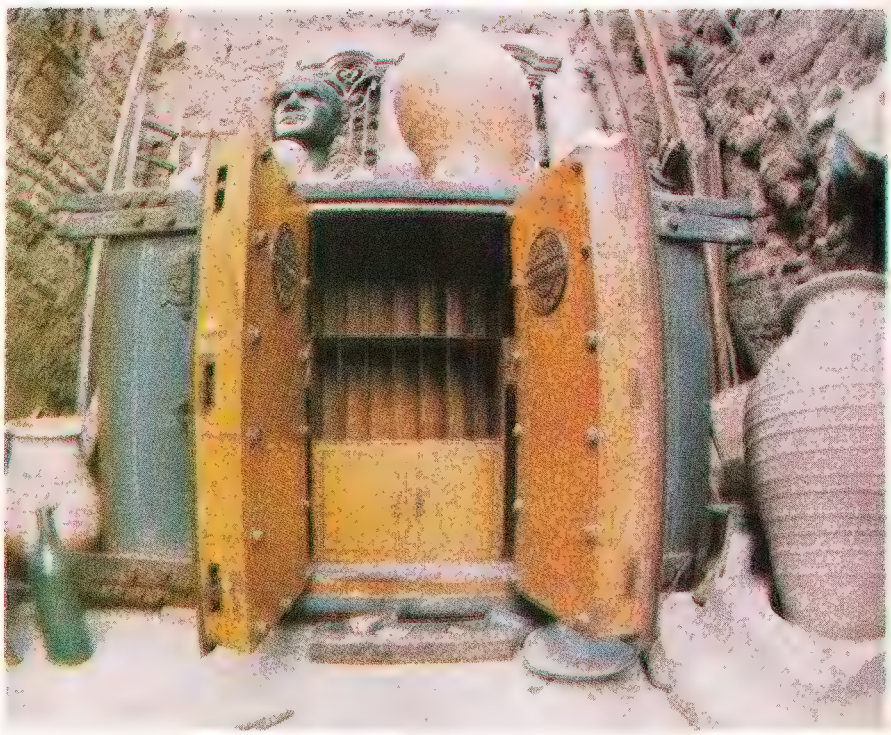

Mevlanakapılı Değer, gününün bir kısmını antikalarını seyrederek geçiriyor (üstte). Surlara yasladığı Osmanlı Maliyesi'nin son kasasına ise alıcı arıyor ve "iyi bir amerikanbar olur" diyor (solda)

manlı çeşmesini gösterip "Aslı gibi, değil mi?" diye soramadan da edemiyor. Paçavracı Kemal'in her birini bir yerden bulduğu parçaları, doğru mu yanlış mı birleştirdiğini anlamak içinse, biraz "tarih tozu" yutmuş olmak gerekiyor. Çeşmelerin hepsi İstanbul ve Kayseri'den gelen parçalardan yapılmış. "Son yıllarda moda oldu. Millet, çeşme türü şeyler arıyor derken, oldukça da mütevazı: "Tabii bizim müşterimiz Sabancı filan değil. O bize düşmez."

Amerikanbarınız yoksa... Kemal Değer'in müzesinin en değerli parçalarından biri, Osmanlı Maliyesi'nin kasası. Yalnız biraz ağır olmasından şikâyetçi. Eski bir çivi fabrikatöründen aldığı kasayı yerleştirebilmesi için vinç gerekmiş. Yani öyle hemen arabanın bagajına atılabilecek cinsten değil. Aslında "zevk" sahibi alıcı için ideal bir amerikanbar olacağını söylüyor. Mihmandar edasıyla önümüze düşüp yol gösteriyor. Yaklaşık 60 m^2 büyüklüğünde bir odaya giriyoruz. Anadolu işi, el oyması masif bir duvar kaplaması; dört duvara paralel olarak yerleştirilmiş. Aynı işin tavan kaplamalarıysa monte edilmemiş, istifli duruyor. Bugün bu kadar yüzeyi kaplayacak fabrika işi bir lambirinin 30-40 milyona mal olacağını belirterek "Varın bendeki kaplamanın fiyatını siz tahmin edin" diyor. Zaten fiyatı da onun için önemli değil. "Önce ben doya doya seyredeceğim. Bıktığım zaman satacağım." Bu kural yerde duran halılar, sandukalar için de geçerli. İşi giderek "keyif"e dönüşüyor anlaşılan...

Milyonluk döşeme... Üst katta görüntü biraz daha derli toplu: Ceviz kaplama konsollar, Bohemya kristaller, taş plaklar, lambalı radyolar ve artık hayatta olmayan Pera'nın "madam" ve "müsyü"lerinin fotoğrafları. Her şey üst üste, çoğu da antika. Parçalar ya Milli Emlak'ın müzayedelerinden, ya da eskicilerden alınmış. Paçavracı Kemal'in deyişi ile "kirli" parça yok. Avludaki taşlar da öyle, yani hiçbiri toprak altı değil. Toprak altı değil ama Değer'in bir "döşeme altı" anısı var. Anlatıyor: "Milli Emlak'tan ev almıştık. İçine girdik. Eşyalar verdiğimiz parayı çıkarmıyordu. Zarar etmiştim. Dolaşırken ayağım evin döşemesine takıldı. Kaldırınca ne göreyim, bir tomar para." Kim bilir kimin zulası denk gelmişti. Değer'e; 5 yıl öncesinin 12.5 milyonu hiç fena para değildi. Yoksa küp içinde eski para bulsaydı daha mı çok sevinirdi?..

Üç nesildir İstanbul'da yaşıyor Paçavracı Kemal ve üzülüyor: "Şehri berbat ettik. Mezar taşlarını bile yeşile boyadık. Herkes şehre geldi. Giydikleri şalvarı çıkarmadılar. Şehre gelen uyum sağlamalıydı. Ama bundan başka İstanbul yoktu ki" derken eskiyi özlüyor bir yandan da kızıyor.

Sonuncusu 1969 yılında olmak üzere üç kez tamamen yanmış olmasına rağmen, Paçavracı Kemal dördüncü kez deposunu yeniden kurmuş, eskileri yeniden toplamış. Artık kırpıntılar "o"nun dünyasının bir parçası... Çini işlemeli sobalar, mermer çeşmeler, Bizans sütunları, bukağılar... Ona "Paçavracı" diyorlar, Değer ise kartvizitine "antikacı"yı eklemeye hazırlanıyor. Zamanında sayısız saldırı ve bir de "restorasyon" gören Mevlanakapı surlarıyla iç içe, topladığı tarih parçaları arasında yaşıyor... "Kapıdan girince hemen sağda..."

ZAMBAK TUKAN / NOKTA

Reha İsvan: "Metris'ler yok oluncaya kadar kendimi dışarıda hissetmeyeceğim."

CEZAEVLERİ / REHA İSVAN ANLATIYOR

"Ne Söylersen Bir Eksik"

"Bana bir bardak su verin ki içinden Metris çıkmasın." Bunlar Reha İsvan'ın sözleri. Barış Derneği Davası'ndan, üç yılı aşkın bir süre, Metris Askeri Cezaevi'nde hükümsüz tutuklu olarak kalan Reha İsvan, yeni kitabı "Ne Söylersen Bir Eksik"de yine o günleri, Metris'teki insanları anlatıyor; Nigar'ı, Feriha'yı, Saadet'i, Hülya'yı... "Kimden yana karşı durmuşlardı da, topla, tüfekle, azapla çullanmış zindanlar bu insanların üzerine?" diye soruyor. Metris'te yaşananların herkesin vicdanına ulaşmasını, "tutsaklığın kokusunu, tadını" duymalarını istiyor ve bu yüzden yazdığını söylüyor. Reha İsvan kâh coşkulu, kâh hüzünlü bir şekilde **Nokta***'nın "tutukluluk günleri"yle ilgili sorularını yanıtladı.*

Nokta: Metris Cezaevi'ni anlatan kitabınız yakında yayınlanıyor. Neden Metris?..

İsvan: Metris diğerlerinden farklı bir cezaeviydi. Etrafı taş ve demirle, hatta topla, tüfekle çevrilmişti. Bir savaş hali yaşanıyordu, dost ve düşman ayrımı vardı. Askerler, "Siz devleti yıkmak isteyen düşmanlarsınız ve biz sizi tutsak aldık" derlerdi. Aslında savaşta bile düşmana eziyet edilmemesine rağmen, Metris'te bu mübah sayılırdı. Bundan zevk alınırdı. Halbuki daha kimse mahkûm bile edilmemişti.

Nokta: İki kez tutuklandınız... İkinci tutuklanışınızda Metris farklı mıydı?

İsvan: Evet, hem de çok farklıydı. Eziyetin bini bir paraydı. Akla hayale gelmeyecek türde işkence vardı. Binlerce örnek verebilirim... İlk tutuklanışımda bir açlık grevi

sonrası idare süt dağıtmıştı. Ama ikinci seferde davranışları tam bir vahşetti. Açlık grevi sonrası tutuklulara bol kırmızı biberli bulgur pilavı dağıttılar. O insanlar 60 güne yakındır açtı ve o yemeği yemek zorundaydılar. İşte bir diğer örnek: Nedense tüm işkencecilerin cinsel organlara ve cinselliğe özel hevesleri vardı. Erkek tutuklulara işkence yaparlardı. O anda çıkan ses insan sesi değildi. İnanır mısınız işkence ilerledikçe o ses insan sesi olmaktan çıkıyor, acayip bir hal alıyordu. Yönetim de sürekli olayları provoke ederdi. Öff, lütfen bu tür şeyleri anlattırmayın bana...

Nokta: İdarenin provokasyonundan söz ettiniz...

İsvan: Amaçları sürekli suçlu düşürüp cezalandırmaktı. Direnmeyeceğim demek mümkün değildi. Çünkü her boyun eğişinizde daha fazla baskı uygularlardı. Örneğin "Tek sıra yürü" derler, yürürsünüz, sonra "Marş söyle" derler, onu da yaparsın, bu kez "Yüksek sesle" derler. Yani bunun sonu yoktu... Dışarıdakiler de "Canım uslu durup, tünel filan kazmasınlar" diyor. Hayır, başkaldırmazsanız sürekli üzerinize gelirler. Ben dilekçelerle mücadele verdim. İsmim olmasından dolayı çekiniyorlardı. Ama o çocuklar ortamı gergin tutmasalardı, dilekçeler etki etmezdi. Yine o çocuklar direnmeyip de dilekçe verselerdi kimse kaale almazdı.

Nokta: Adi ve ılımlı tutukluların koğuşundan siyasilerin koğuşuna geçtiğinizde biraz soğuk karşılandığınızı yazıyorsunuz...

İsvan: Orada çeşitli gruplardan tutuklular vardı. Kimseyi tanımıyordum. Onlardan yaşlıydım; saçımı tarayışımdan giyimime kadar farklıydım. Saygı duymama rağmen farklı mücadele biçimlerine inanıyorduk. Herkes farklı sınıflardan ve yörelerdendi. Ayrıca idare sürekli aralarına adam sokmuş. Ben de idarenin görece saygı gösterdiği biriydim. Şimdi o çocuklar bana nasıl baksınlardı ki? Kritik bir durumdaydım.

Nokta: Bu durum sonra nasıl değişti?

İsvan: Sevgiye dayalı bir biçimde. Benim iyi niyetime inandılar. Üçte birim yaşında olmalarına rağmen öyle bir sevgi bağı kurmuştuk ki bana "Anneanne" diyenler bile oldu. Onlardan çok şey öğrendim; farklı şekilde bilinçlendim. Dışarıdayken sürekli mektuplaşıyorduk.

Nokta: Tutuklular hangi ölçütlere göre farklı koğuşlara dağıtılırdı?

İsvan: Renkler vermişlerdi. İşte, yeşiller, sık sık açlık grevine gitmeyip, belli kurallara uyan, idareyle arası az daha iyi olanların koğuşuydu. Her şeye direnen, hiçbir uygulamayı kabul etmeyenlere kırmızı denirdi. Sarı, hasta koğuşu idi. Ha, unutmadan bir de hapçılar koğuşu olmuştu. Normal olarak bazıları acıya dayanamazdı. Onlara uyuşturucu verirler, gencecik çocukları uyuşturucuya alıştırırlardı. Diğerlerine aspirin bile vermezlerken, bu çocuklara hap verip idarenin güdümüne sokarlardı.

Nokta: Metris'te birlikte kaldığınız insanlar kimlerdi?

İsvan: Anlattıklarımın hepsi yazıda gerçek olan kişiler kadar gerçektir. Kim derseniz bilemem. İsimleri değişiktir. Mesela birkaç kişiye bir ad takarak anlatmışımdır. Amacım onları anlatarak Metris'i anlatmaktı zaten. Diğer yandan aydın kesimden ünlü isimleri tutuklayıp, yıldırmak istemişlerdi. Koskoca devletin bu tavrı insanı güldürüyor. Subayından, yargıcına kadar herkes "Bizim düşüncemize karşı çıkanlar düşmanımızdır" diyordu. Ama inanıyorum ki siyasal tutukluların birçoğu bu ülkenin en yurtsever insanlarıdır; Metris'tekiler de öyleydi.

Nokta: O güç günleri anımsamaya zorlanmak, yazmak güç oldu mu? Ve hâlâ "Ne söylersen bir eksik" diye düşünüyor musunuz?

İsvan: Hâlâ kendimi dışarıda hissedemiyorum. İçeride eziyet çekenler, dışarı çıksa bile kendini dışarıda hissedemiyor. Ama karamsar değilim ve yaşadıklarımdan övünç duyuyorum. Bazen "Orada olmamış olmayı istemezdim" dediğimde bana kızıyorlar. Metris, yaşamıma yeni bir boyut kattı ve yazarken yaşadığım acıdan daha fazla bir şey duymadım. Deşarj olmak gibi bir şey. Kendi çapımda yaşananları başkalarına duyurursam ne mutlu bana. Kendimi hâlâ içeride hissediyorum, hiç kimse bizim çektiklerimizi çekmeyene kadar söylenenler eksik kalacak. Bu yüzden Metris'ler unutulmamalı, unutturulmamalı. Ve herkes yaşadıklarını kendi çapında yazmalı.

Mete ÇUBUKÇU

SÜPER VOS VOS

MERAKLISINA

Sahibinden
1974 model 1303.
Yeni metalik mavi boya,
çelik jant, yeni lastik, ön spoiler
sis lambaları, beyaz deri
döşeme, 150 watt kolonlar,
radyo-teyp.

Tel: 169 66 80 (270)
Akşam: 591 39 47

Ziyafet Şirketine

Bayan
Asistan
Aranıyor

166 40 28
175 69 01

İNCİL'İ

HİÇ OKUDUNUZ MU?

İSA MESİH'in Tevrat ve Öğretileri Hakkında Bilgi edinmek istersen / Bize yazınız

İncil Dağıtım 34492 Beyazıt İSTANBUL

Kitaplarımız BEDAVA!

Ziyafet Şirketine

Part-time
Waiter
Waitress

166 40 28
175 69 01

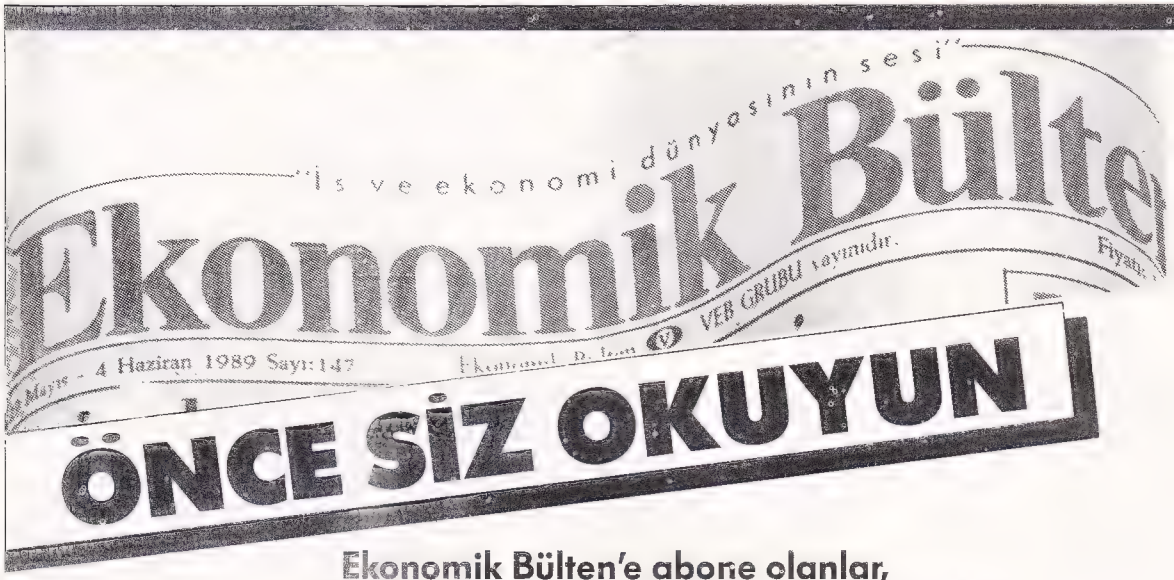

Ekonomik Bülten'e abone olanlar,
Ekonomik Bülten'i en önce okuyanlardır.
Ekonomik Bülten'i okuyanlar,
dünya ve Türkiye ekonomisini ellerinde tutanlardır.
Bütün dünyadan ve Türkiye'den, bütün yönleriyle ekonomi ve iş hayatı, her hafta Ekonomik Bülten'le yakın izlenir.
Uzmanların yorumlarıyla; her hafta: Dünya borsaları, yeni şirketler, teknoloji dünyasından haberler, piyasaların son durumu, yatırımcıların rehberi, Ekonomik Bülten'dedir.

Ekonomik Bülten'in ücretsiz eki: Rehber...
Türkiye ekonomisinin ayrıntılarına girer.
Verdiği haberler, sürekli incelediği konular ve yaptığı yorumlarla, ekonominin gündemini de etkiler.

Ekonomik Bülten'e mutlaka abone olun,
önce siz okuyun, düzenli okuyun.

EKONOMİK BÜLTEN

(Adı Soyadı / Name)

(Firma Adı / Company) (Tel / Phone)

(Adres / Address)

(Şehir / City (Posta Kodu / Zip Code)

(Ülke / Country) (İmza / Signature)

☐ Abone olmak istiyorum. / I would like to subscribe.

☐ Yeniden abone olmak istiyorum. / I would like to renew my subscription.

☐ Görmek/tanımak için gazetenizi istiyorum. / I would like to receive an issue of Ekonomik Bülten

Abone olmak için:

☐ Lütfen temsilcinizi gönderin
- İstanbul: Murat Aktaş Tel: 519 29 55
- Ankara: Emin Üstün Tel: 125 96 16
- İzmir: Ümit Alemdaroğlu Tel: 19 30
- Kocaeli
- Antalya

Abone koşulları:

Ülke	6 aylık	1 yıllık
		42.000.-
		66.960.-
	75 DM	150 DM
	80 $	160 $
Avustralya	115 $	230 $

Yurtdışı abone erine gazeteleri uçak ile gönderilecektir

☐ Abone ücretini, VEB OFSET A.Ş. adına 243930 no.lu posta çeki ile **ya da** T. İş Bankası Türbe Şubesi 7729 no.lu hesaba yatırdım. Makbuzun fotokopisini ekte gönderiyorum.

EKONOMİK BÜLTEN ABONE FORMUNU, **Ekonomik Bülten Alayköşkü Cad. Eryılmaz Sok. No. 13 Cağaloğlu-İstanbul** adresine gönderiniz.

ARTIK ÇOCUKLARIN DA BİR KATALOĞU VAR!

Bebeğin tüm ihtiyaçları ● Bebek odaları ● Sonbahar/Kış çocuk modası ve aksesuarları ● Özel günler için giysiler ● Çocuk odaları ● Yeni oyuncaklar ● Kırtasiye ● Yeni çocuk kitapları

BÜTÜN BAYİLERDE

MATBAACILAR, REKLAMCILAR
VE PAZARLAMACILAR

En uygun fiyatla TAKVİMİ BİZ SATARIZ

OFSET BASKILI DUVAR TAKVİMLERİ

- Birbirinden güzel konuları işleyen seçkin takvim çeşitleri,
- Birinci kalite Avrupa kuşe kâğıda ofset baskılı,
- Zamanında teslimat, ödemede kolaylık,
- 15 Ocak 1990'a KADAR SABİT FİYAT GARANTİSİ,

Ayrıca Poster, Gemici Takvimi, Süper Bloknot, Masa takvimi çeşitleri

CAL-CENTER
TAKVİM MERKEZİ

FEZA KÖROĞLU ve ORTAĞI
Evkaf Sok. Bilimli İşhanı No: 9 / 2
Çemberlitaş-İSTANBUL
Tel: 516 75 37 Fax: 516 75 37

ORTA ANADOLU BÖLGE BAYİİ

Metin Matbaacılık Ltd.Şti.
İzmir Cad. Turtes Pasajı No: 34 / 15
Kızılay-ANKARA
Tel: 9(4) 125 22 15-125 78 79

KARADENİZ BÖLGE BAYİİ

Alemdar Kırtasiye
Subaşı Yenihamam Cad. No: 10
SAMSUN
Tel: 9 (36) 12 17 95

BURSA ve MARMARA BÖLGE BAYİİ

ART Araştırma ve Tanıtım Hizmetleri
Ahmet Hamdi Tanpınar Cad.
Yardımcılar Apt. K.1 D.3 Çatalfırın-BURSA
Tel: 9(24) 14 71 79 Fax:9(24) 14 71 79

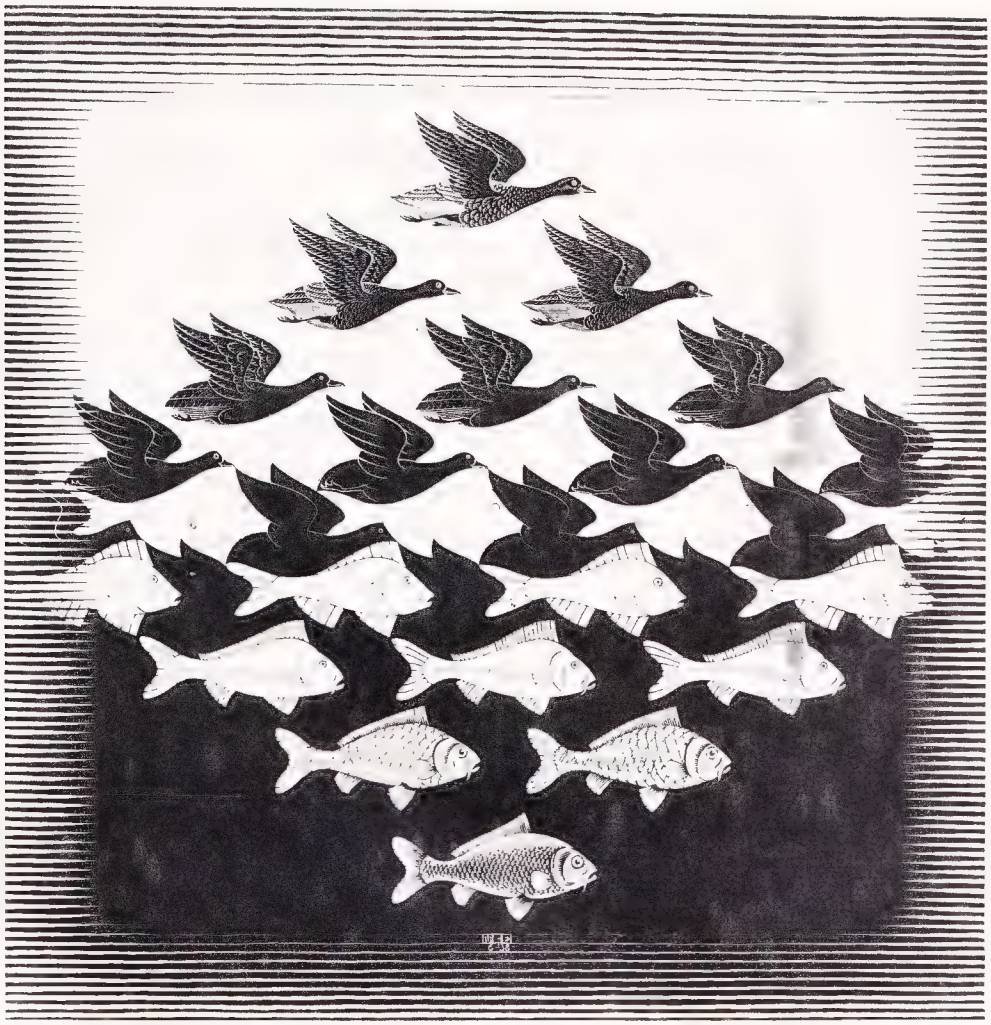

Gök ve su I, M.C. Escher, 1938.

DEĞİŞİMİ GÖRÜYOR MUSUNUZ?

Güneş Gazetesi değişiyor.

Ortaya yeni bir Güneş çıkıyor.

Siz bugünlerde Güneş alıyor musunuz,

değişimi görüyor musunuz?

Güneş'i deneyin.

GÜNEŞ

TV / KANTODAN TANGOYA

"Yitik zaman peşinde"

"Kantodan Tangoya" emekli bir diplomatın anılarını anlatıyor. Aşklar, kadınlar, kentler, sokaklar ve eşyalar... 700 milyona mal olan üç bölümlük dizi aynı zamanda yakın tarihimizin bir panoramasını çiziyor

"Bir şeyi tek başına değil, birlikte üretmek önemli. Zaten film bir ekip işidir. Biz de 'Kantodan Tangoya'yı birlikte ürettik. Başarı varsa, bunda herkesin payı vardır."

Bu hafta ikinci bölümü ekrana gelecek olan "Kantodan Tangoya" dizisinin yönetmeni ve senaristi Tomris Giritlioğlu böyle diyor. Giritlioğlu, başlangıçta belgesel tarzında bir çalışma gerçekleştirmek için sıvıyor kolları. Gelgelelim, araştırmalar ilerledikçe, drama unsuru ön plana çıkmaya başlıyor. İşte tam bu aşamada devreye "Cahide" filminin yönetmeni Ziya Öztan giriyor. Giritlioğlu ve Öztan, oturup senaryoyu yazmaya başlıyorlar.

Ne var ki, her "dönem" filminin karşı karşıya gelmekten kurtulamadığı temel sorunlarla Giritlioğlu ve ekibi de boğuşmak zorunda kalacaktır. Altyapı eksiktir, anlatılacak dönemle ilgili olarak hemen hiçbir şey kalmamıştır ayakta. Dizinin sanat yönetmeni Deniz Uras, 1939-40'ların atmosferini oluşturabilmek için ciltlerce kitap karıştırmış, pek çok insanla görüşmüştür. Sonuçta, İstanbul ve Ankara'da on dördü büyük, elli-altmışı da küçük olmak üzere toplam seksene yakın plato hazırlanıyor. Platoların hazırlanması sırasında Münif Fehim'in çizdiği karikatürlerden bir hayli yararlanılıyor.

Hüzünlü bir öykü. Neden "Kantadon Tangoya?" Yönetmen ve senarist Tomris Giritlioğlu şöyle yanıtlıyor: "Anjelik'ten Necile'ye geçen bir erkeğin aşk öyküsünü anlattığı için bu ismi koyduk. Anjelik kanto dönemini, Necile ise tango dönemini simgeliyor." Anjelik rolünü oynayan opera sanatçısı Filiz Süder, 1920'lerde yaşayan ve Direklerarası'nda kanto söyleyen bir kadını canlandırıyor. Devlet Balesi sanatçısı olan Serap Aksoy'un canlandırdığı Necile ise, 1939-40'larda yaşayan ve gece kulüplerinde tango söyleyen bir kadın.

Film esas olarak geriye dönüşlere yani flash-back'lere dayanıyor. 1980'li yıllarda Mithat adında emekli bir diplomat, satmaya karar verdiği antika eşyaları toplarken, birdenbire babasının kendisini ilk kez Direklerarası'na götürdüğü günü hatırlayacaktır. Aslında babasının âşık olduğu kadını tanıdıktan sonra, bütün hayatı değişen bir çocuğun öyküsüdür bu. Babası kantocu Anjelik'e âşık olan Mithat, Anjelik'i görür görmez etkilenecek ve ilk çocukluk aşkına tutulacaktır. Necile ise, Mithat genç bir diplomat olduktan sonra ve fakat yine Anjelik aracılığıyla girecektir hayatına...

Ve çekim başlıyor... Üç ay süren çekimler esnasında birbirinden il-

ERTUĞRUL BALIKÇIOĞLU/NOKTA

Emekli diplomat Mithat Bey, "o günleri" hatırlıyor; kadınlar, aşklar, dostlar...

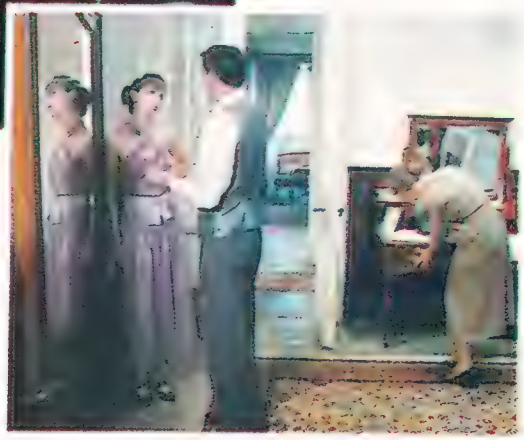

ginç olaylar yaşanır. Dizinin en önemli mekânlarından birisi olan Direklerarası'nın yerinde yeller esmektedir. Gerekli izinler alınır ve Süleymaniye Camii'nin önündeki yol trafiğe kapatılır. Eski Direklerarası burada canlandırılacaktır. Bir koşuşturmacadır başlar. Çünkü süre kısıtlıdır. Vakit geceyarısını geçtiğinde, bir Direklerarası atmosferi oluşturulmuştur artık. Ama ekibe uyku yoktur. Çünkü çekimler sabaha kadar gerçekleştirilecektir. Herkes tetiktedir. O alacakaranlıkta Direklerarası sahnesi çekilir ve hemen arkasından da tüm dekorlar büyük bir hızla toplanır.

Bir başka gün de Tramvay Müzesi'nden alınan derme-çatma bir tramvayla Akaretler yokuşu kapatılır trafiğe. Amaç, her şeyin gerçeğe en uygun biçimde ekrana yansıtılmasıdır. Seyredenların şaşkın bakışları altında, yokuşu tırmanır tramvay, içinde 1940'ların İstanbul'undan insan manzaralarıyla...

Bütün bu güç çekim koşullarında, kostümlerdeki ana ilke kesinlikle ihmal edilmez. Hüzünlü sahnelerdeki kostüm renkleriyle coşkulu sahnelerdeki kostüm renkleri özenle belirlenmiştir. Açık krem ve uçuk leylak hüzünlü sahnelerde kullanılırken, coşkulu sahnelerde mor renk tercih edilmiştir. Ama asıl coşkuyu, filmin senaryo yazımına katkısı olan Ziya Öztan şöyle özetleyecektir:

"Genel olarak Tomris de, ben de olaylara televizyon dizisi olarak değil de, sinema filmi olarak bakmayı seviyoruz. O nedenle Kantodan Tangoya, uzun ve doyurucu bir sinema filmi oldu..." ●

PITIRCIK AKKERMAN

"Oyunculuk yeteneğimi fark ettim"

İstanbul Devlet Balesi sanatçısı Pıtırcık Akkerman, ilk kez "Kantodan Tangoya" adlı televizyon dizisiyle kamera karşısına geçti. Dizide "Nihal" rolünü üstlenen Akkerman, **Nokta'**-*nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: İlk kez kamera karşısına geçmek nasıl bir duygu?

Akkerman: Daha önce kamera karşısında oynayabileceğimi tahmin etmiyordum. Bu dizi, benim oyunculuk yeteneğimi fark etmemi sağladı. Tabii profesyonellik iddiasında değilim.

Nokta: Daha önce de film teklifi aldığınız halde kabul etmemiştiniz. Kantadon Tangoya bu acıdan ne gibi bir özellik taşıyor?

Akkerman: Öncelikle, Aytaç Arman ve Serap Aksoy'un oynaması, bende kaliteli bir yapım olacağı izlenimi uyandırmıştı. Tomris Giritlioğlu ile tanıştıktan sonra bu izlenimim pekişti. Senaryo bilgim yoktu, ama öyküye çok ısınmıştım. Zaten iyi oynamışsam, bunda en büyük pay Tomris'e ait. Tomris benim kamera karşısındaki ilk öğretmenim.

Nokta: Peki "Kantodan Tangoya" başarılı bir yapım olabildi mi?

Akkerman: Bence kaliteli bir yapım. Montajından dublajına kadar her aşamada yer aldım. Bu coşkuyu yaşarken ne kadar objektif olabilirim, bilemiyorum.

Nokta: Dizide kendi sesini kullanan tek kişi sizsiniz, neden?

Akkerman: Tomris, sesimin renginin dizide canlandırdığım Nihal tiplemesine uygun olduğunu düşündü. Bazı denemeler de iyi sonuç verince bu iş gerçekleşti. Ancak, bana en zor gelen de bu oldu. Çünkü balerin olduğum için ne de olsa bir rol yeteneğim vardı, ama perdede görünen duyguyu ses olarak yakalamak çok zor. Bunu tiyatro sanatçıları, sıkı bir eğitimden geçtikleri için yapabiliyorlar. Benimse hiç eğitilmemiş bir sesim var...

SERGİ / MEHMET GÜN

Pencereye koşmak

2. Uluslararası İstanbul Bienali'nde yer alan Mehmet Gün sergisi ilgi topluyor. Gün; taş, kurşun, seramik ve tuvalden oluşan malzemesini tarih ve edebiyattan aldığı esinlerle işlemiş

"Bunlar, Kafka'nın Milena'ya Mektupları. Bu seramikler kâğıt. Seramik pişirilen bir madde, sıcaklığı var. Yani sıcaklığı ifade ediyor. Üzerindeki madde, kurşun; düşüncenin ağırlığını ifade ediyor. Seramiklerin üzerindeki bu izler, mektupların fosilleşme yolunda olduğunu anlatıyor. Yani artık duygular, düşünceler ve sözler, taşın üzerine geçen fosiller gibi kâğıda işliyor..." Hareket Köşkü'nde sergilediği yapıtlarından birini, "Kafka'nın Milena'ya Mektupları"nı, eğer sorarsanız böyle anlatacak Mehmet Gün. 2. Uluslararası İstanbul Bienali'nde sergilenen "son çalışmaları" oldukça ilgi görüyor. Hem dayandığı tema, hem işlenen konular, hem biçim anlayışı bakımından, önceki yapıtlarına kıyasla "değişik" bir Mehmet Gün karşılıyor izleyiciyi. "İstanbul Bienali'ndeki çalışmalarım bir bakıma uzun bir yolculuğu anlatıyor. Yaşadığım yerlerin kültürlerine, tutkularına, tarihsel ve kültürel bakımdan **evrensel bir bakış.** Geçmişi ve şimdi'yi olduğu gibi gösteren bir çeşit tarihsel bir mahkeme; yargısı olan, '**Karar**'ı olmayan bir mahkeme." Sergisi üzerinde yeniden düşündüğünde bu sonuca varıyor Mehmet Gün. Hitit döneminden kalma diorite işlenmiş bir rölyefin yaptığı etki, onu aynı boyda (57 cm.) bir diorit bulmaya sürüklüyor, buluyor. O çok sert taşı keserken bir hayli yoruluyor maden işçileri. Taşın üstünde herhangi bir figür kazımıyor, bir tanrı falan; çünkü yaklaşımı tarihsel bir buluntuyu tekrarlamak değil, onunla yeni bir düşünceye varmak. Nedense kendi dioriti bir "İsa" düşüncesini de içeriyor, üstündeki hacimde bir hâle asılı... Ergenekon Efsanesi; bilinen ilk yazılı antlaşma, Kadeş Antlaşması; Babil krallarından Nebukadnezar'ın Yahudileri Kudüs'ten Nippur'a sürüşü, Lohengrin'in Nürnberg'de yargılanışı, tanrıça İnanna'nın her bahar kralla evlenişi, Sümerlerin Ay Tanrısı Nanna'nın doğuşu ve savaş kurbanı "başkent Berlin", Mehmet Gün'ün tarihten aldığı konulardan bazıları. "Bilinmesi gerekli ki" diyor, "üstünde yaşadığımız bu planetin bir tarihi var."

Bir yerde yaşamak, "ne demek"tir, giderek, bu planette yaşamak "ne demek"tir, bu **seçmeli** temel problem üzerine gelişen yeni düşünceleri ona malzeme ve biçim anlayışı alanında da yeni bir ufuk açmış. Sergide kolaylıkla fark edilen bu değişikliği **Nokta** için şöyle toparlıyor: "Son çalışmalarımda resmin içindeki bazı biçimler, önceki çalışmalarıma kıyasla, resmin dışına taşıyor. Bu, resme üçüncü veya dördüncü boyutu ekliyor veya sekizinciyi..."

Hareket Köşkü'nün kapısına doğru yaklaştığınızda üst kat penceresinin karalara büründüğünü görüyor ve kendi kendinize "Mehmet cepheyi bozdun" diye söyleniyorsunuz. "Kafka'nın mektupları içinde bir söz var, diyor ki: 'Pencereye doğru koşmak.' Gördüğünüz gibi bütün mektuplar pencereye doğru koşuyor. Ve Kafka, karamsar bir adam. O yüzden pencereyi tamamen siyahla kapladım. Yani aydınlığa değil, karanlığa koşmak..." Bütün tartışmalar bitiyor, ortada tek suçlu kalıyor: Kafka'nın karamsarlığı...

Aytekin HATİPOĞLU

"Başkent Berlin" 1989
Kurşun levha üzerinde fotoğraf uygulaması

HİZMETTE ÜRETİMDE KALİTE

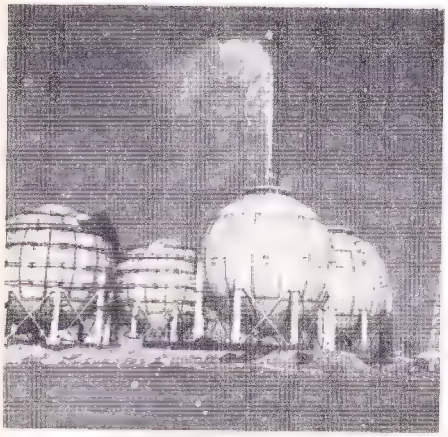

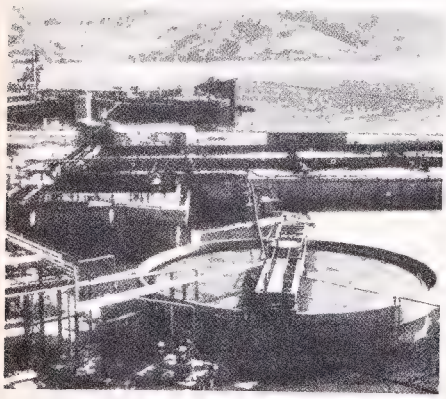

Alarko Şirketler Topluluğu, 10.000'i aşan çalışanı, 35 yılı aşan deneyimi ile memleketimizin sayılı, büyük endüstri, taahhüt ve ticaret gruplarındandır.

Başlıca faaliyet alanları:

1. Her türlü endüstri tesisinin, güç santrallarının, atık su tesislerinin, fabrikaların ve ünitelerin anahtar teslimi taahhüdü, endüstriyel tesislerin doğal gaza dönüşümü, ekipmanlarının temini
2. Yatırım mallarından
   - Vinçler ve kreynler
   - Güç kazanları
   - Tazyikli kaplar ve küreler
   - Endüstri fırınları
   - Her türlü su tulumbaları
   - Akaryakıt brülörleri
   - Isıtma, klima, soğutma üniteleri
   - Endüstri soğutma kuleleri
   - Endüstriyel tip vantilatörler
   - Tekstil terbiye makineleri
   - Endüstriyel boya kabinleri
   - Savunma Sanayii Gereçleri imali ve montajı
3. Hidroelektrik ve termik santrallarının tesisi, Yap, İşlet, Devret esasına göre elektrik santrallarının işletilmesi
4. Dayanıklı tüketim mallarından ev aletleri, TV setleri, video teyp, müzik setleri, elektronik hesap makineleri, klima cihazları pazarlaması
5. Kimya endüstrisi
6. Turistik ve toplu konut tesislerinin inşaatı ve organizasyonu
7. Yatırım, gıda, dayanıklı tüketim mallarının pazarlama ve satışı için ithalat, ihracat ve mümessillik faaliyetleri.

ALARKO
ŞİRKETLER TOPLULUĞU

ALARKO MERKEZİ, Maslak Meydanı (80714) Ayazağa-İSTANBUL
Telefon: 176 96 00/35 Hat • Fax: 176 29 32 • Teletex: 183 80 10 ALARKO • Telex: 26 402 Alar tr-26 242 Alho-tr

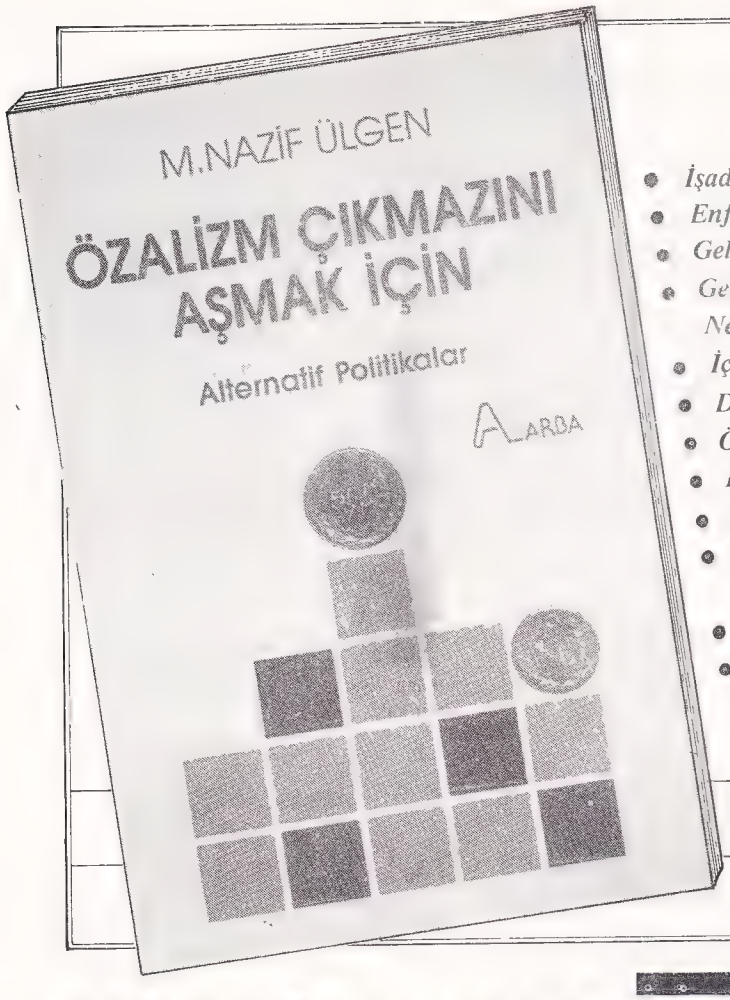

- *İşadamı Gözüyle Özal Ekonomisinin İçyüzü...*
- *Enflasyon Neden Düşmüyor?...*
- *Gelir Dağılımı Özal Dönemi [illegible]...*
- *Geleceğin Türkiye'sini [illegible] Nesiller Nasıl Eğitilmeli?..*
- *İç Borçlanmada Tehlikeli Son...*
- *Dış Borçlanmada Tehlike Çanları Çalıyor...*
- *Özal Hayali İhracattan Ne Bekliyordu?..*
- *Banka Sistemi Çöküyor mu?*
- *Türkiye AET'ye Alınacak mı?*
- *Türkiye'nin Kalkınması İçin Tarıma Dayalı Sanayi Gerekli mi?*
- *TÜRKİYE EKONOMİSİ NASIL DÜZELİR?..*
- *Türkiye Ekonomisini Düzeltmek İçin Alternatif Politikalar*

ARBA Yayınları: 519 16 61

KİMİN BUNLAR?

Bu sayıyı kaçırmayın!

- **Türkiye**'nin en büyük **200 şirket ve bankasının** sahipleri kimler?
- **En büyük 100** özel **sanayi** firmasını kimler **kontrol** ediyor? **Bankalar,** sigorta şirketleri **kimin?**
- **Turizm,** denizcilik, **taşımacılık,** enerji, **inşaat** sektörlerinin **"ilk"leri kimler?**
- **200 "elit firma"** hakkında Panorama'nın büyük araştırması.

Yavuz Canevi, "Gündemde **banka evlilikleri** var. **"DOĞU DOSYASI": SSCB,** D. Almanya, **Macaristan,** Polonya... "Sosyalist Blok"ta **neler oluyor? Emekli generaller** nasıl şirket batırır? **Beyaz eşyanın** nabzı **Borsa:** Bu tırmanış nereye?

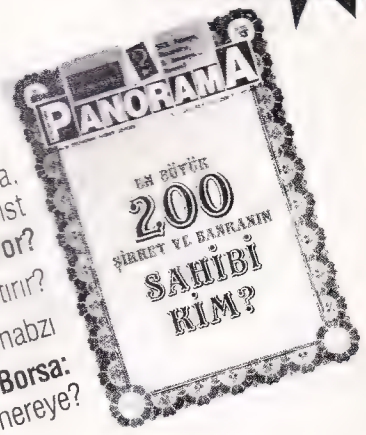

HAFTALIK EKONOMİK HABER DERGİSİ
PANORAMA

Yurttaş Kane

Bob Kane'in West Hollywood'daki dairesinde yalnızca yeni gotik tarzda koltuklar ve Batman tualleri var. Yetmiş üç yaşındaki bu ressam, yılın yarısını Hawaii de geçiriyor ve duvarlara tebeşirle graffitiler çizdiği yoksul çocukluk günlerinin New York'unu hayal ediyor. Kane, 20 yıldır Batman çizmiyor, ama kendinden sonra gelen çizerlerin yaptıklarına göz atmaktan da kendini alamıyor. Şu sıralarda otobiyografisini tamamlamaya çalışıyor. Kitabının adı tabii ki "Batman and Me" (Batman ve Ben) olacak.

Soru: Elli yıldır Batman'le birlikte yaşıyorsunuz, yorulmadınız mı?

Kane: Hayır. Batman'ı 1934'te yarattım, ama, 1966'da çizmeyi bıraktım. Çok seviyorum onu...

Soru: Batman nerede doğdu?

Kane: Sinemada. Küçükken, Bronx'ta yaşarken cebime 15 centi koyar koymaz kendimi sinemaya atardım. Her bölümün sonunda, kahramanın uçurumun kenarında asılı kaldığı sessiz filmlere bayılıyordum. En büyük favorim Douglas Fairbanks'ti. Geceleri kılık değiştirir, pelerinini giyer, maskesini takar ve adalet dağıtırdı. Tom Mix'e de düşkünlüğüm vardı. Ne kadar çok zaman geçmiş aradan.

Soru: Okulu ne yapıyordunuz?

Kane: Öğleyin evden çıkıyordum. Okulu kırıyordum. Sonra saat yediye kadar sinemada vakit geçiriyordum. Çoğu zaman annem sinemaya gelir, "Robbie! Robbie! Haydi yemek vakti!", diye bağırarak beni eve götürürdü. Ancak o zaman fark ederdim aynı bölümü altı defa seyrettiğimi.

Soru: Çizgi romanlar ilginizi çekiyor muydu?

Kane: Babam Daily News'un matbaasında çalışıyordu, Eve dergiler getirirdi. Gordon'u, Tarzan'ı ve daha pek çoklarını kopya ederdim. Okul defterime çiziktiriyordum. Sokakta arkadaşlarımla aylaklık etmektense, kalemimi alıp eve kapanıyordum. Böylesi çok daha iyiydi. Mahallede hayat oldukça zorluydu. On üç yaşındayken bakkallara, fırınlara, restoranlara takılır, karikatür satmaya çalışırdım. Babam bütün bunları hoşgörüyle karşılıyordu. Hatta takdir ediyordu. '30'lu yıllarda çizer olmayı istemek, gangster olmayı istemek gibi bir şeydi.

Soru: Batman'in doğuşuna gelelim...

Kane: Süperman'in yaratıcıları Siegel ve Shuster haftada 800'er dolar kazanıyorlardı. Kendi kendime, onlar bu kadar kazanıyorsa, ben çok daha fazlasını kazanırım diyordum. Bir fikir peşindeydim... Aklıma Leonardo da Vinci'nin uçan arabalar, yarasalar çizdiği çizim defteri geldi... Gri elbiseli, kanatlı bir adam çizdim, kargacık burgacık. Ona "Birdman"(Kuşadam) adını vermiştim. Daha sonra "The Bat" filmini hatırladım. Derken Bill Finger'la buluştuk. Bill benim çizdiğim krokide bazı değişiklikler yaptı. Örneğin Batman'in maskesinin burnunu örtmesi onun fikriydi. Birlikte harika çalışıyorduk. Tek sorun çizgi roman senaristlerinin o zamanlar lafının bile edilmemesi. Bill 1974'te ölene kadar Batman'in isimsiz kahramanıydı. Çok şaşırtıcı fikirleri vardı Bill'in. O küçük bir ayrıntıdan, bir aksesuardan yola çıkar, bunu geliştirirdi, tarzı buydu.

Kane "Batman"in başarısını adalet dağıtıcısı bir kahraman olmasına bağlıyor

Soru: Batman'in başarısı sizi şaşırttı mı?

Kane: Biraz. Başlangıçta tek istediğim ekmeğimi çıkarmaktı. 1940'ta Robin Hood'dan etkilenip, Robin'i de ekledim Batman'e. Çocuklar bu genç kahramanla özdeşleştiler. Artık kahraman olmak için büyümeyi beklemeleri gerekmeyecekti. Çok kısa bir zaman sonra da 1941'te ilk arabamı satın aldım. İlk Batmobilim bir Chrysler'di. Şimdi, bu sıralarda herkes -televizyon, sinema, gazeteler- bir süper kahraman istiyor. Telefonum susmak bilmiyor.

Soru: Ne hayal edersiniz peki?

Kane: Geceleyin, yabancı bir mahallede kaybolmuşum. Kötü şöhretli, tehlikeli bir yer... Hiçbir taksi durmak istemiyor. Her an öldürülme tehlikesiyle karşı karşıyayım. Nihayet bir taksi duruyor, şoför bana nereye gideceğimi soruyor. Bilmiyorum... Nereden geldiğimi, nereye gittiğimi unuttum... Bu düş, hayatım boyunca peşimi bırakmadı ●

İnsanlar ve kaybetmek üzerine

Genç romancı Ümit Kıvanç'ın ikinci romanı bir "siyasi polisiye": Giz dolu, kanlı ölümler ve hesaplaşmalar... Bir kuşağın yok olmaya gidişinin öyküsü...

"Silah sesini duyduklarında, henüz evin hizasına gelmemişlerdi. Sesi duydukları anda, ikisi birden, önce korkuyla durakladılar... Yukarı kattaki yaşlı kadın o sırada penceresini açıp dışarı sarktı... 'Ne oldu? Erdal, yavrum sizden mi geldi o ses?'.. Erdal'ın salon perdesine oldukça net bir insan gölgesi vurmuştu... Adamın elindeki silahın silüeti rahatça seçilebiliyordu. Bu olay mahalleli için her zamankinden farklı bir güne başlayacakların ilk işareti olacak, az sonra olay mahalline gelecek olan polisler maktulün başucunda en yakın arkadaşını bulacaklar; Ersin'i elindeki tabancayla birlikte yakalayacaklardı."

Ümit Kıvanç'ın ikinci kitabı "Bekle Dedim Gölgeye", böyle başlayıp, ilerleyen sayfalarda, kafalar da oluşacak sorular zincirinin ilk halkasını atıyor. Ölüm, katil zanlısı arkadaş, polisler, nedenler, niçinlerle başlayan bir "polisiye." Ama üzerinde şöyle bir ibare var: "Siyasi Polisiye Roman." Hemen söze giriyor Kıvanç: "Aslında yapı olarak polisiye bir roman, şüpheli, giz dolu bölümleri var. Bunlar araştırılıyor. Polisiye örgüsüne tam uymasa bile böyle demek yanlış olmaz. Çünkü polisiye düzeyde izlenen olayların sebepleri farklı Çünkü romanın arka planı polisiye değil." O zaman? Kıvanç, romanın arka planına "siyasi" diyor. "Siyasi polisiye"yi ise bir espri olsun diye siyasi polisten türettiğini söylüyor ve ekliyor: "İnsani polisiye de diyebiliriz." "Bekle Dedim Gölgeye"nin zemininde bir hesaplaşma söz konusu: Bir kuşağın kendi kendisiyle hesaplaşması, her şeye rağmen var olma mücadelesi; sevgisi, kırgınlığı, hayalleri, hayal kırıklıkları; koskoca bir dünyayı değiştirme mücadelesinden şüpheli ve kanlı ölümlere giden bir kuşağın uzun bir hikâyesi...

Polisiye zor zanaat... "Kolay yazıyorum" diyor Ümit Kıvanç. "Bekle Dedim Gölgeye"yi 3-4 ay gibi kısa bir sürede yazmış. Ama, fikir çok eskilere dayanıyor. "8-9 yıl önce sinema okuluna giden bir arkadaşım için snopsis olarak hazırladım, toplam 6 cümlelik bir şeydi. Sonunda da roman oldu." Polisiye Türkiye'de pek rastlanılan bir tür değil. Yabancı polisiyeler, kimi zaman çok satarken, Türk yazarların bu türe pek sıcak bakmadıkları biliniyor. Kıvanç'ın romanı da klasik anlamda bir polisiye değil. Bir yanıyla siyasi olsa bile, polisiye yazmak Kıvanç için de zor olmuş. Bu düzeydeki tüm ayrıntıları bir avukat arkadaşına danışarak yazmış. Türkiye'de polisiye romanın niçin pek yazılmadığını ise şöyle açıklıyor: "Birincisi insanların düşünmek; farklı iki-üç olayı bir araya getirip çözümlemek gibi bir dertleri yok. İkincisi yaşanan hayatın romana yansıması lazım. Örneğin, bizde zanlı kavramı yoktur. Polisin yakaladığı birisi hemen suçlu görülür. İnsanlar da öyle alışmıştır. Böylece hemen merak unsuru sona erer." Peki bu türün olmaması için yeterli gerekçeler midir bunlar? "Tabii ki hayır" diyor Kıvanç, "Mesela polis yakaladığı bir kişiyi konuşturamaz ama, insanlar '2 gece dayak atsınlar bak nasıl öter' diye düşünür. Mantığımız polisle özdeşleştiği için, bu, çözüm olarak görülür."

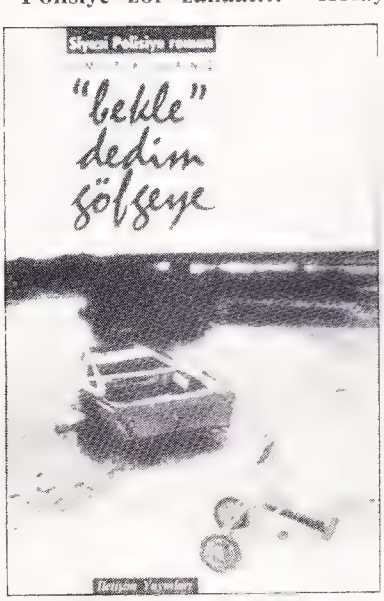

Titanic ve buzdağı... Romanda yer alan kişi, yer ve olayların gerçek kişi ve olaylarla ilişkisi olmadığı belirtilmiş, oysa pek de öyle görünmüyor. 1968'lerin "yeni bir dünya" şiarıyla yola çıkan ateşli, inançlı ve dürüst insanları var; aradan yıllar, iki de "müdahale" geçmiş. Geçen yıllar da birçok şeyi götürmüş. Ama Kıvanç'ın kahramanları direniyorlar ve her şeye rağmen var olmaya çalışıyorlar. Nereye kadar mı? Hayalleri tükenene kadar. Hayallerin bittiği yerde yaşam onlar için de bitiyor, hem de sır dolu kanlı ölümlerle... İşte Erdal'ın notlarından bir bölüm: *"Beni, hayallerim sosyalist yapmıştı. Şimdi her şeye rağmen vazgeçemediğim hayallerim yüzünden ne bu toplumun içinde var olabiliyorum, ne de sosyalizmin içinde."* Mücadele etmişler ve kaybetmişlerdi...

"...Biz sıvıyız. Ama normal sıcaklıkta var olamıyoruz. Biz hep koca bir buzul olduk. Sonra parça-

landık, biz buzuldan koptuk, denize açıldık. Sıcak denizlere açıldıkça erimeye başladık. Erimeyelim diye kendimizi o sıcaklığa alıştırmak istedik. Olmadı. Geri dönelim dedik şimdi de üşüyoruz.'' Kıvanç, romanının kahramanlarını buzdağlarına benzetiyor; Erdal'ı, Ersin'i, Esra'yı ya da onlarda somutlaştırdığı bir kuşağı. Ve "Belli bir dünya görüşüne, ahlaka sahip insanlar kaybediyor. Yine bu insanlardan, özellikle sosyalistlerden kaybetmediğini söyleyen buyursun söylesin'' diyor **Nokta**'ya Kıvanç. Kaybedenler belli, peki ya kazanan kim? Bunu da "Titanic'' benzetmesiyle açıklıyor. Enzensberger, dünya uygarlığını bir şiirinde Titanic ile özleştirmiş. Buzdağlarına çarpıyor, batıyor, ama yine ayakta kalmayı başarıyor. Kıvanç, "Yani sonunda kazanan -ister sosyalist, ister kapitalist sistemin olsun- uygarlık. Kaybeden ise buzdağları yani o ilkeli insanlar oluyor'' diyor.

Katil kim?... *"Başı karyolanın hemen yanında eğik duruyordu.... Ersin'in hem başında, hem de boynunda kan vardı.. Başına sert bir cisimle vurulmuş ve yarılmış gibi kanamıştı... Bir şey batırılmıştı boynuna; damarına. Oradan, minicik bir delikten süzülmüştü dışarı.''* Evet, Ersin de ölmüştü. Erdinç'in evden uzaklaşırken gördüğü kişiler uyuşturucu satıcıları değil miydi? Ama niye onun arabasına binip kaçsınlardı ki? Boynunu onlar kesmiş olabilir miydi? Yoksa intihar mı etmişti? Bu soruların yanıtı uzun süre alınamayacaktı. En yakın iki dostunun böylesine ölüme gitmeleri Esra için bir yıkım olmuştu. Yoksa Erdinç'in düşündüğü gibi katil gerçekten... Düğüm sıcak bir yaz gecesi Esra'nın cesedi Aspendos harabelerinin dibinde bulunana kadar çözülmeyecekti.

"Ersin, katlanmış kâğıdı açınca, bundan önceki darbe döneminden kalma bir arananlar listesi olduğunu gördü. Kendi fotoğrafını hemen tanıdı. Üstten ikinci sırada Erdal. Onun yanında Ersin vardı. Ersin'in hemen altında da Esra. Erdal ve Ersin'in fotoğrafları üzerine çarpı atılmıştı... Esra'nın fotoğrafının üzerindeki noktaları birleştirerek çarpıyı tamamladı... Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.''

Kıvanç, romanında dünyayı değiştirme müçadelesinden şüpheli ölümlere giden bir kuşağı anlatıyor

"Kes tıraşı Kaya Bey" diye diye, Özal'la Kaya Erdem'in yolları ayrıldı. Erdem, Özal'ın Cumhurbaşkanlığı adaylığını desteklemiyor

ANAP'TA CUMHURBAŞKANLIĞI KAVGALARI

Tufandan önceki fırtına

Özal'ın ANAP'lı milletvekillerine verdiği anket formları, grubun "cumhurbaşkanı Özal"a pek itiraz etmeyeceğini ortaya çıkardı ama ANAP içindeki kavgayı kızıştırdı. Özal'dan sonrası tufan gibi

Özal'ın anket baskınına 240 milletvekili yakalandı. Homurdananlar çıktı ama yakalananların tümü, soruları cevapladı. Özal'ın öğrenmek istediği üç şey vardı. Grup, kendisinin cumhurbaşkanlığını destekler mi? ANAP'tan çıkacak başka bir adayı destekler mi? Ve eğer Çankaya yoluna düşen Özal olursa, yerine tayin edeceği isme büyük itirazlar yükselir mi? Malum çatlaklardan sızan bilgilere göre, milletvekillerinin yüzde 87'si Başbakan'a yeni görevinde başarılar dilemişti, böylece ikinci soru anlamını yitirmişti. Ama o üçüncü soru yok mu?..

"Veliahtıma itiraz edecek misiniz?" sorusuna verilen cevapların büyük bölümünü soru işaretleri oluşturuyordu. Normaldi, çünkü ANAP grubu zengin veliaht çeşitleriyle Türk milletinin emrindeydi. Özal, hangisini seçecekti acaba? Ekrem Pakdemirli'nin, Cengiz Tuncer'in adları geçiyordu. Ve açıklamalarla söylentiler birbirine karışıyor, ortaya çözülmesi zor bir yumak çıkıyordu. Mehmet Keçeciler, Özal'ın arkasından liderliğe soyunacağını açıklamıştı. Hasan Celal Güzel'i destekleyenler çoktu.

Keçeciler bir yakınını aday gösterirse Güzel'cilerle uzlaşma sağlanabilirdi. Kaya Erdem de birtakım hesaplar peşindeydi. Ama liberaller içinde Mesut Yılmaz daha güçlüydü. O ondan yanaydı, bu bundan yanaydı, şuydu buydu...

"Tahmin ediyorum ki arkadaşlar benim tercihime itimat ederler. Cumhurbaşkanlığı konusunda kesin varar vermediğim halde bazı arkadaşlar genel başkanlığa aday olduklarını açıkladılar. Bu çalışmalarda acele etmemeleri lazımdı." Özal ANAP içindeki karambolü bu çıkışıyla yatıştırmaya çalışıyordu, ama eğer Çankaya'ya giderse partinin çalkantılı günler geçireceği açıktı. Belki veliahtı tayin eder etmez, belki biraz daha sonra, olağanüstü kurultayda... Açık olan bir şey daha vardı, cumhurbaşkanlığı seçimine kısa bir süre kala, Çankaya tartışmaları ANAP içindeki kavgalarla özdeşleşmeye başlıyordu. Muhalefet, gündemi bir kez daha elden kaçırma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı.

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ / HASAN CELAL GÜZEL

"Nezaketten bekliyoruz"

Parti içi demokrasi açısından grup içinde çoktan beri eleştiriler olduğunu, yöntemlerin eleştirildiğini biliyoruz. Parlamentodaki bazı arkadaşların tepkisinin esas itibariyle bu olduğu kanısındayım. Yani Meclis Başkanlığı seçimleriyle Cumhurbaşkanlığı seçimleri farklıdır. Meclis Başkanlığı seçimlerindeki tavır Sayın Başbakanımızın şahsına yönelik değildir. Ben Sayın Özal'ın aday olacağı kanısındayım. Eğer aday olursa, bana göre, olumsuz oy sayısı yirmiyi aşmayacaktır.

Benim siyasi nezaket anlayışıma ve üslubuma göre, genel başkan halen mevcutken, başımızdayken ortaya çıkıp "Ben genel başkanlığa adayım" demek uygun düşmez. Sayın Keçeciler'in çıkışı konusunda bana ancak başarılar dilemek düşer. Sayın Genel Başkanımızın kendisinden sonraki demokratik rekabette ve yarışta tamamen tarafsız ve adil kalması gerektiği kanaatindeyim. Tabii ki herhangi bir adaya ağırlık koyduğu takdirde bu desteği çok önemli olacaktır. Ama şu anda mavi boncuğun herhangi birinde olduğu kanaatinde değilim.

GÖRÜŞ / KAYA ERDEM

"Bölünebiliriz"

Ben Sayın Özal'ın, uzlaşma olmadan seçilecek bir cumhurbaşkanının bu makamı tartışılır hale getireceğine ve memlekete yarar getirmeyeceğine inandığım için, Sayın Özal'ın cumhurbaşkanlığına adaylığını koymamasını istiyorum. ANAP'ın geleceği açısından, ANAP'ın iktidar partisi olması bakımından da memleketin karşılaşacağı sorunları değerlendirip yine aday olmaması gerektiği kanaatindeyim.

Parti içi uzlaşma lazım. Uzlaşma, çok çeşitli iç ve dış sorunları halletmeyi hedeflemelidir. Ayrıca, partinin dağılmadan Türk siyasi hayatındaki yerini muhafazası amaçlanmalıdır. Ben bütün arkadaşlarımın anlayış göstereceğini umuyor ve sonunda bir uzlaşmaya varabilmelerini arzu ediyorum. Böyle bir uzlaşma gerçekleşmezse partide bölünme olacağı görüşündeyim.

Güzel, erken çıkışları desteklemiyor: "Keçeciler'e ancak başarılar dileyebiliriz"

AHMET GÜMÜŞÇÜ / NOKTA

Şefkatin sonu, M.Ç.'nin beraat "sevinci"... Adalet her zaman böyle yumuşak davranmaz...

M.Ç. DAVASI

T.B.'ler, L.T.'ler

M.Ç. beraat edip, Melih Çayaloğlu oldu. Suçsuz bulunduğu için değil, "suç"u küçük yaşta ve kasıtsız işlediği için

"Evladım, adalet her zaman bu kadar şefkatli olmayabilir. Bundan sonra kendine dikkat et, arkadaşlarını iyi seç." Mahkeme başkanı, beraat kararının ardından tavsiyelerini sıralarken, karşısındaki kalabalık Melih Çayaloğlu'nu ayıltmaya çalışıyordu. Adaletin şefkati, bir yıldır M.Ç. olarak yaşayan on beş yaşındaki çocuğu sanık sandalyesinin dibinde,baygın vaziyette yere sermişti. Son bir yılın şefkat gösterileri hiçbir beraat umudu vermemişti çünkü. Verilen, bir sanık kimliğiydi. Zaten sanık kimliğinin çekiştirmeleriyle Melih'liği M.Ç.'liğe dönüşmüştü.

Şefkatli gelişmeler, bilinen hikâyenin parçaları: Okul müdürü T.B.'nin "şak şuk"lu ilk sıcak yaklaşımı. Ardından emniyette, L.T.'nin emniyet müdürü olduğu günlerde, Melih'i yere yurda koymayıp duvarlara asan bir başka şefkat. Hapishane günleri, akli dengesinin müşahede altına alındığı günler, okuldan kovulduğu günler, "İzmir'de okuyamaz" kararıyla şok olduğu günler... Şefkatin her çeşidini tattı Melih Çayaloğlu. Yani, okul sırasına ve defterlere slogan yazmaktan sanık "küçük komünist M.Ç."...

Ve bir yıl sonra beraat ettiğinde, "suçsuzsun" falan da denmedi. Adaletin şefkatiyle, suçunun bu seferlik hoşgörüldüğü gibi bir hava yaratıldı. Zaten ortada bir suçlu olmaması da mümkün değildi. Çayaloğlu'nu ihbar eden okul müdürü T.B.'nin dediği gibi: "İhbar etmesem ben suçlu durumuna düşecektim." Makine birbiri ardınca "sen suçlusun" okları fırlatarak çalışıyor. Bu kez ok 15 yaşında bir çocuğa isabet etti ve ok yağmuru sürüyor. Ona ya da bir başkasına...

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ/ MELİH ÇAYALOĞLU

"Türkiye'yi terk etsem mi?"

Edebiyat dersiydi, kompozisyonla uğraşıyordum. İçeriye müdür ve yardımcısı girdi. "Bunları kim yazdı?" diye sordu müdür. Benim yazdığımı söyledim. "Kaldır ellerini" dedi. Kaldırdım ve bir tane vurdu. Sonra tekme tokat girişti, sınıfın ortasında, arkadaşlarımın yanında.

Sınıfta arama yapıp beni siyasi şubeye götürdüler. Filistin askısı dedikleri alete soktular, üzerime soğuk su sıktılar, üşüdüm. Aç bıraktılar. Sonra Adli Tıbba götürdüler. Yolda "Bir şey söyleme, kötü olur" diye tehdit ettiler. Ben de doktora "Düştüm, yaralar benim yüzümden oldu" dedim. Hapishane de çok kötüydü. Gardiyanlar bizi hep dövüyordu. Orada, 120 gün boyunca canım hep süt istedi. Onun için artık sürekli süt içiyorum.

Benim başıma gelenler, Türkiye'nin dünyadaki durumunu olumsuz yönde etkiledi. Amerika'nın Alabama eyaletinden bir vatandaş bile bu durumdan haberdar olmuşsa, gerisini düşünemiyorum. Türkiye'yi dünyaya rezil rüsva ettiler. Ama benimle konuşan yabancılara "ben yanlış anlattım, ben yanlış ifade verdim" diyeceğim. Kendimi rezil edip, 55 milyonun onurunu kurtaracağım.

Almanya'dan, Avusturya'dan, Kanada'dan, Amerika'dan davet geldi. Beni okutacaklar. Bir gün gitmeye karar veriyorum, ertesi gün vazgeçiyorum. Yurt dışına gidip gitmeme konusunda karar veremiyorum.

Üvey babam beni evden kovdu, eve gidemiyorum. Yeşiller Partisi'nin kurucularından Ayşe Tosuner davanın başından beri bana büyük yakınlık gösterdi. Şimdi onun evinde kalıyorum.

Baştan beri mahkemenin yaklaşımı o kadar soğuk, o kadar sertti ki, beraat edeceğimi hiç ummuyordum. Beraat kararının gerekçesi, yaşımın küçüklüğü ve suçta kasıt bulunmaması. Bu kastın bulunmadığı on beş gün önceki duruşmada belli değil miydi, yeni mi anladılar? Yine de sonuçta doğru olanı yaptılar, teşekkür ederim.

Ben komünist değilim, hümanistim, özgürlükçüyüm. Ve şu anda herkesi bağışlıyorum, insan olarak hepsini bağışlıyorum. Her şeyi zamana bırakmak lazım. Dileğim toplumdaki bazı insanların zihniyetlerini değiştirmeleri, böyle bir olayın bir daha yaşanmaması.

"Hep süt içiyorum. Hapiste canım hep süt istedi."

BİR ÇÖZÜM

"Okul sıralarını, üzerine yazı yazılamayan cins ağaçtan yapmak lazım. O vakit öğrenciler ne yazabilirler, ne de karalayabilirler."

Cumhurbaşkanı Kenan Evren
(27 Ağustos'ta Kenan Evren Lisesi'ni ziyaret sırasında)

Bülent Ersoy'u vurdular

Bülent Ersoy, uzun bir yasaklılık döneminden sonra çıktığı sahnede üçüncü kez saldırıya uğradı. 5 kurşunla ağır yaralandı

Belki ülkücülükle kabadayılığın doğal sentezini "Vay istediğim şarkıyı söylemezsin ha" çılgınlığına taşıdığı için; belki yüklü hesabın acısıyla kendinden geçtiği için; belki de bir "babalar" çatışmasının tetik rolünü üstlendiği için... O nedenle ya da bu nedenle, Hacı Tepe, Adana'daki gazinoyu kana buladı. Akan kan, sahnede "Geceler" şarkısını söylemekte olan Bülent Ersoy'un kanıydı.

En sıkıntılı günlerinde bile, her fırsatta, devlet büyüklerine duyduğu saygıyı, sevgiyi tekrarlamaktan asla vazgeçmeyen Bülent Ersoy... Oysa, o devlet büyüklerinin yarattığı yasaklar ortamında sahnelerden uzak kalmış, cinsiyet hakkını kullanmanın acısını çekmişti. Hakkını alıp gazinolara geri döndüğünde, ön masalar yine aynı ellerin yarattığı insanlar tarafından kapılmıştı. Hani şu "ülkücü mafya" denen grup tarafından... Adana'da sahneye yaylım ateşi açan Hacı da onlardan biriydi işte.

Bülent Ersoy beş kurşuna hedef oldu, ağır yaralı. Çok yakında denemese bile, bir gün sahnelere yine dönecek herhalde. Kim bilir o zaman Türkiye nasıl bir dönemde olacak, o dönemin belalı rollerine kimler çıkacak? Yani Bülent Ersoy'un başı kimlerle belaya girecek?

Ülkücü kabadayı Hacı Tepe, sahneyi Bülent Ersoy'a yâr etmedi

TEKERRÜR

Biz bu filmi...

Gazinonun ortalarındaki bir masadan fırlayan ülkücü genç, birkaç adım attıktan sonra tabancasını çıkardı ve namluyu Bülent Ersoy'a doğrulttu. Sazlar susmuş, müşteriler masaların altına kaçışmıştı. Garsonlar ve fedailer tabancalı adama doğru koşarken, Bülent Ersoy sahnede kaskatı duruyordu... Üç gün önceki olay değil, dört ay önce İstanbul Maksim'de yaşanan olay. Arada tek önemli fark var: İstanbullu ülkücü Mehmet Ali Çiçek tetiğe basmamıştı, Adanalı sureti Hacı Tepe şarjörü boşalttı. Diğer farklar hep ayrıntı. Ha o ülkücü, ha bu ülkücü, ha o gazino, ha bu gazino.

Arada tek önemli fark var: İstanbullu ülkücü Mehmet Ali Çiçek tetiğe basmamıştı, Adanalı sureti Hacı Tepe şarjörü boşalttı. Diğer farklar hep ayrıntı. Ha o ülkücü, ha bu ülkücü, ha o gazino, ha bu gazino.

ZAKKUMA DEVAM

"Zakkumcu doktor" olarak tanınan Ziya Özel, kanser tedavisine Marmaris'teki bir evde devam ediyor. Zakkumdan medet umarak Özel'in Marmaris'teki kapısını çalan kanserli hastalar, 100 bin lira muayene parası ödüyor. Ağır vakalar, evin bahçesindeki ve koridorlarındaki yer yataklarında tedavi ediliyor.

(Günaydın, 13 Ekim)

DOĞU'DA ERMENİ MİLİTANLAR

PKK'nın eylem bölgesi içinde, Ermeni militanların da harekete geçtikleri söyleniyor. İddialara göre, bağımsız bir Ermeni devleti için silaha sarılan bu grup, şimdilik pek fazla ortaya çıkmak istemiyor. PKK militanlarıyla birlikte hareket ediyor. "Piling" kod adıyla tanınan 19 yaşındaki Abdullah Mazgal, eylemlerin başını çeken militan olarak gösteriliyor.

(Hürriyet, 12 Ekim)

BİR YORUM

AT raporlarına kızmadan...

Batı Avrupa kamuoyunun, Polonya ve Macaristan'a bu konuda sıcak baktığı söylenebilir. Örneğin Paris'te çıkan Libération gazetesinde geçen hafta yayımlanan bir ankete göre, Fransızların yüzde 67'si Polonya'nın AT'ye tam üyeliğine, yüzde 60'ı da Macaristan'a evet diyorlar (Bu oran Avusturya için yüzde 75, Fas için de yüzde 41).

Buna karşılık Fransızların ancak yüzde 37'si, Türkiye'nin tam üyeliğinden yana gözüküyor.

Yalnız bu tablo bile Türkiye'nin AT ile işinin ne denli güç olduğunu ortaya koymaktadır. Eğer Türkiye, ekonomisinde ve demokrasisinde modernleşmeye dönük radikal adımları bir an önce atamazsa, hızla değişmekte olan Avrupa gündeminin iyice dışına düşecektir. Tüm işaretler bunu gösteriyor. Eğer AT'ye tam üyelik gerçekten amaçlanıyorsa, artık her alanda bunun gereği yapılmalıdır.

Bugüne kadar yapmadıklarımızın altını çizenlerin değil, kendimize kızmalıyız. Türkiye'nin neden üye olamayacağını anlatan AT Komisyonu raporlarında, kızılacak kimi yanlışlar varsa da doğrular ağır basmaktadır.

Ayrıca eksikleri tamamlamak, sadece AT uğruna yapılacak bir iş değildir. Bu aynı zamanda, Türkiye'nin modernleşme yolunda yürümeye devam etmesi anlamına gelir.

Ankara 1992 sonrası için AT'den olumlu bir perspektif bekliyor; haklıdır bu beklentisinde.

Ama bir koşulla: Kendisi de gereğini bir an önce yapmaya koyulmalıdır!

Hasan Cemal, 11 Ekim Cumhuriyet

OLUR BÖYLE ŞEYLER

● İstanbul kıyılarına vuran ve ani ısı değişimi nedeniyle öldükleri belirlenen balıkların "otopsi"lerinde nikotine rastlandı. TBMM Çevre Araştırma Komisyonu Başkanı Ali Talip Özdemir, nikotinin Tekel fabrikaları çevresinde yüzen balıklarda bulunduğunu söyledi.

● İbrahim Tatlıses, DYP Manisa Milletvekili Sümer Oral'ın kızının düğününde, Cumhurbaşkanı Kenan Evren ve DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel'e "Benden istediğiniz bir şey var mi?"diye sordu. Evren "Sağol", Demirel "Teşekkür ederim" dedi. Salon dışında, TBMM Başkanı Akbulut'un makam arabası çektirildi, yerine Tatlıses park etti.

● Psikiyatr Dr. Selami İlhan, bin öğrenci üzerinde yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, zengin çocuklarının babalarının ölümüne memnun olduklarının saptandığını açıkladı.

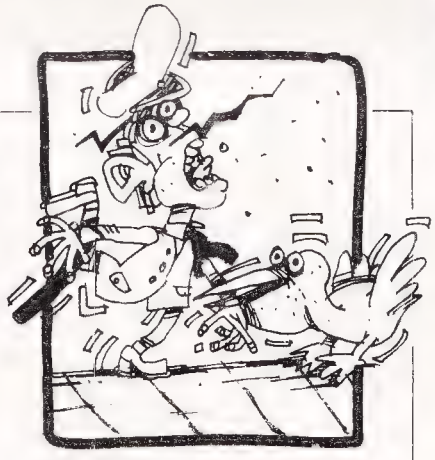

● Adana'da, lunaparkın içinde alçak uçuş yapan bir pelikan kuşu, dönme dolapla çarpışarak hafif yaralandı. Yaralı halde Çevik Kuvvet Müdürlüğü'nün bahçesine getirilen pelikan, burada bir polisin kolunu kaparak yaralı sayısını ikiye çıkardı.

● İstanbul 1. Amatör Ligi'ndeki Küçükpazar-Cankurtaran maçının hakemi Mustafa Yanık'a küfür eden bir seyirci, oğlunun nasıl maç yönettiğini görmeye gelen Ayşe Yanık tarafından tribünün ortasında dövüldü.

HABERLERİN İÇİNDEN

● İşadamı ve yazar Feyyaz Tokar'a, F. Almanya Cumhurbaşkanı Weizsaecker tarafından "yıldızlı büyük liyakat madalyası" verildi.

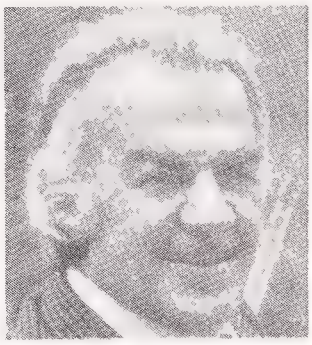

Ercüment Karacan

● Milliyet'in eski sahibi, gazeteci ve yayıncı Ercüment Karacan Los Angeles'ta öldü.

● Belediye işçileri, bazı illerde aylardır ücretlerini alamayan meslektaşlarını desteklemek amacıyla, Türkiye çapında iki saatlik işi bırakma eylemine gittiler.

● Nusaybin'de, güvenlik kuvvetleriyle giriştikleri çatışmada öldürülen dokuz kişinin cenazesinde olaylar çıktı. Ölenlerin yakınları, cesetlerin kulak ve burunlarının kesik olduğunu öne sürdüler.

İngiltere: Thatcher puan kaybediyor

İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher son kamuoyu yoklamalarında İşçi Partisi lideri Neil Kinnock'un yüzde 11 gerisinde kaldı. Muhafazakâr Parti'nin puan kaybında, enflasyon ve özelleştirme gibi konularda, hükümetin seçmenle ters düşmesinin neden olduğu belirtiliyor.

İngiltere'de alınan bütün önlemlere karşılık enflasyon yüzde 8 oranında seyrediyor. Thatcher'ın en çok başını ağrıtan diğer sorunlar ise, sağlık hizmetlerinin büyük ölçüde özelleştirilmesine karşı doktor ve hemşire kuruluşlarının başlattıkları anti-kampanya; eğitim alanında öğretmenlere verilen düşük ücretler sonucunda yaşanan toplu istifalar ve öğretmen sıkıntısı ile yeni vergi sisteminin ülkede yaratacağı büyük adaletsizlik.

Demir Lady kitle desteğini hızla yitiriyor

Fildişi eşyalara olan talep katliamın sürmesine yol açıyor

Afrika: Filler yaşamalı

İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde Afrika'da 2,5 milyon fil yaşıyordu. Bugün sayılarının 400 ila 500 bin arasında bulunduğu tahmin ediliyor. Her yıl dişleri için 100 bin fil öldürülüyor. Katliam bu hızla sürerse, 1992-1993 yıllarında fillerin neslinin tükeneceği öngörülüyor.

Kısaca sorun ciddi ve acil bir çözüm bekliyor. Time dergisi, bu hafta fil katliamını kapak yaptı; ayrıca dünyanın dört bir yanından gelen 800 uzman, soruna kesin bir çözüm getirmek için geçtiğimiz hafta içinde İsviçre'nin Lausanne kentinde toplandı. Toplam 15 gün sürecek olan toplantıda, başta filler olmak üzere, soyu tükenmekte olan diğer hayvanların korunması için getirilen 160 öneri karara bağlanacak.

Kolombiya: Gazetecilere ölüm yağdı

Kokain mafyasına karşı savaşta baştan beri babalara ödün verilmemesini isteyen El Espectator gazetesi, son dört yıl içinde beşinci kez saldırıya uğradı. Gazetenin Medellin kenti bürosunda görevli biri kadın iki yetkilisi öldürüldü. Cinayetten sonra söz konusu gazetenin Medellin bürosuna telefon eden bir kişi, El Espectator'un yayınını durdurmaması durumunda, bürodaki bütün çalışanların öldürüleceğini söyledi.

El Espectator ilk saldırıya 1986 yılında uğramış, gazetenin sahibi kokain mafyası tarafından öldürülmüştü. İkinci ve üçüncü saldırıları bu yılın mart ve eylül aylarında olmuş ve El Espectator'un iki muhabiri daha hayatını kaybetmişti. Yine eylül ayında gazete binasının yanına park eden bir otomobildeki patlamanın sonucunda 83 kişi yaralanmıştı.

Yazıişleri müdürü Lopez (üstte) ile dağıtım sorumlusu Soler, cinayete kurban gittiler

Doğu Almanya: Sürpriz reform çağrısı

Hafta başından bu yana reform yanlısı onbinlerce kişinin gösterilerine sahne olan Demokratik Almanya'da, yönetim yumuşama eğilimine girdi. Demokratik Almanya'nın 40'ıncı kuruluş kutlamaları sırasında gerçekleştirilen gösterilerde tutuklananlar serbest bırakılmaya başlandı.

Bu arada Demokratik Almanya Komünist Partisi ideoloji şefi Kurt Hager'in hafta içindeki "Kısa vadede görevimiz gerekli değişimler için hazırlık yapmak olmalıdır" yolundaki reform yanlısı demeci dikkat çekti. Hager, daha fazla katılım ve açıklık politikası ile devlet kontrolündeki basında reform yapılması çağrısında bulundu. Gorbaçov'un reform politikasının acımasız bir eleştirmeni olarak tanınan Hager'in, Devlet Başkanı Eric Honecker'e ters düşerek yaptığı bu açıklama gözlemcilerce "büyük sürpriz" olarak nitelendiriliyor.

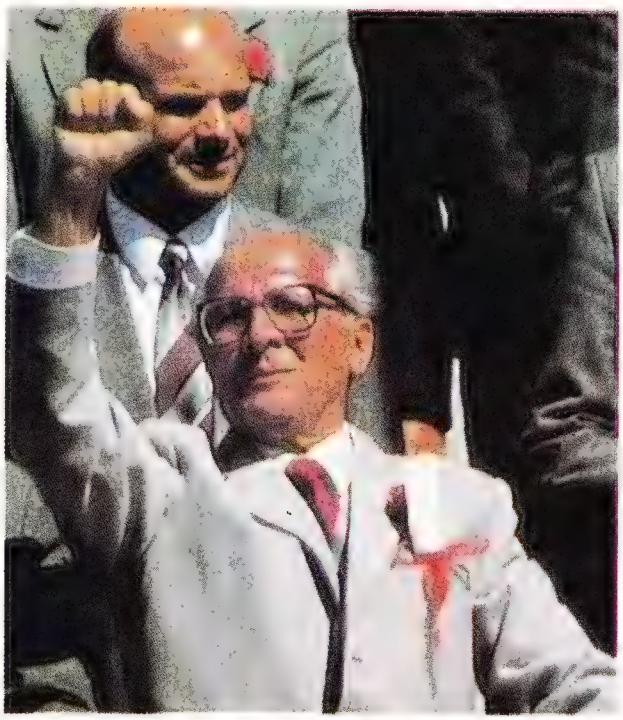

Honecker'a rağmen perestroyka gündemde

Yunanistan: Papandreu'dan gövde gösterisi

Koskotas skandalı ve telefonların dinlenmesi olayında suçlu bulunarak yüce divana sevkedilen Papandreu, geçtiğimiz salı günü Atina Olimpiyat Stadı'nda büyük bir gövde gösterisi yaptı. 80 bin ateşli PASOK yandaşının katıldığı mitingde, Papandreu, üç aylık Canetakis hükümetinin icraatını ağır bir dille eleştirdi. Yunanistan sabık başbakanının eleştirilerinin önemli bir bölümü Türkiye ile ilişkilerde taviz verildiği konusundaydı.

Öte yandan, Papandreu'yu yargılayacak olan yüce divanın başkanı Yanis Grivas, Cumhurbaşkanı Sarcetakis tarafından resmen başbakanlığa atandı. Grivas, ülkeyi, 5 Kasım'da yapılacak olan genel seçimlere götürecek.

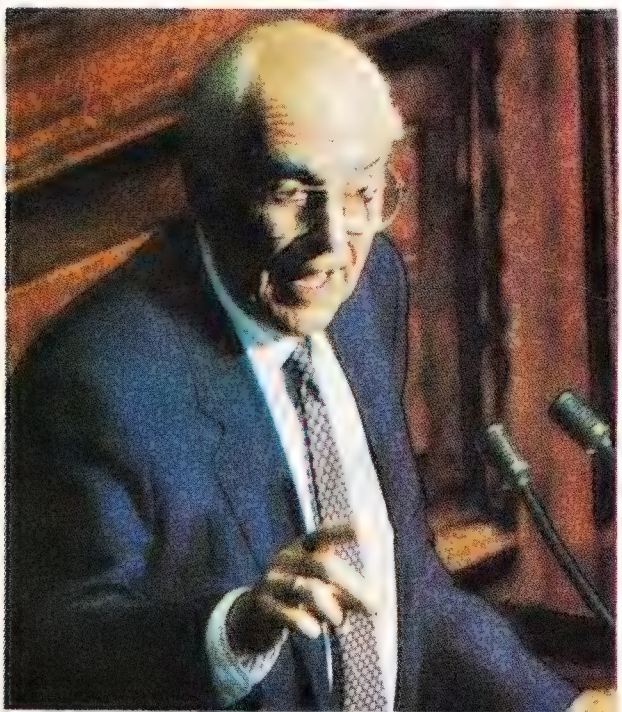

Papandreu karşı atakta

KISA...KISA...

Van Gogh 100 yaşında

Hollanda hükümeti, ünlü empresyonist ressam Van Gogh'un 100. ölüm yıldönümü dolayısıyla gelecek sene yapılması düşünülen etkinlikler için 25 milyar lira ayırdığını açıkladı. Söz konusu etkinlikler arasında bugüne kadar gerçekleştirilen en büyük Van Gogh sergisi de bulunuyor.

1989 Nobelleri

1989 Tıp ve Ekonomi Nobel Ödülleri sahiplerini buldu. 89 Nobel Ekonomi Ödülü ekonometriye temel katkılarından ötürü Norveçli bilim adamı Trygve Haavelmo'ya, tıp ödülü ise kanser genleriyle ilgili araştırmaları nedeniyle Amerikalı bilim adamları Michael Bishop ile Harold Varmus'a verildi.

Fonda, kocasıyla, mutlu günlerinde

Jane Fonda boşanıyor

Amerikan sinemasının ünlü yıldızı Jane Fonda, eşi Tom Hayden ile olan evliliğinin gelecek ay resmen son bulacağını açıkladı. Fonda, boşandıktan sonra yaşamını aktif bir biçimde sürdüreceğini sözlerine ekledi.

Ermenistan'da Bulgar dostluğu

Sovyetler Birliği'nin Ermenistan Cumhuriyeti'nin başkenti Erivan'da "Sovyet-Bulgar" dostluk müzesi açıldı.

SÖYLEŞİ / MUSTAFA DENİZLİ

"Riske devam..."

Mustafa Denizli'nin "kendi halinde" günleri, beklendiği gibi, fazla uzun sürmedi. F. Almanya'nın 2. liginde oynayan Aachen'i çalıştırmaya başlaması ve daha önemlisi, kesin küme düşer gözüyle bakılan Aachen'in üst üste iki "sürpriz" galibiyet alması, Denizli'yi yeniden çok konuşulan, çok tartışılan bir isim yaptı. Denizli, bu galibiyetlerin niçin sürpriz olmadığını ve Almanya macerasının kısa tarihini **Nokta**'*ya anlattı.*

Nokta: Geçen sezonun sonunda Galatasaray'dan ayrılırken, bu sezon Almanya'da takım çalıştırmak gibi bir düşünceniz var mıydı?

Denizli: Bu sene Türkiye'de çalışmama kararı alırken yılın bir bölümünü Federal Almanya'da geçirmeyi planlamıştım. Hem 1990 Dünya Kupası öncesinde futboldaki birtakım değişiklikleri daha yakından izlemek için, hem de orta derecede anlayıp az derecede konuştuğum Almanca'yı ilerletmek için. Aachen'i çalıştırmak söz konusu olunca, benim düşündüklerimi, daha uzun süre tatbik etmem ve fiilen çalışabilmem gibi bir durum hasıl oldu. Şu anda futbolun içindeyim. Belçika, Hollanda hatta İngiltere futbolunu yakından izliyorum, dil sorununu da daha aktif biçimde çözüyorum. Aslında, geçtiğimiz yıl Aachen kulübünde etkili olan kişilerle dostluğumuz, arkadaşlığımız vardı. Ara sıra, şaka olarak, "Aachen'e geliriz, yok biz seni alırız" gibi konuşmalar yapıyorduk. Ama bu şakalar sonuçta ciddi bir noktaya geldi, çalışma ortamı doğdu.

Nokta: Sizin Türk olmanız, göreve geldiğiniz ilk günlerde sorun oldu, kulübü protesto edenler çıktı. Bugünkü biraz daha rahat konumunuza nasıl geldiniz?

Denizli: Her toplumda bu tür bakışlar olabilir. Çünkü özellikle Almanya'daki Türk imajı, herkesin bildiği gibi, biraz üzücü. Şu anda benim yaptığım birinci sınıf bir iş. Oysa onların kafasındaki Türk imajı, ikinci ya da üçüncü sınıf vatandaş imajı. Böyle bir ortamda birinci sınıf iş yapan birinin ilk anda tepki alması doğal. Ama tepki gösterenlerin sayısı çok cüzi. Türkiye'de de dışarıdan gelen birtakım antrenörlere ilk etapta karşı çıkanlar oluyor. Doğal karşılamak lazım.

Nokta: Aachen'e bir Türk futbolcu götürmek istediğiniz söyleniyor.

Denizli: Şu anda Türk futbolcu götürmek bir hayli zor. Bir kere, Türkiye'deki rakamlar Almanya'nın üzerinde. Aachen'de oynayacak bir futbolcuya ödeme yapacak gücü olmayabilir kulübün. Ayrıca, ben bu tür şeyleri pek sevmeyen bir insanım. Bir kişinin transferinde fiilen rol almak, böyle olumsuz bir ortamda çeşitli dedikodulara malzeme olabilir. Bu işler parayla yapılan işler olduğu için direkt aracılığım değil, ancak tavsiyem söz konusu olabilir.

Nokta: Aachen'de çalışmaya başladığınız zaman nasıl bir futbol ortamı buldunuz? Özellikle sizin çok önem verdiğiniz inanç duyma açısından, riske girebilmek açısından...

Denizli: Bir takım, on maçta üç puan toplarsa, hiç kimsenin inancı kalmaz. Göreve başladığımda Aachen'de hiç kimsenin galibiyetler almak ya da kümede kalabilmek gibi olumlu düşünceleri yoktu. Ben resmen iki maçtır takımın başındayım, ama ondan önce de futbolcularla on beş günlük bir beraberliğim oldu. Çalışmalar yaparken, antrenmanlarda onlarla birlikte bulunurken birtakım şeylerin kısa zamanda değişebileceğini gördüm. Takım tabii ki mükemmel bir takım değil. Ama benim ölçülerime göre bir ta-

Denizli: "Motivasyon benim bir takımda kullandığım

en son parça..."

kım her zaman normal kapasitesinin üzerine çıkabilir. Aachen'de bunu yapmayı planladım. Bu riskli bir iş. Ama takımın bulunduğu yerden kurtulabilmesi için büyük riske ihtiyacı vardı. Risk, Türkiye'de olsun, Almanya'da olsun hayatımızın bir parçası. Böyle başladık işe. İlk maçı deplasmanda şok yaratacak bir skorla kazandık. İkinci maçta da şampiyonluğun en büyük adayı Saarbrücken'i yendik. Ama neticeden önce oyun çok olumluydu.

Nokta: Neydi o riskler? Neleri hızla değiştirebileceğinizi düşündünüz ve uygulamaya çalıştınız?

Denizli: Takımın oyun düzenini değiştirdim. Futbolda belli bir bakış vardır. Futbolcuları, bireysel olarak bir ekibin içinde değerlendiriş vardır. Parçaları nasıl bir araya getirirseniz, ortaya güzel bir makine çıkarabileceğinizi düşünürsünüz. Ben bunu gördüm. Maçlardan önce bulunduğum on gün içinde, antrenmanlarda,seyrettiğim iki maçta, yani diğer teknik adamın döneminde, bazı futbolcuların oyun yapıları itibariyle daha yüksek verim verecekleri yerde oynamadıklarını müşahede ettim. Bunlar benim şahsi fikirlerim elbette. Hem Aachen'in oyun düzeni yanlıştı hem bazı oyuncuların oynatıldığı pozisyon yanlıştı. Oyun şeklini değiştirirken, kenardaki adamların, yani bazı nosyonlarını kaybetmiş adamların, nasıl kullanılabileceklerini de düşündüm. Örneğin Lipka. 16 kişilik kadroya giremiyordu, şimdi ikinci ligin en randımanlı adamı. Ben kenardaki adamlardan yararlanacağımı söylediğimde bana gülenler oldu. O adamların yıllardır oynamadıklarını söylediler. Ben onların randımanlarını artırmak istiyordum. Demek ki onlara futbolculuklarını hatırlatacaktım, fazla sorumluluk verecektim, riske onları da ortak edecektim. Şimdi bunu yapıyorum ve Aachen, Almanya 2. liginin ofansa en fazla adamla katılan takımı. Bunu televizyon da vurguladı.

Nokta: Tüm bunlar, oyuncuların motivasyonunu da yukarılara doğru itmiş olmalı?

Denizli: Şimdi Türkiye'de bir imaj var: Mustafa Denizli motivasyonu çok iyi kullanır. Halbuki yanlış. Motivasyon benim bir takımda kullandığım en son parça. Rakibine göre hazırlık yapmıyorsan, futbolcular da yaptığı hazırlık çalışmalarının rakibini yenecek güce ulaşmadığını düşünüyorsa, istediğin kadar motive et, rakibi eleyemezsin. Ama yaptıkları pratik çalışmalar, futbolculara rakibi eleyecekleri gibi bir düşünce verdiği anda motivasyona geçersiniz. Zaten böyle olmazsa takımların başına psikologlar geçer. Aachen, rakibini seyrettikten sonra, sahaya çıkış şeklini tamamen değiştirdi son maçta. Kazandık. Ama aynı kadronun bu hafta da sahaya çıkacağı kesin değildir. Motivasyon konuşma değildir, çalışma ve harekettir. Galatasaray da tarihinin en büyük başarılarını şok değişikliklerle kazandı.

Nokta: Basında, girdiğiniz bir sınavda başarısız olarak antrenörlük hakkını kaybettiğiniz yolunda haberler çıktı.

Denizli: Şu anda Almanya'da

Abone Bedeli,
Garanti Bankası Şubelerine...

ABONE FORMU

Ödeme Şekli Kredi Kartı ☐ Banka Havalesi ☐

A) BANKA HAVALESİ İLE YAPILACAK ÖDEMELER İÇİN:

Abone bedelini GARANTİ BANKASI Çemberlitaş Şubesi 1201232-4 No'lu Süreli Yayınlar AŞ hesabına yatırarak, banka dekontunu abone formunuzla birlikte GELİŞİM YAYINLARI, Ali Kaya Sok. 80720 Levent-İstanbul adresine postalayınız.

Adı-Soyadı :..... Tel. No:.....
Adres :.....
Şehir :..... Tutarı :.....

B) KREDİ KARTI İLE YAPILACAK ÖDEMELER İÇİN:

Aşağıdaki bölümleri de doldurarak abone formunuzu GELİŞİM YAYINLARI Ali Kaya Sok. 80720 Levent İstanbul adresine postalayınız.

Kartın Cinsi

☐ VISA ☐ EUROCARD ☐ MasterCard

Kart No: ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ Son Kullanma Tarihi: ☐☐/☐☐

ABONE FİYAT LİSTESİ

DERGİ ADI:	1 YILLIK:	6 AYLIK:
NOKTA	☐ 105.000.-	☐ 54.000.-
PANORAMA	☐ 104.000.-	☐ 53.000.-
SPOR	☐ 85.000.-	☐ 43.000.-
ERKEKÇE	☐ 40.500.-	☐ 21.500.-
KADINCA	☐ 30.000.-	☐ 16.000.-
BANDO	☐ 35.000.-	☐ 18.000.-

(Abone olmak istediğiniz dergi ve sürenin yanındaki kutuyu işaretleyiniz)

Buradan kesiniz

Yukarıda yazılı tutarı hesabıma borç kaydetmenizi rica ederim.

Tarih..... İmza.....

BANKACILIKTA GARANTİ

Almanca bilmeyen ve Alman Spor Akedemisi'nden mezun olmayan antrenörlerin görev yapması mümkün değil. Ama teknik adamların nereden geldiklerine, geçmişlerine, başarı düzeylerine göre bir geçiş süresi tanınabiliyor. Bana böyle bir süre tanıdılar. Mart ayında bir Almanca sınavına gireceğim. "Mustafa Denizli artık takımıyla kimsenin yardımı olmaksızın konuşabilir" düşüncesi hasıl olduktan sonra bir kursa gidip, Almanya'nın her takımını çalıştırabileceğimi belirtir diplomayı alacağım.

Nokta: Almanya'daki çalışmalarınızın Türk futboluna ne gibi katkıları olacak?

Denizli: Türk futboluna direkt

"Motivasyon konuşma değildir, çalışma ve harekettir. Galatasaray da tarihin en büyük başarılarını şok değişikliklerle kazandı."

katkı olmuyor şu anda. Netice olarak katkı yok. Reklam olarak var. Türk futboluna direkt katkıda bulunabilmek için, Türk futbolunun içinde olmam lazım. Almanya'da ne kadar kalacağımı bilmiyorum. Altı ay olabilir, üç yıl ya da yedi yıl olabilir. Ama her şey Türkiye ve Türk futbolu için. Televizyonda benden, başarılı bir Türk olarak bahsediyorlar. Bu benim müthiş hoşuma gidiyor. Mustafa Denizli değil, Türk... Sonuçta, Türkiye'ye döndüğümde, futbol düşüncem konusunda mücadele etmem de daha rahat olacak. Galatasaray'daki beş yılımda bu düşüncelerin meyvesiyle gelinebilecek en iyi yere gelinmiş. Almanya'da başlanabilecek en iyi şekilde başlanmış. Çünkü benim hayatımda korku yok, risk var. Riski göze almasam Türkiye dışına çıkan ilk çalıştırıcı olmazdım. Dışarı çıkmam da bir risk zaten. Riski göze almamanın sonuçlarını düşünmek lazım. Türkiye şu anda milli heyecanın dışında bir sezon yaşıyor. Mayıs ayında bir şampiyon çıkacak işte, hepsi o.... ●

"Kim bu adam!"

Yıllar önceki bir yazımızın başlığıydı bu.. Ankara'da oynanan bir Cumhurbaşkanlığı Kupası finalinin ardından kaleme alınmış bir yazı. Maç bitmiş, takım, başta kaptanı, kupayı almak üzere tribüne yürümüş, ama tam kupa cumhurbaşkanının elinden, kaptanın eline uzatılırken, beklenmedik bir sahne olmuştu. Tribünde maçın başından beri oturan bir beyaz elbiseli adam, kaptanın önüne geçmiş ve kupayı o almıştı. Şaşırmıştık. Şaşkınlığımızı da, biraz öfkeli, "Kim bu adam" başlıklı bir yazı ile duyurmuştuk..

Yalan yok.. Ertesi gün yazımı okuyup telefon eden dostlar söylediler, beyazlı adamın kimliğini..

Trabzonspor Kulubü'ne o yıl başkan olan, genç bir işadamı, M.Ali Yılmaz'mış..

★ ★ ★

M. Ali Yılmaz, Trabzon'a da, futbola da küsmüş, elini ayağını bu işlerden çekmişti. Aday olmadığı kongrede onu adeta zorla başkan seçtiler. Tepkisi "Madem seçtiler, ben de kolları sıvarım" oldu..

Ama bu defa kollarını sıvaması çok farklı oldu. Futboldaki, basındaki ve iş dünyasındaki patronluğunun getirdiği acı-tatlı tüm deneyimlerden aldığı derslerle yola çıktı.

Hedefi basitti..

İyi, şampiyonluğa oynayan bir Trabzonspor yapmak ve bu takımı, artık M. Ali Yılmazların en azından maddi desteğine ihtiyaç duymayacak sağlam mali temeller üzerine oturtmak..

Dün bir, bugün iki..

Trabzon'un her iki sahada attığı adımlara "dev" demek hayali olmaz. Yılmaz, önce kolları sıvayıp çok akıllı transferlerle, Trabzon'u o yıllanmış kendi kabuğu içinde kıvranma havasından çıkardı. Eksiği-gediği çok az bir takım kurdu, bu takımı, Pfaff gibi bir dünya çapında yıldızla yaldızladı.. Sonra, genç Teknik Direktör Şenol Güneş'in bu takıma artık bir boy küçük geldiğini gördü. Geriye dönüp, eskinin halef-selef düşman kardeşlerine de itibar etmedi. Trabzon'a çağdaş futbolun yıpranmamış bir teknik direktörünü, Pfaff ile iyi anlaşmasını da düşünerek, Belçika'dan getirdi. Sarıyer, Hollanda'dan bir idari menajer ile anlaşmış, ama yeni yönetim, işleri "Elin gâvuru"na bırakmak istememişti. Trabzon'u Avrupalı yapmaya kararlı M. Ali Yılmaz, Sarıyer'in yüz çevirdiği Hollandalıyı da kaptı. Altyapının başına da, ilk kez yurt dışından, Hollanda'dan, futbolun en ilerisini oynayan ülkeden adamlar getirdi.

Lig başladı. Trabzonspor'un emin ellerde olduğu görüldü.. Orta sahada oyun kurucu, hızlı bir adam gerekiyordu belki.. Onu da ara transferde almaya karar verdi. Bu iş bitmişti..

Sıra ikinci hedefe geldi..

Trabzon'u sağlam temellere oturtmak.. İstanbul kulüpleri, yeni federasyonun düzenlediği "stat kiralama" işini riskli bir hamallık olarak görür ve akıllarına getirmezken, Yılmaz, Avni Aker Stadı'nı bir sezonluğuna kiraladı. Önce 7500 bileti, peşin para ile sezonluk satıp, kulübe, hele bu enflasyon çağında, inanılmaz bir peşin gelir sağladı.. Ardından her maç, kendi bastırdığı biletleri satıp, kapıları da kendi adamlarına tutturup, içeri biletsiz tek kişi uçurmadı.. Sonuç inanılmaz düzeydeydi.. Trabzon, iki maçında, geçen sezonun tümünde sağladığı hasılattan fazlasını elde etmişti..

Beden Terbiyesi, astronomik ücretler istediği için, stat reklamları işine balıklama dalmadı. Bir komite kurdu. Medya araştırması görevi verdi. Şimdi bu komite stat içi reklam imkânları araştırıyor. Gelişmeler olumlu. Yakında stat reklam gelirleri de Trabzon'un kasasına akmaya başlayacak. Öbür kulüpler kış uykusunda yatadursun, kulüplerin maç, reklam ve naklen yayın gelirlerinden, şu veya bu adla kesilen fonlara savaş açtı. Bunların, kulüplerin canına okumayacak makul düzeylere indirilmesi için Ankara'da önemli bir lobi faaliyeti başlattı. Trabzonspor'a yan gelir sağlayacak imkânları belirlemek üzere, Batılı kulüpleri örnek alan çalışmalara girişti..

Bütün bunların sonu ne demek bilir misiniz?.

Trabzon bu yıl şampiyon olur, olmaz, bilmeyiz.. Ama bu sağlam temellere oturan Trabzon, gelecek yıllarda öylesine ortaya çıkar ki, üç büyüklerin üçü bir araya gelse başa çıkamaz..

Bizim üç büyükler, bizim Babı-âli, belki o zaman, kafalarına dank edince, çıkıp sorarlar, "Nereden çıktı bu Trabzon yahu" diye.. "Kim yaptı bunu?.."

İşte biz, bugünden, onun için soruyoruz, "Kim bu adam" diye?..

Hıncal ULUÇ

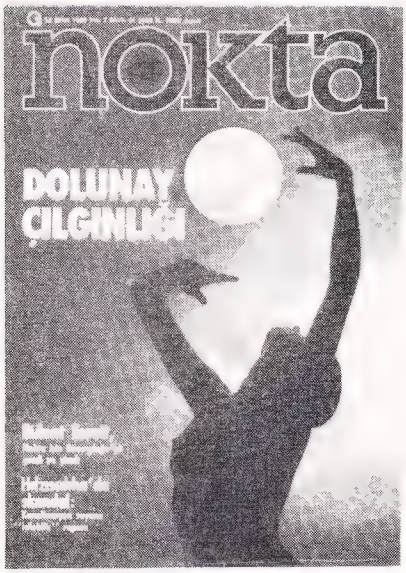

Dolunay geceleri

Kapak yazınızı ilgiyle okudum. Suçun ya da suçlunun yaratılmasında bildiğimiz pek çok koşul vardır. Anlaşılan bir de buna dolunay eklendi. Şimdi merak ediyorum, gelecekte bir suç cezalandırılırken işlendiği tarihe bakılıp eğer ayın 14'düyse belli bir indirime gidilecek mi? Eğer dolunayın insan üzerindeki etkileri kesin bir bilimsel gerçeklik olarak kabul edilir ve de geniş olarak bu gerçek kabul görürse, herhalde böyle bir uygulamaya gidilir. Neyse bundan böyle dolunayda yakınlarıma ve çevreme daha bir dikkatli bakacağım kesin.

Ayşe Esmerer/ANKARA

Özel radyo

Radyo tamircisi Hakan Karabağ'ın, radyo yayıncılığı oldukça sevimli bir öykü. Girişimciliğin en güzel örneklerinden biri. Ancak Karabağ'ın yayınına devam edememesi, ona dur denmesi de o denli bir sevimsizlik örneği. Yok AT'ye giriyoruz, yok çağ atlıyoruz. Hayır efendim hiçbir şey yapamıyoruz. İletişim hakkı en temel haklardan biridir. Ama bizde devlet tekelindedir. Devlet size ben haber veririm, ben eğlendiririm, dinleyeceğiniz müziği, filmi ben seçerim diyor. Oysa girmek istediğimiz AT'de yığınla özel TV ve radyo istasyonu var. Tabii belli bir kontrol altında. Bizde daha belediye radyolarına bile izin vermiyorlar. Böyle olunca da Hakan Karabağ, eli böğründe kala kalıyor.

Ferhat Kaptan/ANKARA

Kanalizasyon suyu

Kanalizasyon suyuna temiz raporu veren Hıfzıssıhha'ya pes doğrusu. Bu kuruluş mu halkın sağlığını koruyacak? İnanılmaz bir şey. Demek bundan sonra onların verdiği hiçbir rapora inanmamamız gerekecek. Üstelik çevre bu denli kirlenirken, bu tür kuruluşların böylesine ciddiyetsiz davranması akıl almaz bir şey.

Suna Kırdil /BURSA

Güneydoğu röportajı

Derginizin son sayısında yer alan Bülent Ecevit'in yaptığı Güneydoğu röportajını çok beğendim. Ecevit'in duyarlı kaleminden pek çok sorun oldukça net bir biçimde dile getirilmiş. Güneydoğu insanının anlattıklarını okuyunca insan daha bir iyi anlıyor, evet, "çözüm halkta", oranın insanında. Ama ne yazık ki bu çözüm epeyce uzak görünüyor, bu sözler TRT'nin reklam kuşağında bile söylenemediğine göre hayata geçirilmesi oldukça zor olacak anlaşılan.

Ziya Kökçü/İSTANBUL

jazz
MUSIC CENTER
CD CASSETTE VİDEO CLIP
ELECTRONIC EQUIPMENTS
Mehmet R. Demirtaşçı
Dereboyu Caddesi Çarşıağası Sokak No: 3
Ortaköy 80840 İstanbul Tel: (1) 158 22 09

Açıklama

Samsun Barosu avukatlarından Av. Şule Aras, dergimize aşağıdaki açıklamayı göndermiştir:

1. Benim beyan ve izahlarımı içeren 6 Ağustos 1989 tarih ve 31 sayılı derginizin 22. sayfasının 2. sütununun ilk paragrafındaki; "... benim büromun altında bile fuhuş yapılıyor..." şeklindeki beyanın, benim tarafımdan yapılmadığı açıkça bellidir.

2. "Benim büromun altındaki yolda bile fuhuş yapılıyor, pazarlıklar yapılıyor" şeklindeki beyanımın derginizde "... benim büromun altında bile fuhuş yapılıyor..." şeklinde geçmesinin baskı hatası olduğu veya zuhulen basıldığı inancındayım.

Bu nedenlerle düzeltme talebimin kabulü ile yayına girmesini talep ve rica ederim.

Saygılarımla.

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 54.000 TL.
1 yıllık: 105.000 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no.'lu, Nokta Süreli Yayınlar A.Ş. posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla),
Avrupa ve Ortadoğu: 99. ABD $,
ABD ve Uzakdoğu: 145 ABD $,
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no.'lu hesaba transferini rica ederiz.

Almanya abone müracaat:
(Yıllık-uçak postasıyla) 195 DM
Sete Gmbh Selman Tengüz
Germanenweg 2
6057 Dietzenbach/Steinberg
Te : 06074-33256
Postgiroamt Frankfurt/M
Konto Nr. 146433-605

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caadesi No: 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 3750.-TL.

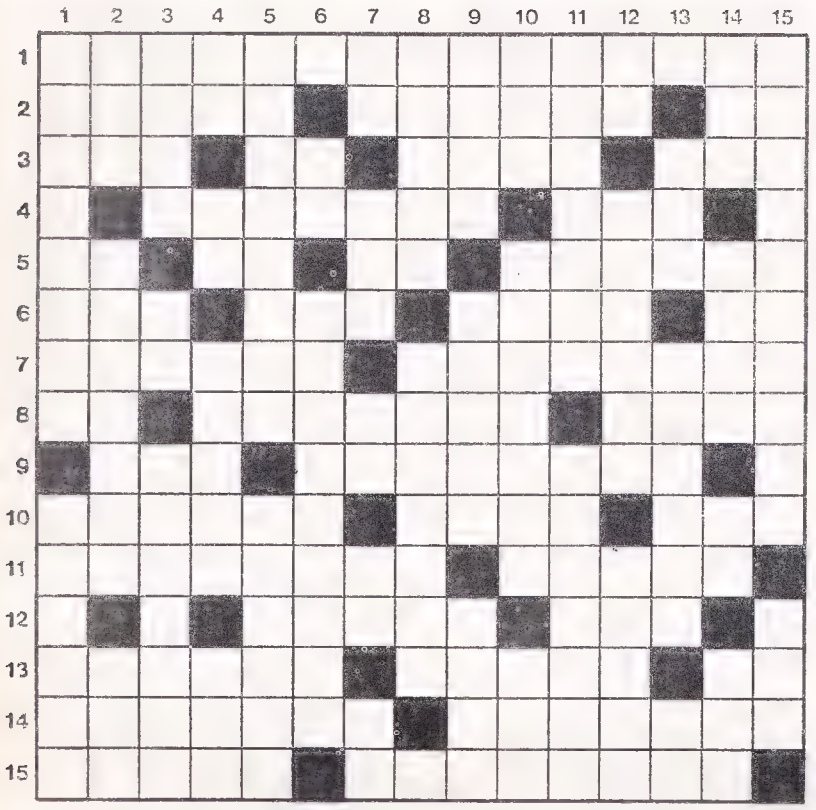

SOLDAN SAĞA: 1- 1867-1928 yılları arasında yaşamış, "**sultaniicedit**" adını verdiği bir makam icat etmiş, "Bir nigâh et ne olur halime ey gonce dehen", "Canım dediğim kastediyor cânıma vallah", "İstedin de gönlümü verdim sana" gibi kırktan fazla şarkısı günümüze ulaşmış Türk müziği bestecisi. **2-** Başlangıcı olmayan - Boş inan, hurafe - Uzaklık anlatmakta kullanılan söz. **3-** Saniyede bir jullük iş yapan bir motorun güç birimi - Bir nota - Yedirip içirme - Balçık. **4-** Devletçilik - Kurşun boruların ağzını açmakta kullanılan sivri takoz. **5-** Kalın bükülmüş sicim - Yabanıl hayvan barınağı - Tavlada bir sayı - Ağzı geniş tek kulplu su kabı. **6-** Osmanlı İmparatorluğu döneminde Macaristan dolaylarındaki sancak beylerine ve küçük prenslere verilen san - Dolaylı olarak anlatma - İneğin erkek yavrusu - Yabancı. **7-** Giresun'un bir ilçesi - Geminin rüzgâr üstüne ya da altına dönmesi için yelkenlerin kimini gevşetme, kimini germe işlemi. **8-** Şaşma belirten bir ünlem - **Ağaçsansarı** da denilen postu değerli bir memeli türü - En büyük. **9-** Yurdumuzda bir göl - Eritilmiş ve biraz yakılmış şekerle yapılan şekerleme. **10-** Yat limanı - Rus, Leh, Sırp, Hırvat, Bulgar ve Çek halklarına, dillerindeki yakınlık nedeniyle verilen ortak ad - Bir tür erkek deve. **11-** Güney Amerika'da yaşayan çok iri ve zehirsiz bir yılan - Irmak. **12-** Çok hızlı yazmaya elverişli bir yazı yöntemi - Motorlu taşıtlarda direksiyon ile tekerlek arasındaki bağlantıyı sağlayan mil. **13- Şah İsmail**'in şiirlerinde kullandığı mahlas - Hayvanların ısırmaması için burunlarına takılan demir halka - İlave. **14-** Çobanların çaldığı ıslık - İskambil kâğıtlarıyla oynanan bir oyun. **15-** Kuzey Amerika'da yaşayan ve **çamaşırcı ayı** da denilen bir hayvan - Kendiliğinden.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1860 -1891 yılları arasında yaşamış, Mızıkayı Hümayun'a hanende olarak girmiş ve burada Hacı Arif Bey'in öğrencisi olmuş, "Yâd ile geçti zamanım, ağlarım", "Bağlanıp zülf-i hezâran tâbına", "Dil yaresini andıracak yare bulunmaz" gibi şarkılarıyla tanınmış Türk müziği bestecisi - Kimi İslam tarikatlarında kullanılan büyük, zilsiz tefe verilen ad. **2-** Sıkıntı verme - Türkiye ile sınırları olan ülkelerin sınır bölgeleri içinde oturan Türk vatandaşlarına serbestçe gidip gelmeleri için verilen belge - Baston. **3-** Bir çeşit çörek - Neptünyum elementinin simgesi - Yapıları örten süslü çatı ve saçaklar. **4-** Bir organımız - Boru sesi - Bursa'nın bir ilçesi - Düşman. **5-** 1517'de yapılan ve Mısır'ın Osmanlı topraklarına katılmasını sağlayan savaş - Bir şey üzerindeki gerekli bilgi, kavram. **6-** Argoda esrar - Satışa çıkarılmak için ve nitelik ayrımı gözetilmeksizin istiflenmiş kereste. **7-** Duman lekesi - Bir peygamber - Rusça'da "evet" - Adın durum eklerinden biri - **Mehmet Asım, Hakkı Tarık** ve **Hasan Rasim** önadlı üç kardeş yazar ve gazetecinin soyadı. **8-** Eskiden şairlerin kasidelerinde övgüsünü yaptıkları kişilerden aldıkları para ya da hediye - Gemi yapılan yer. **9-** Kuran'da bir sure - Altı mukavva ile besli, üstü sırmalı işleme - Avrupa'da bir başkent. **10-** Bir çeşit börülce - Yeni illerimizden biri - Ekmek. **11-** Japonlar'a özgü çiçek düzenleme sanatı - Dünyanın en yüksek tepesi. **12-** Lantan elementinin simgesi - Kapital - Metal, cam ya da topraktan küçük kap. **13-** Madencilikle ilgili bir kuruluşumuzun kısa yazılışı - Yüzeyi ışığa karşı duyarlı bir madde ile kaplı kâğıt üzerine kalıptan çekilmiş resim kopyası - İndiyum elementinin simgesi. **14-** Anadolu'da kurulmuş eski bir uygarlık - Kumaşla astar arasına konularak giysinin dik durmasını sağlayan kolalı bez - Çit, perde - Arapça'da "ben". **15-** Dengesi bozularak bir sağa bir sola eğilmek - Dâhi.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	H	E	R	B	E	R	T	S	P	E	N	C	E	R	■
2	O	T	A	R	S	İ	■	E	R	B	A	A	■	E	T
3	C	İ	F	E	■	E	R	K	■	R	■	M	A	N	O
4	A	■	İ	Z	O	L	A	S	Y	O	N	■	R	O	P
5	A	N	T	İ	K	■	F	A	O	■	E	M	A	■	A
6	L	A	■	L	■	B	■	P	L	E	B	İ	S	İ	T
7	İ	■	A	Y	D	E	D	E	■	L	U	S	A	K	A
8	R	A	C	A	■	B	A	L	B	A	L	■	T	İ	N
9	İ	S	İ	■	L	E	H	■	E	S	A	S	■	R	■
10	Z	O	M	P	■	R	İ	J	İ	T	■	L	O	C	A
11	A	N	A	■	K	U	L	■	S	İ	K	A	T	İ	F
12	■	A	K	Ş	E	H	İ	R	■	K	A	L	İ	K	O
13	T	N	■	E	R	İ	Y	İ	K	■	K	O	T	■	R
14	E	S	E	M	E	■	E	N	■	S	A	M	■	D	O
15	M	■	K	A	S	T	■	A	K	A	Ç	■	D	Ü	Z

Marmara mı, gargara mı?

İstanbul Boğazı'yla gargara yapmayı denemeyin... Hele, Marmara Denizi'yle hiç... Yoksa geçtiğimiz cuma İstanbul sahillerine ölü vuran balıklara dönersiniz. Neden mi ölmüşler? Her konuya maydanoz bazı "uzunman"lara göre bunun çevre ve deniz kirliliğiyle, zehirle mehirle ilgisi yokmuş... Diğerlerine göreyse, Marmara'da acayip sert rüzgârlar çıkmış... Deniz alabora olmuş ve oksijen azalmış... Üstüne üstlük deniz hızla soğumuş... Doğal yetileri ve adaptasyon yetenekleri bulunmadığı "uzunman"larımızca tespit edilmiş olan zavallı "alık balık"lar da hemen kuyruk titretmişler...
Bir de eski İstanbullu Nazenin Havasıbatmış'ın görüşünü istedik... Ona göre, balıklar birden atık kolektörünün pis deşarjıyla karşılaşmışlar ve derhal yüzeye çıkıp biraz oksijen derken, önce hava kirliliğiyle çarpışıp şoktan ölmüşlerdir zahir, aman ne biliyim ben, Marmara mı, gargara mı testimize buyur ola bu kez de, kökümüz balık, vardığımız alıklık, aman bir kalabalık, bir kalabalık, bir kalabalık...

1 Marmara Denizi'nde tekir, barbunya, kırlangıç, mercan, sinagrit, kefal, pisi, hani, kalkan, gümüş, uskumru, palamut, torik, sardalye, lüfer, karagöz, lipsos, orkinos balıkları artık yok olmuş durumda... Oysa bu türler daha geçen yıl Marmara'da görülebiliyormuş... Uzmanlara göre ortalama derinliği 300 metre olan Marmara Denizi'nde balık yaşamasına elverişli ortam, yüzeyden ancak 5 metre derinliğe kadarmış. Bu beş metrede istavrit ve izmaritten başka tür bulabilirsen bul... Peki, nedeni neymiş bu kalabalık balık katliamının?

a. Haliç'i temizleyeyim derken eldeki Marmara'dan olmak
b. Balık avlama yasağı süresinin yanlış saptanmış olması
c. Marmara Denizi'nin yabancı bandıralı gemilerin çöp tenekesi haline gelmiş olması
d. Denizdeki aşırı kirlenme
e. Beyinlerdeki aşırı kirlenme

2 Marmara'nın ölümüne bakarak titreyerek kendimize dönersek, Kaşgârlı Mahmut'un 900 yıl önce yazmış olduğu Divanü Lûgat-it-Türk'te "balık" sözcüğünün üç değişik anlam taşıdığını görürüz. Birincisi, "balık"; ikincisi, "şehir" (örneğin, Pekin'in Türkçesi Hanbalık)... Peki, "balıklık Marmara" sözcüğündeki üçüncü anlam ne?

a. Çamurlu Marmara
b. Umursanmayan Marmara
c. Yaralı Marmara
d. Arkadaşım Marmara

3 Uluslararası terminolojide balıkbilimine ne - LOJİ denirmiş?

a. Fişyoloji
b. Etoloji
c. Toksikoloji
d. İhtiyoloji

4 Uzmanlara göre Marmara'nın çok kısa sürede ölmüş olmasının nedeni bir "atık projesi"... Bu projeye göre İstanbul kıyılarında yer alan kolektörler sayesinde İstanbul'un ve pis tabiatıyla Haliç'in pislik ve atıkları denize deşarj edilecekti. Sonuç: Marmara'nın ölümü, yirmiden fazla balık türünün yok olması, göçmeye çalışan balıkların topyekûn ölüvermeleri... Bu, üzerinde çok tartışılmış ve tartışılmakta olan meşhur projenin adı neydi?

a. FOSSSSS
b. DAMOC
c. MEMİŞ
d. KIROMANİPÜLASYON

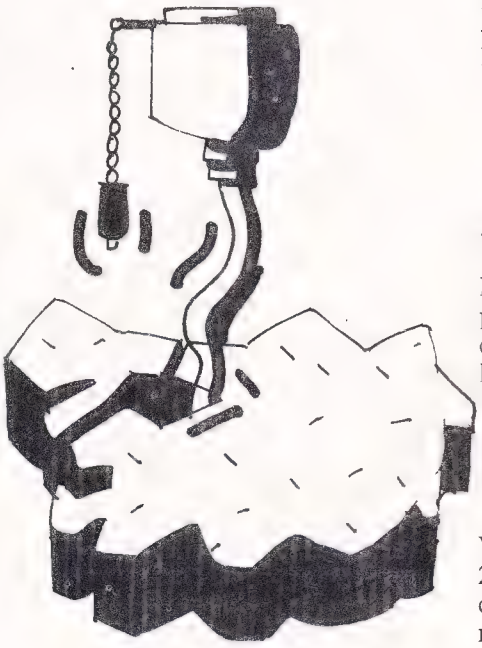

5 GARGARA sözcüğünün harflerinin yerlerini değiştirerek biraz zorlamayla "AGAR AGAR" sözcüklerini bulabiliriz... Marmara'da kanalizasyon pislikleriyle beslenen yosunlar çok yoğun biçimde ürüyorlar. Ürettikleri oksijenden çok oksijen tüketimine neden oldukları için, balıklar oksijen azalmasından ölmeye başlıyor... Şimdilik elde çok yosun var, ama o da çok kısa bir süre için... Açıkgöz girişimciler yosun biçip Japonya'ya satıyorlarmış. Onlar da yosunu işleyip "agar agar" adlı maddeyi üretip Türkiye'ye belki yüz misli fiyatla satıyorlarmış. Nedir şu "agar agar", Allah aşkına?

a. Kuvvet macunu
b. Balık yemi
c. Prezervatif
d. Jeloz

6 Marmara Denizi'nde yaşam çevrimine (life cycle) saldırı öyle amansız ve umulmaz yollardan geliyor ki... Örneğin, Boğaz'ın ve Marmara'nın süsü yunus balıkları, mavzerle vurula vurula yok edilmiş. Yunuslar gidince meydan kofanalara kalmış. Canavar kofanalar küçük -büyük ne varsa süpürür dururmuş. Kimmiş bu kofana?

a. Hamsi
b. Pirana irisi
c. Lüfer irisi
d. Deniz dev anası

7 Marmara Denizi'nin acıklı sonunu yaşıyoruz... Bir de yavru Marmara var: Marmara Gölü. Bu pislikle onun da aynı sonu beklemediğini kim bilebilir? Nerededir, dikkatle kestirebilir misiniz?

a. Hayırsız Ada'da
b. Adana'da
c. Salihli'nin kuzeybatısında
d. Marmaris'te

Yanıtlar: 1) Hepsi ve başkaları da, 2) **a,** 3) **d,** 4) **b,** 5) **d** (Laboratuvar çalışmalarında besi yerlerinde kullanılan jelatinimsi madde), 6) **c,** 7) **c.**

AXE

EAU DE TOILETTE
AFTER SHAVE

Seçkin... Etkileyici...

ŞİMDİ TÜRKİYE'DE

HAH GELİYOR...
1
HA! ERDAL...
TURGUTÇUUM MERABA NASILSIN ?.
2
İ..İYİYİM... ERDAL BEY... SİZ...
3
ZIIIZZZT ÇANKAYAA!.. HOHHOHHiiHi...
4
LATİF

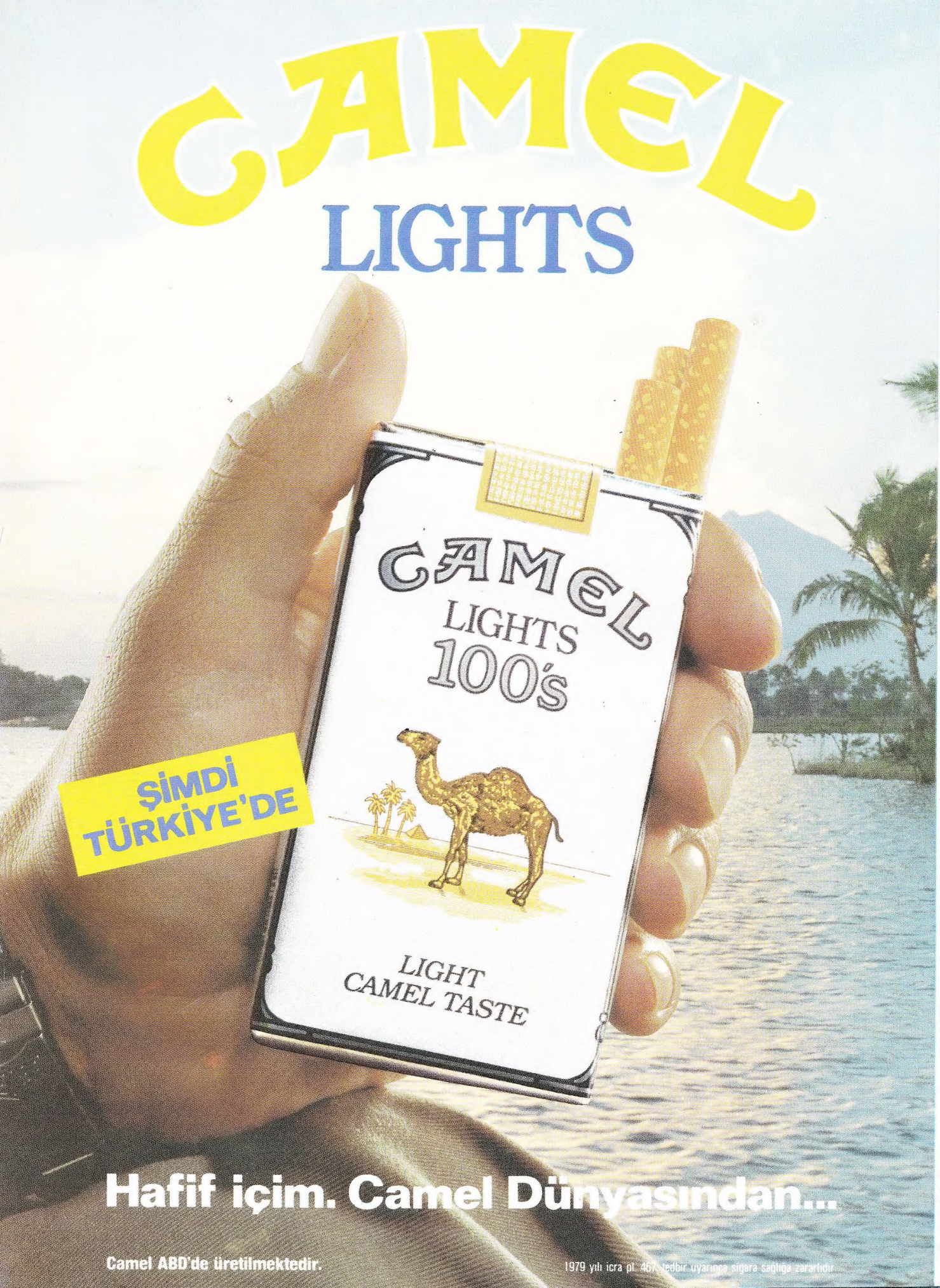
CAMEL
LIGHTS
CAMEL
LIGHTS
100's
LIGHT
CAMEL TASTE
ŞİMDİ
TÜRKİYE'DE
Hafif içim. Camel Dünyasından...
Camel ABD'de üretilmektedir.
1979 yılı icra pt. 467 tedbir uyarınca sigara sağlığa zararlıdır

Gece Mavisi
PARLIAMENT

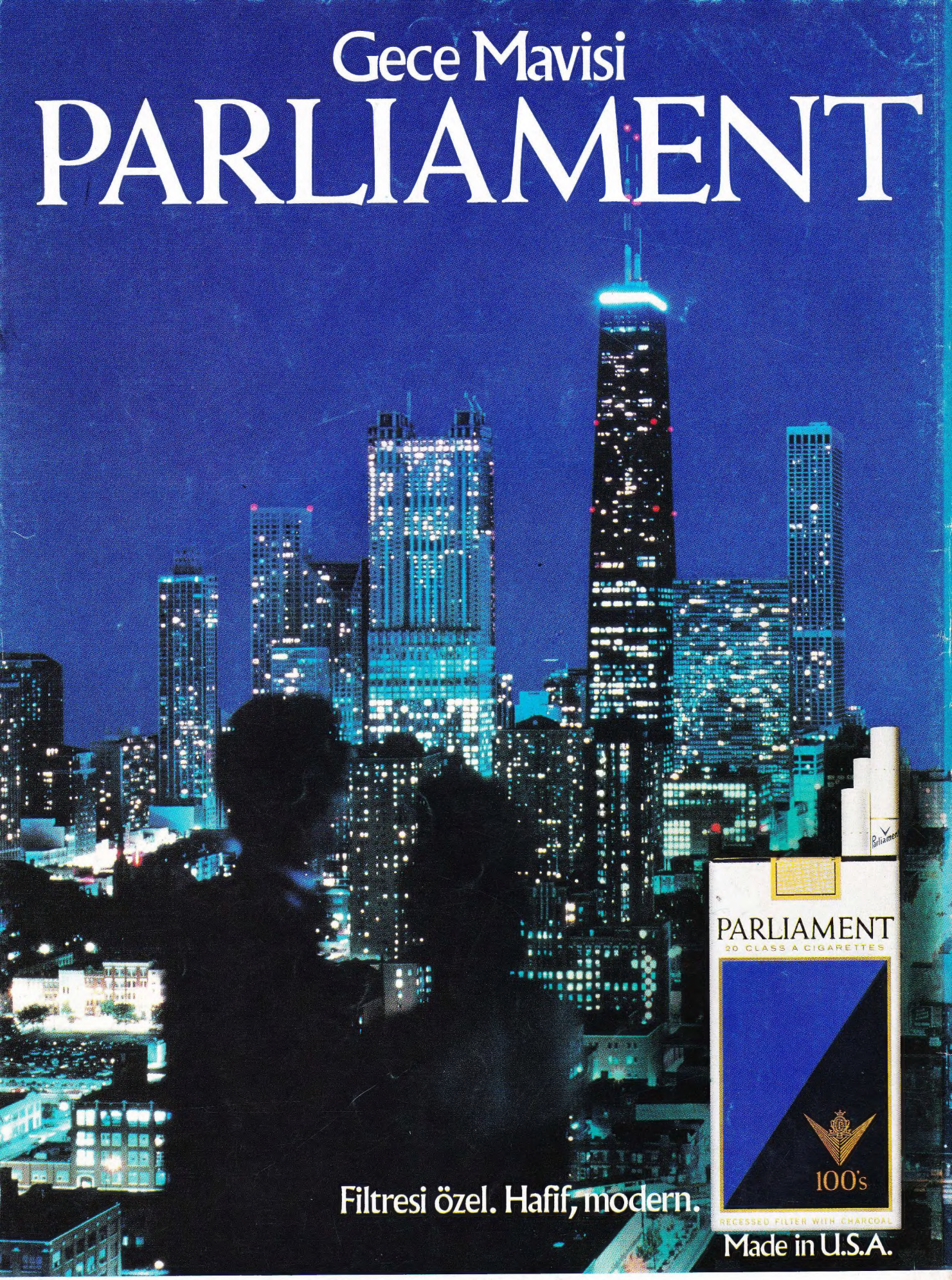

Filtresi özel. Hafif, modern.

Made in U.S.A.

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.